

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

**МЕЖДИНЕН ДОКЛАД
ЗА
УСВОЯВАНЕТО НА СРЕДСТВАТА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2011 г.**

Септември 2011 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

<i>Списък на използваните съкращения</i>	4
ЧАСТ I. ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА ОТ ЕС, НА БАЗА ПРЕДСТАВЕНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ АДМИНИСТРИРАЩИТЕ ГИ СТРУКТУРИ И ПРОВЕДЕНИ ИЗСЛУШВАНИЯ ОТ КЕВКЕФ	6
I. УВОД	6
II. ПРОГРАМИ ПО СКФ НА ЕС ЗА ПРОГРАМНИЯ ПЕРИОД 2007 – 2013 г.	12
1. ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ ПО ЦЕЛ 1 „СБЛИЖАВАНЕ”	12
1.1 ОП „ТРАНСПОРТ” 2007 – 2013 г.	12
1.2 ОП „ОКОЛНА СРЕДА” 2007 – 2013 г.	23
1.3 ОП „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ” 2007 – 2013 г.	31
1.4 ОП „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” 2007 – 2013 г.	44
1.5 ОП „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2007 – 2013 г.	49
1.6 ОП „АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ” 2007 – 2013 г.	63
1.7 ОП „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ” 2007 – 2013 г.	69
1.8 ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОП ПО ЦЕЛ 1 „СБЛИЖАВАНЕ”	73
2. ОП ПО ЦЕЛ 3 „ЕВРОПЕЙСКО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО”	75
2.1 ОП ЗА ТГС ПО ВЪТРЕШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС	75
2.1.1 ПРОГРАМА ТГС „РУМЪНИЯ - БЪЛГАРИЯ” 2007 – 2013 г.	75
2.1.2 ПРОГРАМА ТГС „ГЪРЦИЯ - БЪЛГАРИЯ” 2007 – 2013 г.	80
2.2 ОП ЗА ТГС ПО ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС	83
2.2.1 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - СЪРБИЯ” 2007 – 2013 г.	83
2.2.2 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - МАКЕДОНИЯ” 2007 – 2013 г.	84
2.2.3 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ” 2007 – 2013 г.	85
III. ПРОГРАМИ ПО ЕЗФРСР И ЕФР ЗА ПРОГРАМНИЯ ПЕРИОД 2007 – 2013 г.	87
1. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007 – 2013 г.	87

2.	ОП ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР РИБАРСТВО 2007 – 2013 г.	95
IV.	ДРУГИ ПРОГРАМИ И ИНСТРУМЕНТИ	101
1.	ИНСТРУМЕНТ ШЕНГЕН	101
2.	ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕИП	106
3.	НОРВЕЖКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО	107
4.	ПРЕХОДЕН ФИНАНСОВ ИНСТРУМЕНТ	109
V.	ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИТЕ ПРОГРАМИ	111
1.	ПРОГРАМА ФАР	111
2.	ПРОГРАМА ИСПА	113
3.	ПРОГРАМА САПАРД	118
VI.	ИНСТРУМЕНТЪТ LOTNAR И ИСУН	123
1.	ИНСТРУМЕНТЪТ LOTNAR	123
2.	ИСУН	125
	ЧАСТ II. ИДЕНТИФИЦИРАН НАПРЕДЪК, ПРОБЛЕМИ И ПРЕПОРЪКИ. ВИЗИЯ НА КЕФКЕФ ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ДЕЙНОСТИ ДО КРАЯ НА 2011	127
1.	ИДЕНТИФИЦИРАН НАПРЕДЪК, ПРОБЛЕМИ И ПРЕПОРЪКИ	127
2.	КЛЮЧОВИ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ. НАСТЪПИЛИ ПРОМЕНИ И ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК В УПРАВЛЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СРЕДСТВА ПРЕЗ ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА 2011 г.	154
3.	ВИЗИЯ НА КЕВКЕФ ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ДЕЙНОСТИ ДО КРАЯ НА 2011 г. ПО ОТНОШЕНИЕ НА КОНТРОЛА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ДЕБАТА ЗА НОВАТА КОХЕЗИОННА ПОЛИТИКА	158

Списък на използваните съкращения

ББР – Българска банка за развитие

БФП – Безвъзмездна финансова помощ

ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води

ЕИБ – Европейска инвестиционна банка

ЕИП – Европейско икономическо пространство

ЕИФ - Европейски инвестиционен фонд

ЕЗФРСР – Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

ЕК – Европейска комисия

ЕС – Европейски съюз

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФР – Европейски фонд за рибарство

ЕФРР - Европейски фонд за регионално развитие

ИА – Изпълнителна агенция

ИА ОСЕС – Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз”

ИГРП – Индикативна годишна работна програма

ИПП – Инструмент за предприсъединителна помощ

ИСУН - Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България

КЕВКЕФ - Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

КФ – Кохезионен фонд

КН – Комитет за наблюдение

МЗ – Междинно звено

МС – Министерски съвет

МСП – Малки и средни предприятия

НКП – Национален координатор на помощта

НПО – Неправителствени организации

НР – Национален ръководител на Програма ФАР

НС - *Народно събрание*

НСРР – *Национална стратегическа референтна рамка*

ОВОС – *Оценка на въздействието върху околната среда*

ОО - *Одитен орган*

ОП – *Оперативна програма*

ОПАК - *Оперативна програма "Административен капацитет"*

ОПОС – *Оперативна програма "Околна среда"*

ОПРКБИ – *Оперативна програма "Конкурентоспособност"*

ОПРР - *Оперативна програма "Регионално развитие"*

ОПРСР - *Оперативна програма "Развитие на сектор рибарство"*

ОПРЧР - *Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"*

ОПТ – *Оперативна програма "Транспорт"*

ОПТП – *Оперативна програма "Техническа помощ"*

ПМС – *Постановление на Министерския съвет*

ПО - *Приоритетна ос*

ПП – *Политическа партия*

ПРСР - *Програма за развитие на селските райони*

РМС – *Решение на Министерския съвет*

СКН – *Съвместен комитет за наблюдение*

СКФ – *Структурни и Кохезионен фонд*

СО – *Сертифициращ орган*

СП – *Сметна палата*

СКУСЕС - *Съвет за координация при управлението на средствата от ЕС*

ТГС – *Трансгранично сътрудничество*

УО – *Управляващ орган*

УП – *Устройствен правилник*

УПМСНА – *Устройствен правилник на МС и неговата администрация*

ФМ – *Финансов механизъм*

ЦКЗ - *Централно координационно звено*

ЧАСТ I.

ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА ОТ ЕС, НА БАЗА ПРЕДСТАВЕНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ АДМИНИСТРИРАЩИТЕ ГИ СТРУКТУРИ И ПРОВЕДЕНИ ИЗСЛУШВАНИЯ ОТ КЕВКЕФ

I. УВОД

*Настоящият Междинен доклад за усвояването на средствата от ЕС в Република България за 2011 г. е изготвен в съответствие с чл. 3. ал. 1 т. 3 от Правилата за организацията и дейността на Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове (КЕВКЕФ) в 41-то НС. Документът е разработен на базата на информация за изпълнението на отделните програми и инструменти, финансирани с европейски средства, предоставена от съответните структури в държавната администрация, отговорни за тяхното управление или координация. Докладът отразява статуса към **30 юни 2011 г.***

КЕВКЕФ благодари за съдействието от страна на структурите на изпълнителната власт за предоставената информация при подготовката на настоящия доклад и очаква установеното до момента ползотворно сътрудничество по темата за европейските фондове да бъде продължено като добра практика и занаят.

Следва да се има предвид, че с оглед постигане на съпоставимост на данните в настоящия доклад, постъпилите финансови данни от структурите на изпълнителната власт, предоставени в националната валута на Република България, са трансформирани в евро - по курс 1,95583. Преобразуването на валутите и закръгленията е възможно на места да са довели до минимално изменение на изходните данни за анализа.

• Текуща система за управление, координация и контрол на европейските средства в Република България

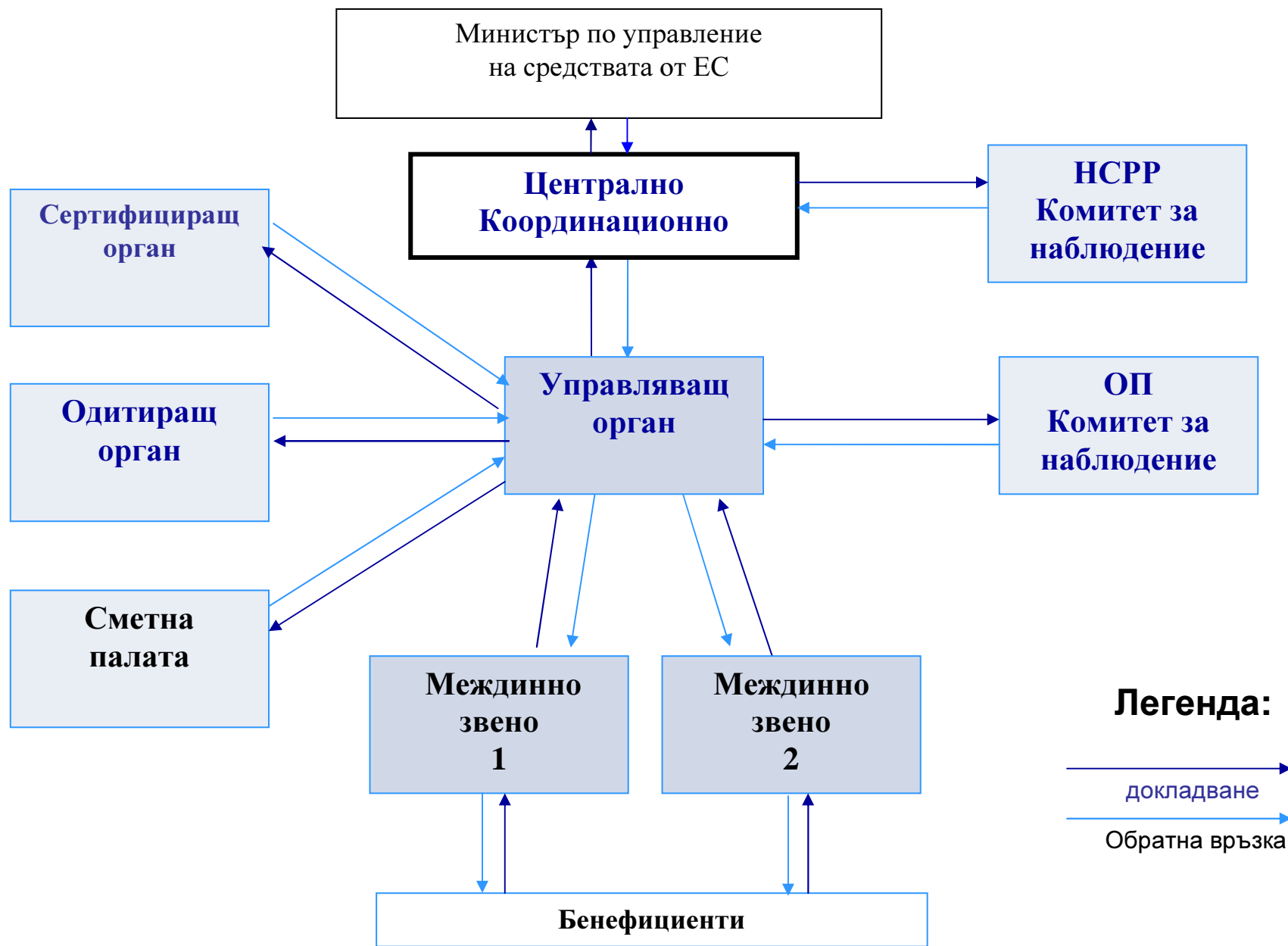
Функциониращата в МС структура за координация при управлението на средствата от ЕС в Република България е представена графично на **Схема № 1**, а участниците като цяло в процеса по управление, наблюдение контрол и координация на средствата по ОП на национално ниво са изобразени графично на **Схема № 2**.

Схема № 1 Органиграма на изградената структура за координация в МС

Схема № 2 Участници в процеса по управление, наблюдение, контрол и координация на средствата по ОП на национално ниво

Институционални и нормативни промени:

През периода 1 януари – 30 юни 2011 г. не са настъпили институционални промени в система за координация на европейските средства в Република България.

През разглеждания период най-съществените промени в нормативната рамка, свързана с управлението и координацията на средствата от ЕС, са извършени с цел **оптимизиране на системите за управление и координация на европейските средства** в Република България.

Подзаконови актове – промени:

В края на месец юни 2011 г. Министерският съвет приема изменения в **постановлението определящо механизма за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (ПМС № 70 на Министерския съвет от 14 април 2010 г. за координация при управлението на средствата от Европейския съюз)**. С предложените промени се **детайлизират функциите и правомощията на министъра по управление на средствата от Европейския съюз**; разписва се механизъм за **координиране на техническата помощ, предоставена от международните финансови институции**; **извършват се промени в състава и функциите на Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз**.

Извършените през първата половина на 2011 г. промени в **ПМС № 121 на МС от 31 май 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз (бр. 34 и бр. 54 на ДВ)**, са насочени към: въвеждане на **унифицирана процедура за разглеждане на възражения** (чл. 24, ал. 6-16); подаване на проектни предложения по електронен път създаване на възможност за **увеличаване на размера на отпуснатата помощ при процедури на директно предоставяне** (чл. 38, ал. 3); въвеждане на ред за провеждане на **процедура за подбор на проекти със съкратени срокове** (чл. 12, ал. 12); изготвяне на **унифицирани образци на формуляра за кандидатстване** (чл. 15, ал. 6).

Във връзка с осъществените през 2010 г. промени в процедурите за избор на изпълнител, съгласно **Постановление № 55 на МС от 12 март 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, Съвместната оперативна програма за трансгранично сътрудничество „Черно море 2007 - 2013 г.” и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (Загл. изм. и доп. - ДВ, бр. 68 от 2009 г., в сила от 25.08.2009 г., изм., бр. 93 от 2010 г.)**, са **актуализирани типовите образци на документи**.

Закон за обществените поръчки – промени:

Съществена част от безвъзмездното финансиране по линия на европейските фондове от страна на бенефициентите - публичноправни организации се разходва, посредством процедури за възлагане на обществени поръчки по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) и свързаните с него подзаконови нормативни актове. Това обстоятелство поставя реализацията на финансираните с европейски средства проект в пряка зависимост от успешното и в срок провеждане на процедурите по обществени поръчки. От ключово значение за изпълнението на проектите и намаляване на риска от финансови корекции е възлагането на обществените поръчки да се извършва по начин, който да бъде **максимално ефективен и освободен от излишна административна тежест**.

Препоръките¹, свързани с процедурите по възлагане на обществени поръчки в България, включени в Доклада на ЕК за напредъка по механизма за сътрудничество и проверка от юли 2010 г., довеждат до приемането през януари 2011 г. от Министерския съвет на **Концепция за промени в законодателството по обществени поръчки през 2011 г.** Основна цел на Концепцията е да бъдат набелязани мерки за подобряване процеса на възлагане на обществени поръчки и да се създадат предпоставки за повишаване ефективността на усвояване на средства от европейските фондове.

В изпълнение на Концепцията, Министерският съвет одобрява в началото на месец юни 2011 г. **проект на закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки.** Основна цел на предложените промени е **опростяване на законодателството в сектора, облекчаване на процеса на възлагане на обществени поръчки** в страната и **усъвършенстване на предварителния контрол** върху процедури за възлагане на поръчки, финансирани от европейските фондове.

Законопроектът² е разгледан в ресорните парламентарни комисии, вкл. от КЕВКЕФ. В доклада на КЕВКЕФ³ са отправени конкретни препоръки, свързани с осигуряване на **качеството на извършвания от Агенцията по обществени поръчки предварителен контрол чрез укрепване на капацитета ѝ.** В Доклада на ЕК относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка от 20 юли 2011 г. е отбелязан постигнатия напредък в борбата с корупцията чрез изготвените промени в ЗОП, чиято цел е *inter alia* да се опростят и ускорят процедурите за възлагане на обществени поръчки. ЕК също така приветства планираните промени в Закона за Агенцията за държавна финансова инспекция, с които се цели да се даде възможност за извършването на ех-officio проверки на публичните търгове и за разработването на проверки въз основа на оценка на риска. Препоръката на ЕК в сферата на обществените поръчки, съвпада с изразената от КЕВКЕФ визия за подобряване на административния капацитет и на качеството на административните действия.

КЕВКЕФ приветства и предложението на министъра по управление на средствата от ЕС, в подкрепа на бенефициентите, за създаване на **типова тръжна документация** за провеждане на процедурите по ЗОП. Това предложение съвпада с **отправените от КЕВКЕФ препоръки за унифициране на документите и създаване на типови образци в Годишния доклад за усвояването на средствата от Европейския съюз в Република България за 2010 г.** във връзка с необходимостта от оптимизиране на процесите по управление и наблюдение на средствата от ЕС.

---

¹ Основните препоръки на ЕК са свързани с: **качеството на контрола** (предварителен и последващ) при възлагането на обществени поръчки; необходимостта от постоянна **оценка на риска**; **увеличаване капацитета** на компетентните административни органи при изпълнение на контролните функции, както и за установяване и предотвратяване на конфликт на интереси; **системно сътрудничество** между компетентните административни органи и съдебните органи.

² Законът за обществените поръчки е приет в пленарна зала на първо четене на 21 юли 2011 г.

³ Докладът на КЕВКЕФ може да бъде разгледан на интернет-страницата на Комисията:
<http://parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/240/reports/ID/2848>

II. ПРОГРАМИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО СТРУКТУРНИТЕ И КОХЕЗИОННИ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПРОГРАМНИЯ ПЕРИОД 2007 – 2013 г.

1. ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ ПО ЦЕЛ 1 „СБЛИЖАВАНЕ”

1.1 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ” 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Програмата, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет и т.н., могат да бъдат открити на:

- Официалната интернет-страница на УО <http://www.optransport.bg/>
- Единния информационен портал за Структурните фондове на ЕС <http://www.eufunds.bg/>

• Напредък по Програмата:

Общ напредък

През първото полугодие на **2011 г.** са сключени/одобрени **8 договори/заповеди** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата в размер от над **474,8 млн. евро**, а общата стойност на изплатените средства към бенефициентите през този период е от порядъка на близо **119,2 млн. евро**. През първото полугодие на **2011 г.** са приключили **8 процедури** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ като най-голям е дялът им по ПО 5 „Техническа помощ”.

От началото на действие на Програмата - до **30.06.2011 г.**, са сключени договори на стойност от над **1 074, млн. евро (53,6%** от разполагаемия ресурс по ОПТ), като най-голям е дялът на договорените средства по ПО 1 „**Развитие на железопътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси и устойчив градски железопътен транспорт**”, възлизащ на над **498,4 млн. евро**. До бенефициентите по ОПТ са достигнали разплащания в размер на близо **231,7 млн. евро (11,6%** от разполагаемия ресурс по ОПТ), като най-голям е дялът им по ПО 3 „**Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари**”, възлизащ на над **105,1 млн. евро**.

В процес на изпълнение по ОПТ са **пет инфраструктурни проекта:**

- „*Електрификация и реконструкция на ж.п. линията Свиленград - турска граница*”;
- „*Рехабилитация на железопътната инфраструктура в участъци от железопътната линия Пловдив - Бургас*”⁴;
- „*Доизграждане на АМ „Тракия”, лотове 2, 3 и 4*” ;
- „*Разширение на софийското метро – I етап Пътен възел „Надежда” - бул. „Черни връх*”;
- „*Разширение на софийското метро – II етап Лот 1 „Обеля - Надежда” и Лот 2 „Младост – Цариградско шосе*”⁵;

---

⁴ Формулярът за кандидатстване е одобрен от ЕК на **1 юли 2011 г.**, а договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на бенефициента Национална компания «Железопътна инфраструктура» е сключен на **7 февруари 2011 г.**;

В периода **януари – май 2011 г.** е проведена тръжна процедура с предмет **„Независими оценки на ОПТ”** при следните обособени позиции:

- **Обособена позиция № 1** „Изследване на процеса на изпълнение на проекти на ниво крайни бенефициенти”;
- **Обособена позиция № 2** „Междинна оценка на напредъка и цялостното изпълнение на Програмата”;
- **Обособена позиция № 3** „Оценка на системата за наблюдение на ОПТ”;
- **Обособена позиция № 4** „Оценка на интегрирането на хоризонталните принципи в управлението, мониторинга и изпълнението на ОПТ”.

Процедурата е завършила с подписването на четири договора с избраните изпълнители на **27 юни 2011 г.** Извършването на оценките по позиции от 1 до 3 е започнало с подписването на договорите. Сроктът за завършването на оценките по позиция 1 и 3 е 160 календарни дни от подписване на договорите, а за междинната оценка на Програмата (позиция 2) е 200 календарни дни от подписване на договора. Извършването на оценката по позиция 4 ще стартира през есента, като срокът за нейното завършване е 160 календарни дни.

Провеждат се началните срещи с изпълнителите по договорите и се събира необходимата информация за извършване на отделните оценки.

Напредък по отделните ПО

По **ПО 1** **„Развитие на железопътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси и устойчив градски железопътен транспорт”** през отчетния период са сключени **2** договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с което общият брой на подписаните договори по оста от стартиране изпълнението на ОПТ в страната достига **5**. Размерът на договорената безвъзмездна финансова помощ по ПО 1 е над **498,4 млн. евро (77,9%** от разполагаемия ресурс по ПО 1), а разплатеният ресурс е близо **62,1 млн. евро** (като почти **50,1 млн. евро** от тях са изплатени през първите шест месеца на годината), което представлява около **9,7%** от наличните средства по ПО 1 или близо **12,5%** от успешно договорения ресурс към **30 юни 2011 г.**

В процес на изпълнение са **3 инфраструктурни проекта:**

- **„Електрификация и реконструкция на ж.п. линията Свиленград – турска граница”** (изградени са над **2,3 км ж.п. линия** и финансовото изпълнение на първия финансиран проект по ОПТ в сектора е от порядъка на **44,6%**);
- **„Разширение на софийското метро, II етап Лот 1 „Обеля - Надежда” и Лот 2 „Младост – Цариградско шосе”** (Апликационната форма е одобрена от ЕК на 1 юли 2011 г. Бенефициентът „Метрополитен” ЕАД е сключил договорите за строителство и стротилен надзор по проекта, като физическото изпълнение е на **70%**. В ход е и процедура за доставка на подвижен състав за около **100 млн. евро**);

---

⁵ Формулярът за кандидатстване по проекта (по който са изпълнени над 70% от строителните работи) е одобрен от ЕК на **1 юли 2011 г.**

- *„Рехабилитация на железопътната инфраструктура в участъци от железопътната линия Пловдив - Бургас”* (Формулярът за кандидатстване е одобрен от ЕК на 1 юли 2011 г. През февруари е подписан договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ между УО на ОПТ и бенефициента Национална компания „Железопътна инфраструктура”. Сключен е и договорът с избрания изпълнител за рехабилитация на железопътната инфраструктура).

В процес на оценка от ЕК са още **2** големи проекта, финансирани по ПО 1, а именно:

- *„Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив – Свиленград, участък Първомай – Свиленград”*. Изпълнението на проекта *„Пловдив – Свиленград”* първоначално започва по Програма ИСПА, но поради изтичане на периода за допустимост на разходите по предприєдинителната програма в края на 2010 г., е решено част от него да бъде завършена по ОПТ, с цел успешно приключване на целия проект. На 1 декември 2010 г., Формулярът за кандидатстване е изпратен за одобрение от ЕК. и в момента е в процес на оценка (на 1 април 2011 г. УО е изпратил разяснения по него до ЕК). Окончателното одобрение от Комисията се очаква в последното тримесечие на 2011 г. В ход е тръжна процедура за избор на изпълнител за реконструкция и електрификация на отсечката *„Димитровград – Свиленград”*, която ще се финансира по ОПТ. На **11 март 2011 г.** е стартирала процедурата по следните три обособени позиции: 1). Реконструкция и електрификация на ж.п. отсечката Димитровград - Харманли, 2). Реконструкция и електрификация на ж.п. отсечката Харманли - Свиленград и 3). Изграждане на нови подстанции. Бенефициентът (Национална компания „Железопътна инфраструктура”) планира до месец септември да има избрани изпълнители;

- *„Модернизация на железопътната линия София – Пловдив, участък Септември - Пловдив”*⁶. Формулярът за кандидатстване е одобрен от УО на ОПТ и е изпратен за окончателно одобрение на ЕК през месец **юни 2011 г.** С цел своевременно започване на дейностите по проекта, с Решение на Министерски Съвет № **494/30.06.2011 г.**, УО е упълномощен да сключи договор за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ на стойност до **102,26 млн. евро** от допустимите за финансиране по ОПТ приемливи разходи на проекта;

При успешно провеждане на всички стартирала процедури по горепосочените проекти, УО на ОПТ очаква преди края на настоящата година да са сключени, както договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата, така и договорите с изпълнителите по проектите. Бенефициентът Национална компания „Железопътна инфраструктура” е предложил за изпълнение по ОПТ проекти с бюджет, надхвърлящ заложения ресурс по ПО 1 с около **310 млн евро**;

По **ПО 2** *„Развитие на пътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси”* през отчетния период няма сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, а общият брой на договорите от стартиране изпълнението на Програмата в страната остава **3**.

Общата стойност на договорената безвъзмездна финансова помощ по ПО 2 е от порядъка на **360,2 млн. евро** (около **38,7%** от разполагаемия ресурс по ПО 2). Разплатените средства през първото полугодие на 2011 г. са от порядъка на над **42,9 млн. евро**, а кумулативният обем разплатени средства (от началото на програмния период – до 30 юни 2011 г.) достига порядъка от над **55,3 млн. евро** – т.е. около **6%** от наличните ресурси по ПО 2 или приблизително **15,4%** от успешно договорените средства по оста, считано към края на месец юни 2011 г.).

---

⁶ Договорите с избраните изпълнители са подписани на **5 юли 2011 г.** Продължава тръжната процедура за избор на изпълнител за оценка на съответствието и строителен надзор.

В процес на изпълнение е големият инфраструктурен проект *„Доизграждане на Автомагистрала „Тракия“, Лотове 2, 3 и 4“*, на стойност от над **357,7 млн. евро**. Формулярът за кандидатстване по проекта е одобрен от ЕК на **21 декември 2010 г.** През 2010 г. е даден и стартът на реалното физическо изпълнение на проекта. По данни на Агенция *„Пътна инфраструктура“*, около **¼ от стротелно-монтажните работи⁷** по всеки от лотовете вече е изпълнена.

В ход са следните тръжни процедури за проекти, включени в обхвата на ПО 2:

- За строителство по проект *„Кърджали – Подкова“*;
- За строителство и строителен надзор по проект *„Строителство на АМ „Марица – от км 5 до км 72“*;
- За допълнително проектиране и строителство на *Лот 1 от АМ „Струма“*.

Съгласно разчетите на Агенция *„Пътна инфраструктура“*, Апликационната форма за Лот 1, 2 и 4 на АМ *„Струма“* ще бъде внесена за разглеждане и одобрение в УО до края на месец юли 2011 г., а за Лот 3 – до края на 2011 г. Строителството по Лот 1 се очаква да стартира през месец август 2011 г. Апликационната форма по проекта за АМ *„Марица“* е представена от Агенция *„Пътна инфраструктура“* за одобрение в УО на **29 юни 2011 г.** Археологическите проучвания са приключили в края на **месец май 2011 г.** Предстои подписването на договори за строителство и строителен надзор по Лот 1 и Лот 2. В процес на обжалване са тръжните процедури пред Върховния административен съд, който предстои да се произнесе по случая. По разчети на Агенцията, през месец август 2011 г. ще бъдат подписани и договорите за строителство и строителен надзор по проекта *„Кърджали - Подкова“*. Към **30 юни 2011 г.**, Апликационната форма по този проект все още не е внесена за разглеждане в УО на ОПТ.

По **ПО 3** *„Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари“* през първата половина на 2011 г. не са подписвани договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В периода 1 януари 2007 г. – 30 юни 2011 г., в рамките на ПО 3 са сключени **2** договора, на обща стойност от над **185,4 млн. евро** (около **88%** от разполагаемия ресурс по ПО 3). През **първата половина на 2011 г.** са разплатени над **24,1 млн. евро**, а от **началото на прилагане на ОПТ в страната – до края на отчетния период**, този показател достига над **105,1 млн. евро (49,8%** от разполагаемия ресурс по ПО 3 или около **56,7%** от успешно договорените средства до момента).

Както се отбелязва и в предходните доклади на КЕВКЕФ за усвояването на средствата от ЕС, по ПО 3 на ОПТ се финансира най-успешният към момента проект от Програмата, а именно *„Разширение на софийското метро – I етап: Пътен възел „Надежда“ - бул. „Черни връх“*. Проектът е одобрен за финансиране от ЕК на **22 септември 2009 г.** Успешната му реализация към момента предопределя и цялостното добро финансово изпълнение по ПО 3. Проектът се движи в срок като физическото и финансовото му изпълнение надхвърлят **55%**.

От началото на действие на ОПТ – до 30 юни 2011 г., по **ПО 4** *„Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешни водни пътища“* все още липсват сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Основните проекти, предвидени за финансиране по оста са: *„Създаване на речна информационна система в българската част на р. Дунав (VulRIS)*, *„Изграждане на информационна система за управление на корабния*

---

⁷ Степента на изпълнение е отчетена съобразно извършените плащания по приетите и утвърдени сертификати.

трафик – (VTMIS) - фаза 3” и „Подобряване на корабоплаването в българо-румънския участък на р. Дунав при островите Батин - Белене”.

В ход е обществена поръчка за избор на изпълнител по Лот 1 от проекта **„Изграждане на информационна система за управление на корабния трафик (VTMIS) – фаза 3”**. Бенефициентът Държавно предприятие **„Пристанищна инфраструктура”** е предложил за изпълнение по ОПТ и голям брой други проекти, които са с различна степен на проектна готовност.

Както бе отбелязано в Годишния доклад на КЕВКЕФ за усвояването на европейските средства през 2010 г., бенефициентът по проект **„Създаване на речна информационна система в българската част на р. Дунав (BuIRIS)”**, в лицето на Държавно предприятие **„Пристанищна инфраструктура”**, е сключил договори за изпълнение, като предстои и одобрение на съответния Формуляр за кандидатстване по ОПТ.

С висок риск за изпълнение остава проектът **„Подобряване на корабоплаването в българо-румънския участък на р. Дунав при островите Батин - Белене”**, чиято реализация зависи пряко от резултатите на проучвания, извършвани от страна на структури в Република Румъния по Предприсъединителната програма ИСПА. УО на ОПТ е възложил на бенефициента **Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав”** да проучи възможностите за изпълнението му в по-малък обем през този програмен период в сравнение с първоначално предвиденото по Програмата. В първоначалния вариант на проекта са включени два договора – за строителство и за консултантски услуги. С оглед на гореизложеното, отговорните институции работят в посока определянето на вариант за изпълнение на отделни лотове в настоящия програмен период, за които е налице съответната проектна готовност. Окончателното решение по темата предстои да бъде взето, като то ще бъде съобразено също така и с въздействието на предвидените хидроенергийни комплекси по река Дунав.

Броят на сключените договори/издадените заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по **ПО 5 „Техническа помощ”**, от старта на ОПТ – до **30 юни 2011 г.**, достига **47** (на обща стойност от близо **30,2 млн. евро** или **45,8%** от разполагаемия ресурс по ПО 5), като **6** (на обща стойност от над **6,2 млн. евро** или **9,4%** от разполагаемия ресурс по ПО 5) от тях са подписани през отчетния период. Разплатените средства през първото полугодие на **2011 г.** достигат над **1,6 млн. евро (2,5%** от разполагаемия ресурс по ПО 5 или **5,5%** от успешно договорения ресурс по ПО 5 към 30 юни 2011 г.), а общо за действието на ОПТ – близо **9,2 млн. евро (13,9%** от разполагаемия ресурс по ПО 5 или **30,3%** от успешно договорения ресурс по ПО 5 към 30 юни 2011 г.).

Средствата от техническата помощ се използват в **4** основни направления:

- Изготвяне на стратегически документи, имащи отношение към цялостната дейност на УО и бенефициентите в процеса на изпълнение на ОПТ. Примери в това отношение са проекта за **„Изработване на Общ генерален план на транспорта”**, **„Проектиране и внедряване на Географска Информационна Система (ГИС) за нуждите на Национална компания „Железопътна инфраструктура”**, **„Изготвяне на стратегия за внедряване на Европейската железопътна система за управление на трафика (ERTMS) и стратегията за внедряване на технически спецификации за оперативна съвместимост за конвенционалната железопътна система в Република България”**;
- Финансиране подготовката на проекти (извършване на различни проучвания), както и такива, които ще се изпълняват в следващия програмен период;
- Повишаване капацитета на УО и бенефициентите.

Следва да се отбележи, че съгласно постъпилите данни от **Централното координационно звено** за ОПТ по отношение степента на изпълнение на прогнозите по **Инструмента LOTNAR, към 30 юни 2011 г.**, са характерни следните показатели:

- **47%** изпълнение на прогнозата за договорените средства;
- **55%** изпълнение на прогнозата за верифицираните разходи и
- **47%** изпълнение на прогнозата за сертифицираните разходи.

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПТ – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 1 на настоящия доклад.

• **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Основният общ проблем при изпълнението на ОПТ, идентифициран от УО на Програмата, остава ниската усвояемост на средства по Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на ЕС, което е следствие от:

1. Системното забавяне при подготовката на проектите, включени в обхвата на ОПТ и респективно изготвянето на Формулярите за кандидатстване по Програмата (**бавен процес на подготовката на формулярите за кандидатстване**);

Развитие по т. 1 към 30 юни 2011 г.:

Този проблем частично е преодолян при **ПО 1** (ж.п. сектора). С промените в ОПТ от края на 2010 г., за изпълнение в оста са включени **Етап II на проекта за софийското метро** и недовършената по Програма ИСПА част от проекта **„Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив – Свиленград” (участък Първомай – Свиленград)**, с оглед на пълната им степен на проектна готовност. Във връзка с подема в сектора от началото на 2011 г. и реалния статус на апликационните форми и проектите, УО очаква до края на годината да бъдат налице одобрени Формуляри за кандидатстване и сключени договори с изпълнители за целия бюджет на ПО 1.

Въпреки натрупаното забавяне в подготовката на Формуляри за кандидатстване в **пътния сектор**, вече са обявени тръжните процедури за ключови проекти като: връзката на **АМ „Хемус”** със **СОП** и Лот 1 на **АМ „Струма”**. В резултат на това се очаква преди края на настоящата година да бъдат сключени договори с изпълнители и да бъдат подадени съответните Формуляри за кандидатстване.

В първото полугодие на 2011 г. са предприети действия за създаването на **Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”** с изменение и допълнение на Закона за пътищата. Целта на промените е ускоряването на реализацията на стратегически инфраструктурни проекти (автомагистралите „Струма”, „Хемус” и „Черно море”). Обектовото дружество се създава по примера на вече съществуващи такива в Австрия, Финландия, Гърция, Италия, Латвия, Португалия, Словакия, Словения, Великобритания, до известна степен – Унгария и Испания. Предложените промени се очаква да доведат ефективно и ефикасно усвояване на средствата от Кохезионния фонд и от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС, предназначени за финансиране чрез ОПТ на пътни проекти от трансевропейските транспортни мрежи, преминаващи през Република България, както и на приоритетни пътни проекти с национално значение. Промените се налагат и във връзка с препоръката на

Европейската комисия за повишаване на административния капацитет. Със създаването на **Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”**, ще могат да се предприемат действия компанията да стане бенефициент по ОПТ. Създаването на държавното предприятие представлява и пилотен проект за ефективна и ефикасна подготовка за изпълнение на пътни проекти през новия програмен период 2014 - 2020 г., финансирани от ОПТ и ОПРР. В тази връзка се предвижда предприятието да осъществява единствено и само управлението на проекти, свързани с изграждане на приоритетни пътища с европейско и национално значение.

2. Многократното изместване на прогнозите за изпълнението на проектите, заплашващо финансовото изпълнение на Програмата (налице е реална опасност от загуба на средства в края на 2012 г. и най-рисково в това отношение остава изпълнението на проектите в пътният сектор и проектът за подобряване на корабоплаването по река Дунав);

Развитие по т. 2 към 30 юни 2011 г.:

Констатацията остава валидна. Възможен изход от ситуацията според УО може да се търси в две насоки: 1) разширяване списъка на проектите в Програма и 2) започване изпълнението на проектите преди окончателното им одобрение от страна на ЕК. В тази връзка е извършено и гореспоменатото изменение на ОПТ, като в обхвата на ПО 1 са включени два нови проекта (единият е в процес на изпълнение, а другият е в пълна проектна готовност).

3. Недостатъчен административен капацитет на двата най-големи бенефициента – Агенция „Пътна инфраструктура” и Национална компания „Железопътна инфраструктура”.

Развитие по т. 3 към 30 юни 2011 г.:

С цел подобряване административния капацитет на Национална компания „Железопътна инфраструктура” в процеса на извършване на реформа в ж.п. сектора е потърсена експертна помощ от Световната банка. Експертиза от Световната банка се използва и за подпомагане подготовката на проектите в пътният сектор. Продължава сътрудничеството с инициативата JASPERS на ЕИБ за подготовка на формулярите за кандидатстване.

Основният риск, идентифициран от УО в процеса на изпълнение на ОПТ се асоциира с факта, че значителна част от проектите се очаква да завършат през 2014 – 2015 г. В тази връзка, съществува риск проектите да не бъдат завършени през настоящия програмен период, в случай на забавено изпълнение.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

ПО 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси и устойчив градски железопътен транспорт”

По тази ПО, през втората половина на годината, се очаква да бъде одобрен Формулярът за кандидатстване за проекта „**Проектиране на строителството на железопътната линия Видин - София**” и да бъдат подадени Формулярите за кандидатстване по проекта „**Проектиране на участъка София - Септември от железопътната линия София - Пловдив**” и проекта „**Довършване на проектирането на железопътната линия София - Драгоман**”. Очакваната стойност на безвъзмездната финансова помощ общо за трите проекта е **71,5 млн. евро**.

ПО 2 „Развитие на пътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси”

По тази ПО се предвижда, за всичките **6** проекта от ИГРП за 2011 г., да бъдат подадени Формуляри за кандидатстване. Очакваната стойност на безвъзмездната финансова помощ общо за шесте проекта е близо **615,8 млн. евро**.

ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари”

По тази ПО се очаква да бъде подаден Формуляр за кандидатстване за проекта **„Строителство на интермодален терминал в София”**, след като бъде одобрен работният проект за изграждане на интермодалния терминал. Очакваната стойност на безвъзмездната финансова помощ общо за проекта е малко над **25 млн. евро**.

ПО 4 „Подобряване на корабоплаването по морските и вътрешно-водни пътища”

По тази ПО се предвижда за всичките **7** проекта, включени в ИГРП за 2011 г., да бъдат подадени Формулярите за кандидатстване. Очакваната стойност на безвъзмездната финансова помощ общо за седемте проекта е около **48,4 млн. евро**.

ПО 5 „Техническа помощ”

По ПО 5 се предвижда за **7** от проектите, включени в ИГРП за 2011 г., да бъдат подадени Формулярите за кандидатстване. Очакваната стойност на безвъзмездната финансова помощ - общо за седемте проекта, е близо **9,5 млн. евро**. По проекта **„Проектиране и внедряване на Географска информационна система (ГИС) за управление на пристанищната инфраструктура”** е сключен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ.

Използване на външна експертиза в процеса на изпълнение на ОПТ

По време на срещата на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията с представители на Главна дирекция „Регионална политика” на ЕК, проведена на 15 март т.г. в гр. Брюксел, е постигнато споразумение за участие на JASPERS в прегледа на звената за управление на проекти и помощ за ефективното им функциониране в Национална компания „Железопътна инфраструктура”. Със средства от ПО 5 на ОПТ ще се финансират проучвания, необходими за ефективното използване на заема от Световна банка за реструктуриране на ж.п. сектора.

• Проведено изслушване пред КЕВКЕФ

По време на редовното си заседание от **13 април 2011 г.**, КЕВКЕФ разгледа актуална информация за постигнатия напредък и моментния статус по ОПТ. Сред участниците в заседанието от страна на изпълнителната власт са **г-н Александър Цветков** – министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията (към този момент), **г-н Ивайло Московски** – заместник-министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията и **г-н Сергей Михалев** – председател на Управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура”. В заседанието на КЕВКЕФ взе участие и **г-н Иван Вълков** – председател на Комисията по транспорт, информационни технологии и съобщения в Народното събрание на Република България. В рамките на проведеното изслушване се отчете постигнатият сериозен ръст в договарянето в последните месеци. Обърна се внимание на осезателния напредък в подготовката на апликационни форми по ключови проекти в пътния и железопътния сектор. Коментира се също така и липсата на договори по ПО 4 на Програмата. Стана ясно, че в отговор на препоръките, отправени в писмото от председателя на ЕК г-н Жозе Барозу до премиера на Република България г-н Бойко Борисов в **средата на месец декември 2010 г.**, са предприети

редица действия за успешно справяне с предстоящите предизвикателства. Обсъди се темата за използването на външна експертна помощ от международните финансови институции, в т.ч. се очертаха направленията, по които **страната ни получава експертиза** в сектора от експертите на Световната банка и Европейската инвестиционна банка. Засегна се въпросът за **реформите в Агенция „Пътна инфраструктура” и административния капацитет** на този конкретен бенефициент по ОПТ за успешно справяне с предстоящите сериозни предизвикателства. Работи се в посока въвеждането на пълен електронен документооборот и архив в **Агенцията**. Укрепване на административния капацитет в структурата се търси и чрез умело комбиниране на наличните човешки ресурси с новите информационни технологии.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране**	Бюджет: национално финансиране**	Общ бюджет (европейски и национални средства)**	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г.*	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.*	Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.*	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартване: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО1	512 000 000	128 000 000	640 000 00 0	50 481 593,16	62 075 660,53	166 302 296,80	2	5	468 611 929,00	498 439 760,74	8	569 939 760,74	3	5	1	3
ПО2	743 669 892	185 917 473	929 587 36 5	42 915 585,57	55 319 454,16	104 685 2 40,22	0	3	0	360 178 690,03	9	975 950 326,62	0	3	0	6
ПО3	179 429 731	31 664 0 70	211 093 80 1	24 127 409,61	105 131 644,18	158 725 235,77	0	2	0	185 449 446,94	3	210 494 341,43	0	2	0	1
ПО4	133 322 500	23 527 5 00	156 850 00 0	0	0	5 584 407,74	0	0	0	0	7	48 430 000, 05	0	0	2	7
ПО5	56 057 5 00	9 892 50 0	65 950 000	1 649 769,41	9 151 207,66	13 323 289,02	6	47	6 232 136,74	30 187 401,10	54	39 651 413,82	5	47	3	7
ОП	1 624 479 623	379 001 543	2 003 481 166	119 174 357,75	231 677 966,53	448 620 4 69,55	8	57	474 844 065,74	1 074 25 5 298,81	81	1 844 465 842,66	8	57	6	24

Таблица № 1 Финансово изпълнение по ОПТ към 30.06.2011 г., по данни на УО (**в евро**)

* Стойност на безвъзмездната финансова помощ

** Бюджетът на ПО е актуализиран съгласно решенията за изменение на ОПТ 2007-2013 г., взети на IX-то заседание на КН на ОПТ

- **ПО 1** „Развитие на железопътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси и устойчив градски железопътен транспорт”
- **ПО 2** „Развитие на пътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси”
- **ПО 3** „Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари”
- **ПО 4** „Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешно водни пътища”
- **ПО 5** „Техническа помощ”

1.2 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА” 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет и т.н. могат да бъдат открити на официалната интернет-страница на УО: <http://ope.moew.government.bg/>

• Напредък по Програмата:

Общ напредък

По данни на УО на ОПОС към 30 юни 2011 г. по оперативната програма са **сключени договори** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на **656,7 млн. евро**, или близо **36,5 %** от общия размер на средствата по програмата.

Плащанията по вече сключените договори, по данни на УО, са в размер на **156 млн. евро** или **8,66 %** от общия ресурс на програмата.

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПОС – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 2 на настоящия доклад.

Приоритетна ос 1 – Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж. и в населени места с под 2000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали:

По Приоритетна ос 1 се изпълняват **127 договора/заповеди** за предоставяне на БФП (93 за техническа помощ, 25 за инфраструктура и 1 заповед за Басейнова дирекция – Благоевград, както и 8 договора за предоставяне на БФП по процедура BG161PO005/10/1.11/03/19) на обща стойност **547 млн. евро**.

В рамките на Приоритетната ос се изпълняват и **2 големи проекта** - „Интегриран проект за водния цикъл на гр. Враца” (подписан на 21 декември 2009 г.) и „Интегриран проект за водния цикъл на град Габрово” (подписан на 23 февруари 2010 г.), на обща стойност близо **123 милиона евро**.

Към 30 юни 2011 г. са **пуснати в експлоатация единадесет инвестиционни обекта** в сектор „Води”, финансирани от ОПОС:

1. „Изграждане на канализация на Северни, Южни територии и селищно образувание „Узунджата”, II етап-Канална ПС № 1А, Канална ПС № 2А с колектори и тласкатели до ПСОВ Китен, гр. **Приморско**”, обща стойност на проекта – 11 млн. евро;
2. „Комплексно пречистване водите на гр. Сопот и строителство на ПС за питейна и битово-отпадни води с довеждащи колектори - Етап 1. Изграждане на ПСОВ на **община Сопот**”, обща стойност на проекта – 9 млн. евро;
3. „Изграждане на канализационна мрежа и колекторна система към съществуваща ГПСОВ и водоснабдителна мрежа **гр. Белослав**”, обща стойност на проекта – 11 млн. евро.;
4. „Реконструкция и модернизация на ВиК мрежа в кварталите „Струмско”, „Грамада” и „Баларбаши” на **гр. Благоевград**”, обща стойност на проекта – 5 млн. евро;
5. „Интегриран воден проект на **община Казанлък**. Етап 1: Изграждане на канализационна мрежа, реконструкция на водопроводна и пътна мрежа на кв. „Христо Ботев” и изграждане на канализационна помпена станция и тласкател, с. Овощник”, обща стойност на проекта – 3,1 млн. евро;

6. „Интегриран проект за подобряване на водния сектор на **гр. Хисаря**: Компонент 1. Разширение, реконструкция и модернизация на ПСОВ на гр. Хисаря”, обща стойност на проекта – 11 млн. евро;
7. „Изграждане на канализация на кв. Долно Езерово и тласкател до ПСОВ”, община **Бургас**, обща стойност на проекта – 2,7 млн. евро;
8. „Изпълнение на първи етап на интегриран проект за водния цикъл на **гр. Троян**”, обща стойност на проекта – 4 млн. евро;
9. „Изграждане на 4 главни канализационни колектора на територията на район „Овча купел” (**Столична община**), обща стойност на проекта – 5,3 млн. евро;
10. „Канализация на гр. **Перник**”, обща стойност на проекта – 17 млн. евро;
11. „Развитие на инфраструктурата за отпадъчни води в **Каварна** – Изграждане на главен колектор VI и прилежащата канализационна мрежа”, обща стойност на проекта – 4,1 млн. евро.

Към 30 юни 2011 г. по приоритетната ос **успешно са приключени всички проектни дейности и са разплатени окончателните плащания по 26 договора по процедурата за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти**. Общата усвоена безвъзмездна финансова помощ по тези проекти възлиза на близо **17,8 млн. евро**.

По процедура № BG161PO005/10/1.11/03/19 „Подготовка и изпълнение на проекти за подобряване и развитие на инфраструктура за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.” до 30.06.2011 г. са подадени 27 проектни предложения на стойност 493 млн. евро. Към 30.06.2011 г. от тях са сключени договори с 8 общини - Разлог, Айтос, Дряново, Чирпан, Радомир, Левски, Попово и Елин Пелин на обща стойност 152 млн. евро. Останалите проекти са в процес на оценка.

Текуща процедура: На 30 юни 2010 г. бе обявена покана за кандидатстване по процедура BG161PO005/10/1.11/02/16 за „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.”. Формулярът за кандидатстване, договорът и изискванията към подготовката на инвестиционни проекти са качени на електронната страница на ОПОС. Краен срок за подаване на проектни предложения: 20 февруари 2012 г. Към 30.06.2011 г. по процедурата са **подадени 22 проектни предложения на стойност близо 330 млн. евро**. Проектите са в процес на оценка.

Приоритетна ос 2 – Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци:

Изпълняват се **28 договора** (26 договора за ТП и 2 договора за изграждане на регионални системи за управление на отпадъци в региони Ботевград и Видин) на обща стойност **26 млн. евро**.

Към 30 юни 2011 г. по приоритетната ос **са приключили 3 проекта по процедурата за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти**. Общата усвоена БФП по тези проекти възлиза на 0,4 млн. евро.

Продължава оценката на проектните предложения за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в (обща стойност 164 млн. евро) в **регион Перник** (на стойност 10,7 млн. евро), **регион Бургас** (на стойност 20,5 млн. евро), **община Малко Търново** (на стойност 1,3 млн. евро), както и големият проект на **Столична община** за „Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци” (на стойност 131 млн. евро). На 1 юли 2011 г. е издадено Решение за одобрение на I-ви етап на проектното предложение, включващо депо и компостиращо съоръжение.

Продължава набирането на проектни предложения по отправените през месец ноември 2010 г. покани за кандидатстване по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ към общините: Борово (Бяла, област Русе), Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Костенец (Самоков), Левски (Никопол), Луковит, Панагюрище, Плевен, Разлог, Стара Загора и Ямбол - за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в тези региони (процедура BG161PO005/10/2.10/07/22). Индикативният бюджет, който е заложен по процедурата е на стойност 122 млн. евро. Крайният срок за представяне на проектните предложения е 31 август 2011 г.

Приоритетна ос 3 – Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие:

По Приоритетна ос 3 се изпълняват **27 договора/заповеди** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **по 6 процедури** на обща стойност **над 28 млн. евро**:

- по процедура № BG161PO005/08/3.0/01/05 „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в Република България” се изпълняват 5 заповеди за отпускане на безвъзмездната финансова помощ и 15 договора на обща стойност 8,7 млн. евро;
- по процедура № BG161PO005/09/3.1/01/08 „Развитие на мрежата НАТУРА 2000”- се изпълняват 3 заповеди на стойност 14 млн. евро.;
- по процедура BG161PO005/09/3.2/01/09 „Актуализиране на План за управление на Национален парк Рила” – договор на стойност 2,8 млн. евро;
- по процедура BG161PO005/09/3.2/02/10 „Разработване на План за управление на Природен парк Българка” - договор на стойност 1 млн. евро;
- по процедура BG161PO005/09/3.2/03/11 „Разработване на План за управление на Природен парк Беласица” - сключен е договор на стойност 0,5 млн. евро;
- по процедура BG161PO005/09/3.2/04/12 „Актуализиране на План за управление на Национален парк Централен Балкан” - изпълнява се заповед на стойност 1,1 млн. евро.

В процес на оценка са проектите по следните процедури:

- 42 проектни предложения по процедура BG161PO005/10/3.0/2/20 за „Дейности за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в Република България”;
- Проектното предложение на Изпълнителна агенция по околна среда по процедура BG161PO005/11/3.0/03/24 за „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна - I фаза”;
- 8 проектни предложения по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO005/11/3.1/02/23 за „Разработване на планове за управление на защитени зони за опазване на птици, които не се припокриват със зони за опазване на местообитания”.

Приоритетна ос 4 – Техническа помощ:

Към 30 юни 2011 г. броят на договорените проекти по приоритетната ос е 65 на обща стойност 19 млн. евро. От тях в процес на изпълнение са 33 проекта на стойност 17 млн. евро, 32 проекта са приключили с усвоени 1,7 млн. евро.

Следва да се отбележи, че за първото полугодие на 2011 г. ОПОС бележи 89 % изпълнение на **ЛОТАР прогнозите** по отношение на договорените средства и 47,2 % изпълнение на прогнозите за размера на плащанията по програмата. В абсолютна стойност изпълнението на прогнозите е както следва:

- договаряне: 195 млн. евро – планирани за договаряне до 30 юни 2011 г. и близо 174 млн. евро – реално договорени;
- плащане: 67,7 млн. евро – планирани да бъдат разплатени и 32 млн. евро – реално платени.

- **Извършени (в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.)/предвидени промени в ОПОС**

Заседания на Комитета за наблюдение по ОПОС:

На Десетото заседание на Комитета за наблюдение на ОПОС, проведено на 10 юни 2011 г., членовете на комитета са разгледали и одобрили **Годишния доклад за напредък по ОПОС за 2010 г.**

Дискутирани **са конкретни мерки за ускоряване на изпълнението на програмата** като съкращаване на сроковете за верификация и плащания, постоянен анализ и контрол на финансовото изпълнение, въвеждане на механизъм за налагане на финансови корекции и редовни консултации с общините.

С цел **подпомагане на реформата на ВиК сектора** е прието допълнение в оперативната програма, съгласно което допустим за финансиране по ОПОС е конкретен бенефициент в лицето на Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Финансираните дейности включват: създаване на специално звено към министерството, укрепване на капацитета на ВиК асоциациите и операторите и изготвянето на стратегически документи за развитие на ВиК сектора.

Статус на междинната оценка

Определен е обхватът на междинната оценка на изпълнението на Програмата за периода 01 януари 2007 – 31 декември 2010 г., като финансирането ще бъде осигурено по приоритетна ос 4 „Техническа помощ”.

Разработени са технически спецификации за избор на изпълнител за извършване на **ежегодна оценка** на изпълнението на ОПОС, която ще обхване периода 01 януари 2011 г. до 31 декември 2013 г. Очаква се до няколко месеца поръчката да бъде обявена.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.:**

През отчетния период, УО е идентифицирал проблемните области и е предприел поредица от действия за преодоляването им - допълнителен преглед на проекти, сключване на допълнителни споразумения, оттегляне на финансиране от неприоритетни проекти, изменение и допълнение на системите за управление и контрол.

Усилията на МОСВ по отношение качеството на представяните проектни предложения за финансиране от ОПОС, се изразяват в **провеждане на постоянни срещи и консултации с бенефициентите на програмата**. Тъй като новите процедури по ОПОС са процедури на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, липсва конкурентния елемент, което от своя страна води до по-активен диалог с бенефициентите на всеки етап от реализацията на проекта и съответно подготовката на по-качествени проектни предложения.

1. Нарушения при провеждането на процедури по Закона за обществените поръчки от страна на бенефициентите – налагане на финансови корекции

Констатирани са нарушения с различна тежест при възлагането на обществени поръчки, които често водят до финансови корекции в размер на 25 % от стойността на некоректните договори с изпълнители. В абсолютна стойност, когато засегнатият договор е за изпълнение на строителство и в условията на финансова и икономическа криза, те застрашават финансовата стабилност на общините.

Причините за наложените финансови корекции се коренят в няколко основни фактора. От една страна липса на достатъчно капацитет за възлагане и управление на сложни договори. От друга страна, налагането на финансови корекции е нова практика за страната. До сега подобни нарушения са били констатирани и санкционирани от контролните органи (Сметна палата, АДФИ), които постановяват административни наказания в не особено големи размери. Същевременно много от нарушенията установени по поръчки, проведени преди началото на 2009 г., са свързани с тълкуване на законодателството във връзка с Директивите за обществени поръчки.

Развитие по т. 1 към юни 2011 г.:

С цел гарантиране на доброто финансово управление Управляващият орган е възприел подхода да налага финансови корекции, съгласно Насоките на Европейската комисия за определяне на финансови корекции, които следва да бъдат направени спрямо разходите, съфинансирани от Структурните фондове или Кохезионния фонд при неспазване на правилата за обществените поръчки.

Въз основа на извършения анализ на причините за допусканите нарушения УО и МЗ предприемат мерки за минимизиране на риска при провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки. Проведени са обучения на бенефициенти, на които се обръща внимание на най-често допусканите грешки. Публикува се редовна информация на интернет страницата.

2. Осигуряване на собствен принос от общините по проекти, финансирани със средства от фондовете на ЕС

Следва да се обърне внимание, че общините не разполагат с достатъчно собствени приходи, за да финансират участието си в големите инфраструктурни проекти. По отношение на проекти, генериращи приходи, доходността се формира от цената на услугата, която се събира от ползвателите, но от страна на оператора, а не собственика на инвестицията. По този начин, въпреки съответствието с методологията за изготвяне на Анализа разходи-ползи, не е отразено реалното задължение за осигуряване на собственото участие.

Развитие по т. 2 към юни 2011 г.:

Управляващият орган на ОПОС извършва периодични анализи на финансовото изпълнение на програмата с оглед необходимостта от предприемането на своевременно действия за ускоряване темповете на верификация на представените от бенефициентите искания за средства.

С оглед осигуряване на по-добро финансово изпълнение на програмата, УО на ОПОС е възприел подхода за изготвяне на тримесечен план за действие за извършването на верификации и плащания по програмата. Така с поставянето на краткосрочни и по-конкретни цели се дава по-добра възможност за проследяване изпълнението им и предприемане на корективни мерки при констатирани закъснения.

С цел улесняване процеса по докладване на ниво проект е въведено тримесечно отчитане на напредъка по проектите (влиза в сила от 1 юли 2011 г.), като отпада изискването за месечни справки от страна на бенефициентите. В тази връзка УО на ОПОС е изработил нови указания за попълване и подаване на доклади за изпълнение на проекти, финансирани по ОПОС.

• Планирани дейности до края на 2011 г.

Съгласно Индикативната годишна работна програма за 2011 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” е предвидено обявяването на девет процедури на обща стойност около 72 млн. евро.

По приоритетна ос 1 е предвидена процедура на директно предоставяне за „Актуализиране на плановете за управление на речните басейни и разработване на плановете за управление на риска от наводнения” с бенефициент – басейновите дирекции на МОСВ. Предвиденият бюджет е 10,5 млн. евро.

По приоритетна ос 2 през 2011 г. е планирано отправянето на покани до регион Пазарджик и Кочериново, Своге и Провадия за представяне на проекти за регионални системи за управление на отпадъците, забавени по различни причини – на обща стойност 44 млн. евро, както следва:

- „Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Пазарджик и Кочериново”;
- „Изграждане на претоварна станция в община Своге”;
- „Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Провадия”.

По приоритетна ос 3 са предвидени следните процедури, които са на обща стойност 16,9 млн. евро:

- „Разработване и актуализиране на плановете за управление на поддържани резервати”;
- „Актуализиране на плана за управление на национален парк „Пирин”;
- „Разработване на плановете за управление на защитени местности извън обхвата на националните и природните паркове”;
- „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие”.

В процес на изготвяне са изисквания към процедурите по проектиране, съгласуване и строителство на канализационни мрежи и градски пречиствателни станции за отпадъчни води (ГПСОВ), при съобразяване на технологичните решения с особеностите за малките агломерации. Същевременно се извършва анализ на наличния финансов ресурс по програмата с цел подпомагане на някои от **агломерациите под 10 000 е.ж.**

Съгласно прогнозата по системата LOTNAR, УО на ОПОС предвижда до 31 декември 2011 г. да бъдат договорени средства в размер на 442 млн.евро. При постигането на тази цел общият размер на договорените средства по ОПОС до края на 2011 г. се очаква да достигне до 863 млн. евро, което представлява близо 48 % от финансовият ресурс на програмата. Темповете на договаряне позволяват да се прогнозира, че до средата на 2012 г. ще бъдат сключени договори на стойност, покриваща всички средства по ОПОС.

Общата сума на планираните плащания до края на 2011 г. възлиза на около 155 млн. евро (вкл.авансовите плащания). При изпълнение на плана за плащане общият финансов напредък по програмата до 31 декември 2011 г. се очаква да достигне до 280 млн. евро, което се равнява на около 15,50 % от бюджета на ОПОС.

Подготовка за програмен период 2014-2020 г.:

В унисон с политиката на ЕС за **устойчиво развитие**⁸ в перспектива до 2020 г., МОСВ е започнало подготовката на програмирането в сектор „Околна среда” за следващия програмен

⁸ Насоки на политиката на ЕС за постигане на устойчиво развитие:

- насърчаване на по-ефективна от гледна точка на ресурсите, зелена и конкурентна икономика;
- цели на ЕС в областта на климата и енергетиката;
- подкрепа за разработване на екоиновации;
- подкрепа за икономично използване на ресурсите.

период 2014-2020 г. Определените на този етап ключови сфери, към които да бъде насочено финансирането, са:

- Продължаване на инвестициите за инфраструктурни проекти в сектор „Води“;
- Подобряване ефективността на големите горивни инсталации;
- Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата;
- Устойчива политика за подобряване качеството на въздуха.

• **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ – 9 март 2011 г.**

Преглед на статуса по изпълнението и предстоящото по отделните приоритетни оси на Оперативната програма беше направен от Ивелина Василева – заместник-министър на околната среда и водите. Маркирани бяха и редица успешни проекти от 2010 г., сред които: „Изграждане на канализация в Община Приморско“, „Изграждане на канализация и водопровод в Община Белослав“, „Реконструкция и модернизация на ВиК в Община Благоевград“. Бяха очертани и основните проблеми, както и предприетите мерки за допълнително подобряване качеството на управление на ОПОС, в т.ч.: укрепване на административния капацитет на звената, ангажирани с управлението на Програмата, както и капацитета на бенефициентите, опростяване на процедурите за кандидатстване и управление на проектите, ускоряване процесите на разплащане, поддържане на постоянен диалог и обратна връзка с бенефициентите като ключов фактор за успех на Програмата. Екипът на МОСВ отбеляза, че след извършената в края на 2009 г. реформа на Програмата и предприетите мерки за оптимизиране управлението на ОПОС, в т.ч. въвеждане на процедурите по директно предоставяне на БФП, подобрен диалог с бенефициентите-общини и др., е **отчетен ръст в активността от страна на бенефициентите**. Към датата на изслушването по ОПОС са сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на близо 551 млн. евро или над 30 % от общия размер на средствата по програмата. При запазване на темповете на договаряне по ОПОС и изпълнение на ЛОТАР прогнозите, УО очаква 100 % контракуване на бюджета на Програмата до средата на 2012 г.

На изслушването бе отбелязано отчитането и възприемането от страна на екипа на МОСВ на препоръката от Годишния доклад на КЕВКЕФ за усвояването на средствата от ЕС в Република България през 2010 г., касаеща обмислянето на възможността, **при липса на проектна готовност от страна на общините, средства по ОПОС да бъдат пренасочени към агломерациите с под 10 000 еквивалентни жители**, с оглед постигане на съответствие с изискванията и на европейското законодателство.

Изслушването бе последвано от ползотворен дебат, в рамките на който отговор получиха редица въпроси, свързани с: мерките за ускоряване процеса на разплащане по ОПОС, разчетите на Управляващия орган по Програмата за усвояване на средствата до края на програмния период, плановете за населените места с над 2 000 до 10 000 еквивалентни жители и др.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г.	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Индикативен бр. на сключените договори:	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО 1	1 091 576 664,84	192 631 176,15	1284 207 840,99	28 181 595,67	141 465 007,89	228 338 930,52	8	171	155 445 186,43	583 123 544,24	N/A	530 637 316	1	6	1	1
ПО 2	311 732 037,90	55 011 536,08	366 743 574,00	1 528 393,19	5 645 729,86	30 466 958,75	1	31	9 933 374,06	26 258 929,85	N/A	96 397 726	1	7	1	3
ПО 3	87 811 840,80	15 496 207,20	103 308 048,00	1 426 893,69	6 023 596,79	14 361 489,50	0	27	0	28 351 946,10	N/A	30 325 950	3	9	0	4
ПО 4	39 515 328,70	6 973 293,29	46 488 622,00	714 641,48	2 775 436,76	6 936 960,94	10	65	8 377 860,51	18 940 954,74	N/A	18 234 306	-	-	-	-
ОП	1 530 635 872,24	270 112 212,72	1 800 748 085,00	31 851 524,03	155 909 771,30	280 104 339,71	19	294	173 756 421,00	656 675 374,94	N/A	675 595 297	5	22	2	8

Таблица № 2 Финансово изпълнение по ОПОС, към 30.06.2011 г., по данни на УО (*в евро*)

ПО 1 – Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж. и в населени места с под 2000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали.

ПО 2 – Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци

ПО 3 – Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие

ПО 4 – Техническа помощ

1.3 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ” 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Програмата, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет и т.н. могат да бъдат открити на:

- Официалната интернет-страница на УО <http://www.bgregio.eu/>
- Единния информационен портал за Структурните фондове на ЕС <http://www.eufunds.bg/>

• Напредък по Програмата:

Общ напредък:

Обективните показатели за постигнатия напредък от стартиране на програмата (05.11.2007 г.) до 30.06.2011 г. са:

- Публикувани са **38 схеми** на обща стойност **1,4 млрд.евро** или приблизително **87 %** от бюджета на ОПРР (1,6 млрд.евро);
- До края на 2011 г. предстои публикуване на **6 нови схеми** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност **174 млн. евро**, т.е. до края на 2011 г. ще бъде постигнато **98%** покритие на операциите по ОПРР;
- **1648** подадени проектни предложения;
- **612** сключени договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ **946 млн. евро**, което представлява **59%** от бюджета на програмата. Собственият принос на бенефициентите, който не е част от националното съфинансиране, по така сключените договори е в размер на 17, 6 млн. евро;
- **Разплатени средства** в размер на **229 млн. евро.**, което представлява **24,22 %** от размера на договорените средства и **14,32 %** от бюджета на програмата. Стойността на собствения принос на бенефициентите (не е част от националното съфинансиране) е в размер на 62,5 хил. евро.

Напредък през периода 01.01.2011-30.06.2011 г.:

В изпълнение на Индикативната годишна работна програма за предстоящите процедури по ОПРР за 2011 г. през отчетния период са обявени **5 нови схеми** за безвъзмездна финансова помощ на обща стойност **170 млн. евро.**, насочени към подкрепа за **деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск, подкрепа за реконструкция/обновяване и оборудване на общински лечебни заведения** на територията на цялата страна в съответствие с Концепцията за реструктуриране на болничната помощ в Република България, подкрепа за **интегриран градски транспорт в Столична община, подкрепа за реставрация и консервация на дворец „Евксиноград” и прилежащия му парк.**

През отчетния период са сключени **137 договора** на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ **130,4 млн. евро.** Договорите са насочени към подкрепа за **реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации; внедряване на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура** на територията на цялата страна, подкрепа за развитието на **туристически атракции, дребномащабни мерки за предотвратяване на наводнения** на територията на цялата страна, изготвяне на **интегрирани планове за градско възстановяване и развитие в 36 общини, центрове на градски агломерации, подкрепа за подготовка, проучвания и проектиране за изграждане на междусистемна газова връзка България-Сърбия и техническа помощ за Управляващия орган.**

През отчетния период е приключила оценката по **6 схеми** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР и е стартирала оценка по още **7 текущи схеми** – подкрепа за

реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации; подкрепа за организиране на събития с регионален и национален обхват и въздействие; подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна социална инфраструктура в градските ареали; подкрепа за държавна културна инфраструктура в градските ареали; подкрепа за паметници на културата с национално и световно значение, допринасящи за устойчивото развитие на туризма; подкрепа за създаване и промотиране на иновативни културни събития; подкрепа за интегриран градски транспорт в Столична община; подкрепа за развитието на природни, културни и исторически атракции.

Изплатените средства по ОП „Регионално развитие”, през отчетния период, са **44,1 млн. евро**, което представлява **2,8 % от бюджета на ОПРР**.

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПРР – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 3 на настоящия доклад.

Напредък по ключови приоритети на ОПРР:

Интегриран градски транспорт

През отчетния период продължава изпълнението на **първия голям проект** по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 по ОПРР за „Интегриран градски транспорт на **Бургас**”, който се реализира в рамките на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, операция 1.5 „Системи за устойчив градски транспорт” по ОПРР. Общата му стойност е **67 млн. евро**, от които 56 млн. евро представляват безвъзмездна финансова помощ по линия на ОПРР, а останалите 11 млн. евро – съфинансиране от бенефициента. Очаква се проектът да бъде съгласуван и одобрен от Европейската комисия.

На 04 февруари 2011 г. е публикувана схема **BG161PO001/1.5-02/2011 „Подкрепа за интегриран градски транспорт в Столична община”**, чийто общ размер е **50 млн. евро**. Вторият голям проект по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) №1083/2006, изготвен от Столична община с подкрепата на JASPERS, е подаден на 20 май 2011 г. Сформирана е оценителна комисия за оценка на проектното предложение.

Схемата за безвъзмездна финансова помощ за модернизирание на градския транспорт в останалите **пет големи града на България: Пловдив, Варна, Стара Загора, Русе и Плевен** на обща стойност - 104 127 475 евро, ще бъде публикувана на 15 ноември 2011 г.

Създаденото в УО на ОПРР специално звено за управление на проектите за интегриран градски транспорт, подпомагано от експерти от JASPERS, е стратирало процеса на подпомагане на седемте големи града на България при подготовката и изпълнението на проектите по операция 1.5.

През отчетния период е започнало изпълнението на одобрения по Приоритетна ос 5 „Техническа помощ” на ОПРР проект „**Разработване на пакет документи, насочени към модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в петте големи града (Пловдив, Стара Загора, Варна, Русе и Плевен)**”. Подписани са и договорите с изпълнителите за Варна и за Русе в резултат на проведената **обществена поръчка за изготвяне на предпроектните проучвания** за транспорта на 5-те големи града. Договорите с останалите три града - Пловдив, Стара Загора и Плевен са подписани още през октомври 2010 г.

В съответствие с изпълнението на проектите, представители на УО съвместно с консултантския екип на JASPERS **посещават градовете и на място, където се провеждат срещи по напредъка.** Посещават се на място и предложените индикативни компоненти на проектите (напр. тролейбусни депа, автобусни автогари, разширение на тролейбусна мрежа).

Регулярно се провеждат **координационни съвместни срещи с представителите на седемте града,** където всеки град е домакин на ротационен принцип и се докладва пред ЕК напредъкът общо на проектите. Целта на тези срещи е да се **проследи на място напредъкът по изпълнението на предпроектните проучвания и реалното разположение на индикативните компоненти на проектите.**

Инициативата JESSICA

През отчетния период са извършени редица дейности във връзка с избора на Фондовете за градско развитие (ФГР), създадени чрез инвестиране на предоставените от бюджета на ОПРР средства по сметка на Холдинговя фонд по JESSICA в размер на 31,3 млн. евро. Средствата са разпределени индикативно, както следва: 12,5 млн. евро за София и 18,8 млн. евро за Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен.

През месец февруари 2011 г. Инвестиционният съвет по JESSICA проведе 2-ро заседание, на което бе обсъдена и съгласувана покана за избор на Фондове за градско развитие (ФГР) и разработени критерии за избор на операции по JESSICA.

На 25 март 2011 г. Инвестиционния съвет на Холдинговя фонд по JESSICA официално **одобрява поканата за избор на ФГР,** която е обявена в края на месец март от Холдинговя фонд по JESSICA-ЕИБ и е съответно публикувана в официален вестник на ЕС. Разработените от Инвестиционния съвет **критерии за избор на операции** са одобрени от Комитета за наблюдение на ОП „Регионално развитие”.

През месец февруари 2011 г. Холдинговият фонд по JESSICA-ЕИБ определя консултантска фирма Делойт за извършване на проучване за потенциални проекти от типа JESSICA в 7-те големи града на България. Целта на консултантския договор е да се окаже подкрепа на потенциалните кандидати при избора на зрели проекти за градско развитие и провеждане на информационни кампании. В изпълнение на договора са **проведени срещи в целевите общини,** с участието на представители на Изпълнителя и МРРБ. По време на срещите е представена инициативата JESSICA и са разяснени общите критерии за избор на проектите. Идентифицирани и обсъдени са потенциални проекти, предложени от общините, които отговарят на основните критерии за избор на проекти по линия на JESSICA – да бъдат в съответствие с Общия устройствен план и Общинския план за развитие, да генерират приходи и да отговарят на дейностите по Приоритетна ос 1 на ОПРР „Устойчиво и интегрирано градско развитие”. В началото на април 2011 г. Изпълнителят по консултантския договор организира и провежда промоционални събития по инициативата JESSICA в градовете София, Стара Загора и Русе с участието на представители на УО на ОП „Регионално развитие”, Европейска инвестиционна банка, община София, както и представители на финансовия сектор.

В рамките на проведеното трето заседание на Инвестиционния съвет по JESSICA (20 юни 2011 г.), Европейска инвестиционна банка представя резултатите от оценката на подадените оферти за ФГР. Подадени са общо три оферти, като разпределението по лотове е както следва – 3 оферти за лот 1 (София) и 2 оферти за лот 2 (Пловдив, Стара Загора, Бургас, Варна, Русе и Плевен). Европейската инвестиционна банка е класирала две от офертите и за двата лота. До края на м.

юли 2011 г. предстои да бъдат проведени преговори с класираните ФГР и да бъдат сключени оперативни споразумения с тях.

Подкрепа за рехабилитация на второкласна и третокласна пътна мрежа

През отчетния период продължава изпълнението на мярката за подкрепа за **рехабилитация и реконструкция на второкласни и третокласни пътища**. Общият размер на предвидените по ОПРР средства възлиза на **256 млн.евро**. Конкретен бенефициент по схемата е Агенция „Пътна инфраструктура”.

Общият ресурс на сключените договори между УО на ОПРР и АПИ по линия на ОПРР възлиза на **216 млн.евро**, от които са разплатени общо **16,5 млн. евро**, в т. ч.: авансови 14,2 млн. евро и междинни 2,3 млн. евро.

За остатъка от наличния финансов ресурс по схемата предстои АПИ да подадат проектни фишове до 01.08.2011 г.

Подкрепа за деинституционализация на децата в България

В **Плана за действие** към стратегическия документ „*Визия за деинституционализация на децата в Република България*” се предвижда разработването на голям брой социални услуги в България, които да заменят съществуващите 130 институции за деца. От съществено значение за качествено постигане на очакваните резултати е **изграждането на подходяща инфраструктурата, в която ще се предоставят разработените услуги в общността – малки групови домове, защитени жилища и дневна грижа, преходни и наблюдавани жилища, центрове за детско и майчино здраве, за консултации и др.** За изграждането им по линия на ОПРР са предвидени средства в размер на **20 млн. евро**. С Решение на Комитета за наблюдение на ОПРР, след проведена писмена процедура, за целите на процеса по деинституционализация са **пренасочени допълнителни 22,7 млн. евро**, а с Решение от 8-то заседание на Комитета за наблюдение на ОПРР са **пренасочени още 12 млн. евро**, с което **общият размер на предвидените средства по схемата възлиза на 54,7 млн.евро**.

Схема BG161PO001/1.1.12/2011 „*Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск*” е публикувана на 26 януари 2011 г. Конкретни бенефициенти по схемата са 62 общини в градските агломерации, съгласно Националната карта на планираните резидентни грижи, одобрена от работната група по деинституционализация към Министъра по управление на средствата от ЕС. Определени са два крайни срока за подаване на проектни предложения – 30 юни 2011 г. и 30 септември 2011 г. В рамките на първия срок - до 30 юни 2011 г. са подадени 26 проектни предложения от допустимите 62 общини. През юли 2011 г. предстои сформиране на оценителна комисия за оценката им.

По отношение деинституционализацията на **Домовете за медико-социални грижи**, по линия на ОПРР, са предвидени **5, 1 млн.евро** в рамките на **схема BG161PO001/1.1-08/2010 „Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации”** с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването. Проектът е подаден на 15 март 2011 г. В края на месец юни 2011 г. е приключила оценката на проектния фиш, като през месец юли предстои публикуване на Решение на Ръководителя на УО на ОПРР за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Подкрепа за осигуряване на социални жилища за маргинализирани групи

В рамките на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” по линия на ОПРР са предвидени приблизително **8 млн. евро** за осигуряване на **съвременни социални жилища за**

настаняване на групи в неравностойно положение, чрез обновяване и промяна на предназначението на съществуващи сгради, собственост на публични власти или на сдружения с нестопанска цел. Интервенциите могат да включват както реновиране на съществуващи сгради, така и ново строителство на жилища за целите на маргинализираните групи. Териториалният обхват е 86 общини в градските агломерации. Схемата **предстои да бъде публикувана на 30 август 2011 г.** при спазване на следните условия:

- осигуряване на **интегриран подход** - дейностите в подкрепа на интервенциите в сектора на жилищното строителство да се съчетават с други видове интервенции, включително такива в областта на образованието, здравеопазването, социалното приобщаване и заетостта;
- **анти-сегрегационен характер на интервенциите** - физическото местонахождение на жилищното строителство трябва да осигурява пространствена интеграция на представителите на маргинализираните общности като цяло и **да не допринася за тяхната сегрегация, изолация и изключване;**
- Интервенциите в жилищна политика, насочени към определена маргинализирана група, не трябва да изключва и други хора със сходни социално-икономически условия.

В тази връзка, съобразно регламентите на Европейската комисия, **интегрираният подход** следва да бъде осигурен, като **освен изграждането на социални жилища се създадат програми за квалификация и за работа, подобряване на качеството на образование на децата, мерки за повишаване на степента на самоорганизация на хората от квартала и др. по линия на ОП „Развитие на човешките ресурси”** като по този начин се постигне **съвместна инициатива между двата фонда на ЕК по подобие на процеса на деинституционализация на децата в България, който се възприема за изключително успешна практика.**

Поради ограничения финансов ресурс по схемата (8 млн.евро), през настоящия програмен период ще бъде **създаден пилотен модел** за осигуряване на съвременни социални жилища на територията на една или две общини в обхвата на градските агломерационни ареали. Това ще позволи постигането на реални резултати и ще направи нейния ефект видим.

С цел успешното изпълнение на тази инициатива е създадена **работна група** под ръководството на министъра по управление на средствата от ЕС за **определяне на обхвата на интервенциите и целевите групи (маргинализираните групи)** за подкрепа от Структурните фондове на ЕС в областта на социалните жилища. В тази връзка, на 8-то заседание на КН на ОПРР е взето решение да се даде мандат на **Ръководителя на Управляващия орган на ОПРР да определи като конкретни бенефициенти по настоящата схема пилотните общини, избрани от междуведомствената работна група към МС**, след което да обяви схемата за предоставяне на БФП.

Основна задача на работната група към МС е до 05 август 2011 г. да направи **подбор на интегрирани проекти (проектни идеи)**, на база на които ще бъдат **определени пилотните общини**, на които ще бъде изпратена покана от УО на ОПРР за представяне на проектни предложения чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изграждане на нови или реконструиране на съществуващи социални жилища. Схемата ще бъде публикувана на 30 август 2011 г. Краен срок за подаване на проектни предложения – 14 февруари 2012 г.

Десегрегационният характер на модела ще бъде осигурен чрез избор на **малък квартал или част от квартал, който може да бъде напълно „десегрегирани”**, посредством разселването на жителите на мини-гетото в социални жилища, намиращи се в други квартали. По този начин ще се спомогне **мини-гетото да изчезне напълно.** За целта ще се изградят нови или ще се

реконструират съществуващи социални жилища, в които да бъдат настанени част от жителите на квартала – **покриващи определени критерии**, както и други нуждаещи се семейства – покриващи същите критерии.

Важен аспект на модела е **създаването на чувството на „добър стопанин“** (напр. като участват в изграждането на жилищата и т.н.), и осигуряването на **социален ангажимент на живущите** в социалните жилища (договор за наем с редица „социални клаузи“). Изключително важно е да се внимава **гетото да не се възпроизведе** на новото място. Операцията задължително трябва да включва *участие и активно ангажиране на общността*: от тази гледна точка е важно тя да се реализира в партньорство с работеща на местно ниво НПО.

- **Извършени (в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.)/предвидени промени в ОПРР**

Взети решения от заседания на КН на ОПРР:

В периода февруари – април 2011г. са проведени **3 писмени процедури** на КН на ОПРР, на които са взети следните решения:

- Пренасочен е наличният финансов ресурс в рамките на Приоритетна ос 1 в размер на **22,7 млн.евро** към операция 1.1 „Социална инфраструктура“, схема „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“;
- Дейност „Обновяване/реконструкция и оборудване на публичните медицински и здравни заведения“ от операция 4.1 „Дребномащабни местни инвестиции“ е разширена, както следва - „Обновяване/реконструкция и оборудване на публичните медицински и здравни заведения, закупуване на линейки/реанимобили за медицинските центрове за осигуряване транспортирането на пациентите“;
- Одобрени са **критерии за избор на операция** по Съвместната европейска инициатива за устойчиви инвестиции в градските райони (**JESSICA**) за **подбор на Фондове за градско развитие (ФГР)**;
- Дирекция „Вътрешен одит“ в МРРБ е определена като **конкретен бенефициент по приоритетна ос 5** „Техническа помощ“, операция 5.1 „Програмиране, управление, мониторинг, оценка и контрол“ и е разширен обхватът на дейностите по финансов контрол и одит, като е предвидено обучение на служителите на дирекция „Вътрешен одит“;

На 07 юни 2011г . е проведено **8-то заседание на КН на ОПРР**, на което са взети следните по-важни решения:

- Одобрен е **Годишният доклад за изпълнение на ОПРР за 2010 г.**;
- Одобрено е **пренасочването на финансов ресурс в размер на близо 12 млн. евро от Приоритетна ос 3** „Устойчиво развитие на туризма“, Операция 3.1 „Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура“ към **Приоритетна ос 1** „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, Операция 1.1 „Социална инфраструктура“, за целите на **процеса на деинституционализация на децата** в България;
- Одобрено е допълване на **списъка с индикативни дейности** в рамките на Операция 1.2 „**Жилищна политика**“ на ОПРР с дейности по „Предоставяне на заеми, гаранции за възвръщаеми инвестиции, или еквивалентни на тях инструменти за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в многофамилни жилищни сгради.“
- Като **конкретни бенефициенти** по Операция 1.2 „Жилищна политика“ на ОПРР са включени: Дирекция „Жилищна политика“ (новосформирана с промяна в Устройствения правилник на МРРБ) и **Фонд-мениджър по жилищна политика** (самостоятелно юридическо лице, което е уредено в споразумение между съфинансиращите партньори или акционери, или като отделно финансово цяло в рамките на финансова институция.)
- Даден е мандат на Ръководителя на УО на ОПРР да:

- определи като **конкретни бенефициенти** по схема „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение” в рамките на Операция 1.2. „Жилищна политика”, **пилотните общини, избрани от междуправителствената работна група към МС под ръководството на министъра по управление на средствата от ЕС;**
- да проведе **писмена процедура за пренасочване на наличния финансов ресурс** по Приоритетна ос 2 „Регионална и местна достъпност”, Операция 2.3 „Достъп до устойчиви и ефективни енергийни ресурси” **в размер на 57,5 млн. евро към проектни предложения, които успешно са преминали оценка, но за които не е достигнал финансов ресурс** по съответната схема от Приоритетна ос 1 . „Устойчиво и интегрирано градско развитие” и Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество” след провеждане на обсъждания между заинтересованите страни;
- да направи промени в ОПРР, съгласно взетите решения в резултат на проведените писмени процедури на 8-то заседание на КН при инициране на следващо ревизиране на програмата, както и да промени стойността на индикаторите при необходимост.

Статус на междинната оценка:

Средносрочната оценка на ОПРР е изпълнена по договор с Дружество по ЗЗД „КПМГ България и КПМГ „Адвайзъри”–Унгария.

Целта на извършената оценка е подпомагане цялостното управление на ОПРР и при необходимост – нейното преориентиране, както и да осигури информация за подобряване на нейното изпълнение.

Оценката включва анализ на уместността на стратегията на ОПРР и евентуалната нужда от актуализиране на програмната логика и разпределението на ресурсите на програмата в резултат от промените във външната среда, настъпили след одобряването на Оперативната програма, както и анализ на изпълнението на ОПРР до момента, постигнатите резултати и вероятността за постигане на очакваните въздействия.

В рамките на средносрочната оценка е извършена и оценка на въздействието на резултатите от изпълнението на ОПРР върху околната среда в съответствие с принципите за устойчиво развитие и опазване на околната среда.

Изпълнителят е представил окончателния вариант на финалния доклад по средносрочната оценка на 28.02.2011 г. Окончателният доклад на средносрочната оценка съдържа конкретни заключения (73) и приложими препоръки (52) с оглед на **предприемане на практически действия за подобряване управлението и изпълнението на настоящата ОПРР**, както и по отношение на **процеса на програмиране за следващия програмен период 2014 – 2020 г.** По-важните заключения от извършената средносрочната оценка са:

- SWOT анализът е все още валиден и темите в него до голяма степен отразяват актуалното социално-икономическо състояние;
- Стратегията на ОПРР и операциите в нея адекватно отразяват SWOT анализа;
- Цялостният **обхват на ОПРР е твърде широк;**
- Налице е адекватна **обща съгласуваност на целите** както вътрешна, така и външна. Не съществуват противоречия между целите на ОПРР на програмно ниво и на ниво операции и схеми;
- Въпреки че логиката на интервенциите по ОПРР е разбираема, **те са насочени по-скоро към отстраняването на пречки, отколкото към използването им като двигатели на развитието;**
- Важен фактор в настоящата програма е, че **интервенциите са по-слабо интегрирани** (напр. полюсите на растеж) и се състоят по-скоро от отделни самостоятелни проекти;
- Средносрочната оценка препоръчва за втората половина на настоящия и за следващия програмен период, **ОПРР да има по-интегриран подход към регионалното развитие,**

поставяйки ясни цели и приоритети за това какви интервенции да бъдат включени в програмата, дори с цената на пълното отпадане на интервенции, които не се вписват в политиката на следващата ОПРР, както и да се развие по-целенасочен подход за определяне на приоритетните инвестиции, с **по-голям акцент върху големи проекти и проекти от стратегическо значение;**

- В резултат от глобалната социално-икономическа криза **е въведен по-фокусиран и стратегически подход към инвестиционните проекти;**
- В условията на криза **местните власти използват ОПРР като единствения източник за финансиране;**
- **Инфраструктурните мерки по програмата действат като балансиращ фактор за негативните ефекти от кризата върху строителния сектор.**

• **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

1. Необходимост от подобряване ефективността на предварителния и последващия контрол върху провежданите процедури за избор на изпълнители

Развитие по т. 1 към юни 2011 г.:

Предприети мерки на национално ниво, които имат пряк ефект върху ОПРР:

- Приета **национална методология за налагане на финансови корекции** във връзка с допускани нарушения при провеждане на процедурите за избор на изпълнител;
- Иницирано **изменение на Закона за обществени поръчки (ЗОП)**, насочено предимно към централизиране на предварителния контрол.

Предприети мерки на ниво Оперативна програма:

- **Повторна проверка** до юни 2011 г. на проведените процедури за избор на изпълнител на **извадков принцип;**
- Провеждане на по-детайлен и всеобхватен контрол върху процедурите за избор на изпълнител – разработени са **по-детайлни контролни листи** за всеки тип процедура включени в актуализирания Процедурен наръчник на УО на ОПРР (версия 7, утвърден от Ръководителя на УО на 19.03.2011 г.);
- **Укрепване на административния капацитет на УО на ОПРР на регионално ниво** (6 юристи са назначени за първо ниво на контрол, предварителен и последващ контрол на регионално ниво);
- Проведена процедура по ЗОП за **избор на изпълнител за предоставяне на допълнителни юридически услуги на УО на ОПРР**, сключен договор с избрания изпълнител. Дейностите по договора са в процес на изпълнение.

2. Необходимост от подобряване качеството на физическото изпълнение на инфраструктурните проекти по ОПРР от бенефициентите

Развитие по т. 2 към юни 2011 г.:

- Разработени **методически указания** относно определяне на **размера на финансови корекции** за нарушения при изпълнението на проекти, съфинансирани по ОПРР;
- Обявена процедура по ЗОП за избор на външни изпълнители (специализирани фирми) за оказване на експертна помощ на УО на ОПРР при **проверките на място по отношение на**

качеството на изпълнение и съответствие със стандартите за качество. Назначена е комисия за оценката на подадените оферти;

➤ **Подобрен административния капацитет на УО на ОПРР на регионално ниво** (назначени 6 инженери за първо ниво на контрол в РО);

➤ **По-детайлен и всеобхватен контрол върху извършените проверки на място за качество на изпълнение на СМР** (разработени са по-подробни контролни листи за проверки на място, които са включени в актуализирания Процедурен наръчник).

3. Необходимост от укрепване капацитета на бенефициентите по ОПРР

Развитие по т. 3 към юни 2011 г.:

Бенефициенти – общини:

На 21.01.2011 г. е сключен договор с предмет: „**Разработване на специфично обучение по операции за бенефициенти и консултиране по разработване и изпълнение на проекти по ОПРР**”, с цел укрепване на капацитета на бенефициентите в процесите на изготвянето на проектни предложения, управлението и изпълнението на сключени договори по схеми за безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.

В рамките на договора, който е с 24 месечен срок на изпълнение, се предвижда да се проведат **над 100 броя обучения и минимум 1500 представители на бенефициентите на програмата да бъдат обучени.** От сключването на договора до 30 юни 2011 г. Изпълнителят е организиран и провел 30 обучения по схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР за разработване и за изпълнение проекти по ОПРР.

Конкретни бенефициенти:

Държавните институции - конкретни бенефициенти по ОПРР (МЗ, МК, МОМН, АСП, АЗ, МВР, АПИ, ИА „ЕСМИС”, МИЕТ) са определени като конкретни бенефициенти по операция 5.3 „Укрепване капацитета на бенефициентите на ОПРР”, като за всеки един от тях се определят бюджетни линии всяка на стойност 200 хил. евро. По този начин конкретните бенефициенти ще имат възможност да **кандидатстват с проекти за подкрепа на експертен екип за управление на средносрочните рамкови инвестиционни програми и подходящи специализирани обучения.** Тези мерки са предприети във връзка с дадени **одитни препоръки** и установена необходимост от подкрепа за подобряване на капацитета на конкретните бенефициенти за подготовка, управление и изпълнение на Средносрочните рамкови инвестиционни програми и проектните фишове към тях.

• Планирани дейности до края на 2011 г.

Предстои да бъдат публикувани още **6 схеми** на стойност **174 млн. евро**, с което общият размер на схемите, публикувани по ОПРР, ще възлиза на **1,56 млрд. евро** или **97,50 %** от размера на ОПРР. Очакваният размер на договорените средства към 31.12.2011 г. е приблизително **1,3 млрд. евро** с натрупване, а очакваният размер на плащанията към тази дата, съответно **372,8 млн. евро.**

Схемите, които предстои да бъдат публикувани до 31.12.2011 г. са следните:

– Подкрепа за **енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради – 25,6 млн. евро** с конкретен бенефициент – Дирекция „Жилищна политика” в МРРБ. Териториален обхват на интервенциите – в рамките на 36 градски центрове, съгласно ОПРР. Срокът за коментари по публикувания проект на Изисквания за кандидатстване е изтекъл на 24 юни 2011 г. Официално схемата ще бъде публикувана **след обнародване в Държавен вестник на изменението на**

Устройствения правилник на МРРБ, с което отдел „Жилищна политика” се реструктурира в дирекция (очаква се към средата на юли 2011 г.);

– Подкрепа за създаване на инструмент за финансов инженеринг **Фонд – мениджър за жилищна политика – 6,4 млн. евро.** Целта е създаване на инструмент за финансов инженеринг за предоставяне на заеми/банкови гаранции в жилищна политика. Фонд-мениджърът за жилищна политика ще бъде избран чрез процедура по ЗОП, която ще се проведе в периода юли - октомври 2011 г.;

– Подкрепа за **социални жилища за маргинализирани групи – 8 млн. евро.** Схемата предстои да бъде публикувана на 30 август 2011 г. Предвид ограничения ресурс по схемата, до 05 август 2011 г. се очаква Работната група към министъра по управление на средствата от ЕС да избере **пилотните общини**, които ще бъдат определени като **конкретни бенефициенти** по схемата;

– Подкрепа за **интегриран градски транспорт в 5-те големи града** (Варна, Пловдив, Русе, Стара Загора и Плевен) – **104 млн. евро.** Схемата предстои да бъде публикувана на 15 ноември 2011 г. Конкретни бенефициенти са общините на 5-те големи града.

– Подкрепа за **развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите – 9,5 млн. евро.** Схемата предстои да бъде публикувана на 15 ноември 2011 г. Потенциални бенефициенти - 264 общини, регионални, местни и национални и туристически организации.

– Подкрепа за **развитие на критична, защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ инфраструктура – 20 млн. евро.** Схемата предстои да бъде публикувана на 01 декември 2011 г. Конкретен бенефициент – Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи” към МИЕТ.

По отношение на предвидените средства за подкрепа за **енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради**, УО на ОПРР предвижда изпълнение на схемата чрез **комбинация на безвъзмездна финансова помощ и инструменти на финансовия инженеринг**, като е отчетена необходимостта от създаване на **дългосрочен механизъм за осигуряване на допълнително финансиране под формата на револвиращ капитал за подобряване на енергийната ефективност на жилищните сгради.** За тази цел са определени новите конкретни бенефициенти в лицето на Дирекция „Жилищна политика” към МРРБ и Фонд – мениджър по жилищна политика. **Инструментът за финансов инженеринг следва да предоставя заеми за сдружения на етажните собственици, както и гаранции по кредитни линии, осигурени от кредитиращи институции.** Той следва да бъде избран чрез възлагане на обществена поръчка, съгласно разпоредбите на чл. 44, ал. а) от Регламент 1083/2006 г.

Подготовка за програмен период 2014-2020г. :

На 19.03.2011 г. УО на ОПРР обяви открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: *„Разработване на социално-икономически анализ за нуждите на Оперативна програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г.”.* Обществената поръчка е част от **проект „Програмиране на регионалното развитие за периода 2014-2020 г.”.** Изготвеният в рамките на проекта анализ ще се използва при разработването на Национална стратегия за регионално развитие и Регионални планове за развитие, които ще се прилагат през програмния период 2014-2020 г. Дейностите по разработване и актуализация на социално-икономическия анализ ще се изпълняват до одобряване на оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г.

В края на месец юни 2011 г. е избран изпълнител за разработване на анализа, договорът с който се очаква да бъде подписан в средата на месец юли, след изтичане на законово установеният срок за обжалване на процедурата.

В Средносрочната оценка на ОПРР са изведени някои основни тенденции при програмирането на ОПРР за периода 2014-2020 г.:

- ОП да има по-интегриран поглед и подход към регионалното развитие, да поставя ясни цели и приоритети относно включването на определени интервенции в програмата;
- Да се идентифицират регионите, които ще са двигатели за развитието на страната през следващите години – т. нар. „полюси на растеж“;
- За планиране на дизайн на интервенции могат успешно да бъдат ползвани интегрираните планове за градско развитие
- Укрепване на регионалните отдели, които управляват проектите на регионално ниво;
- Разработване на готови за изпълнение „узрели проекти“;
- Създаване на активни Междинни звена с разширени административни правомощия и функции за управление на проектите.

УО на ОПРР **сътрудничи активно на Централното координационно ниво в Министерския съвет** при подготовката на позиции на страната за следващия програмен период и участва активно в работа на работни групи за подготовка на Национална програма за реформи, Национална програма за развитие, подкомитет към комитета за координация на фондовете „Териториално сближаване и градски въпроси“, Работна група на страните-членки „Градско развитие“ и др.

• **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ – 6 април 2011 г.:**

По време на редовното изслушване пред КЕВКЕФ за текущото състояние по ОПРР, г-жа Лиляна Павлова – заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството представи физическия и финансов напредък по програмата, основните решения на КН на ОПРР, резултатите от проведената Междинна оценка на Програмата, предприетите действия по подготовката за участие в следващата финансова перспектива (2014 – 2020 г.), както и предстоящите дейности по ИГРП до края на 2011 г.

Очертани са **основните предизвикателства и затруднения** при реализацията ѝ (пропуски при провеждане на тръжните процедури от страна на бенефициентите; необходимост от подобряване качеството на физическото изпълнение на инфраструктурните проекти; необходимост от укрепване капацитета на бенефициентите), както и **предприетите и предвидени мерки за преодоляването им**, вкл. и на национално ниво, предвид хоризонталния характер на част от затрудненията – предвидени промени в ЗОП; методология за налагане на финансови корекции за допуснати нарушения при провеждане на процедури за избор на изпълнител и за некачествено изпълнение на проектите; сключен договор за укрепване капацитета на бенефициентите – общини, посредством провеждане на обучения на бенефициентите по предстоящите схеми за БФП, както и за изпълнение на договори по Програмата.

КЕВКЕФ приветства изключително устойчивите темпове на усвояване и договаряне по ОПРР, както и осезаемия ефект за обществото от реализираните до момента проекти. КЕВКЕФ отчита приноса на Програмата като **инструмент за провеждане на реформи** в страната със средства от ЕС, вкл. и по отношение на социалната и здравна инфраструктура. Програмата поставя акцент върху **конкурентните фактори на бъдещето - устойчивото развитие** и в частност **енергийната ефективност**.

В тази връзка, КЕВКЕФ приветства предвидените по Програмата **мерки за изграждането на мрежи за широколентов достъп в малките населени места**. Наличието на такъв тип инфраструктура повлиява изключително бързо в положителна посока върху икономиката, както и за задържането на младите хора в съответните населени места.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г. – 30.06. 2011 г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011 г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.-30.06.2011 г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011 г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.2011 г. - 30.06.2011 г.	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011 г.	Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011 г.	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011 г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г. - 30.06.2011г.*	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.**	Бр. текущи процедури	Бр. предвидени процедури за стартиране: 01.07.2011г. – 31.12.2011 г.
ПО 1	713 207 777	125 860 196	839 067 973	27 457 981,64	127 654 047,14	200 685 240,00	91	297	101 729 783,00	537 860 868,61	388	704 856 303,18	2	12	9	4
ПО 2	340 270 886	60 047 803	400 318 689	7 579 904,09	63 661 188,57	121 671 188,00	1	60	2 532 525,83	277 194 073,50	71	321 088 532,63	1	2	1	1
ПО 3	185 379 580	32 714 043	218 093 623	4 063 809,96	6 239 425,79	9 146 303,00	4	23	6 048 927,51	40 596 591,96	84	165 774 955,70	0	1	5	1
ПО 4	76 220 679	13 450 708	89 671 387	3 733 182,41	27 583 075,07	35 253 685,00	34	189	16 460 717,38	64 614 671,73	202	85 695 126,61	1	5	1	0
ПО 5	46 004 623	8 118 464	54 123 087	1 270 875,79	4 111 446,13	6 061 709,00	7	43	3 671 648,35	26 092 211,28	58	31 716 421,97	0	0	1	0
ОП	1361 083 545	240 191 214	1 601 274 759	44 105 753,89	229 249 182,70	372 818 125,00	137	612	130 443 602,07	946 358 417,08	803	1 309 131 340,09	4	20	17	6

Таблица № 3 Финансово изпълнение по ОПРР, към 30.06.2011 г., по данни на УО (в евро)

ПО 1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие; **ПО 2** - Регионална и местна достъпност; **ПО 3** - Устойчиво развитие на туризма; **ПО 4** - Местно развитие и сътрудничество;

ПО 5 - Техническа помощ

* Приключили процедури в отчетния период са процедурите, по които е приключила оценка на проектните предложения и са сключени договори за целия размер на схемите: BG161PO001/1.4.06/2010; BG161PO001/1.4.07/2010, BG161PO001/2.3.01/2010 и BG161PO001/4.1.04/2010.

** 1 процедура по Приоритетна ос 1 е прекратена и поради това не е отразена в броя приключили процедури по Приоритетна ос 1 - BG161PO001/1.1-06/2009 „Подкрепа за обновяване и модернизация на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации.

1.4 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” 2007 – 2013 г.

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по програмата и др.:

- Официалната интернет-страница на УО: <http://ophrd.government.bg/>
- Единен информационен портал за Структурните фондове на ЕС: <http://eufunds.bg/>

• Напредък по Програмата:

Общ напредък

По данни на УО към 30.06.2011 г. по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г. са програмирани 98,5 % от наличните средства.

Към края на месец юни, **размерът на договорените средства е в размер на 641,4 млн. евро, или 52% от общия бюджет на програмата.** Сключени са **1 797 договора**, по които са **изплатени 134,3 млн. евро, или 11% от общия бюджет на програмата.**

През отчетния период са договорени **44,6 млн. евро** и са разплатени близо **27 млн. евро.**

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПРЧР – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 4 на настоящия доклад.

• Извършени (в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.) / предвидени промени в ОПРЧР

В началото на месец юни 2011 г. е назначен нов заместник-министър на труда и социалната политика и ръководител на УО на ОПРЧР – Деяна Костадинова.

Взети решения от заседания на КН на ОПРЧР

На 13.04.2011 г. е проведено Осмото редовно заседание на Комитета за наблюдение на ОПРЧР, на което са взети следните по-важни решения:

- Одобрен е **Годишният доклад за изпълнението на ОПРЧР за 2010 г.;**
- Извършени са **промени в критериите за избор на 14 операции** и са **одобрени критерии за избор на 3 нови операции** на обща стойност 10,7 млн. евро:

От одобрените схеми, две са по **приоритетна ос 4** „Подобряване достъпа до образование и обучение”. Първата от тях се нарича „**Включващо обучение**” и с общия си бюджет от 5,11 млн. евро следва да допринесе за **изграждане на приобщаваща образователна среда на децата със специални образователни потребности.** Втората операция се нарича „**Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система**”. Тя е с бюджет от 3,58 млн. евро и следва да допринесе за **завръщането в училище на вече отпаднали ученици чрез гъвкави форми за реинтеграция и партньорство със заинтересованите страни.**

Третата нова операция се изпълнява по **приоритетна ос 6** „Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги” и се нарича „**Изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност**”, за целите на Регламенти 883/2004 и 987/09 – EESSI. Схемата е с бюджет от близо 2 млн. евро.

След реализиране на две писмени процедури за вземане на решения, Комитетът за наблюдение одобрява промени в:

- критериите за избор на три операции, както и промени в примерната Методология за техническа и финансова оценка на проектно предложение;
- критериите за избор на две операции, както и една нова операция. Новата схема ще се реализира по **приоритетна ос 4** „Подобряване достъпа до образование и обучение” и се нарича **„Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства”**. Схемата е с бюджет 3,07 млн. евро и трябва да **подпомогне успешната социална и трудова реализация на децата и учениците от етническите малцинства** чрез подобряване условията за равен достъп до образование и обучение, засилване на мотивацията за участие в образователния процес и осигуряване на допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин.

Статус на Междинната оценка

УО на ОПРЧР е иницирал извършването на Междинна оценка, като процесът се намира на етап възложена обществена поръчка с предмет „Оценка на постигането на стратегическата и специфичните цели на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” за периода 2007 – 2010 г. Получените оферти към края на юни 2011 г. са в процес на оценка.

В началото на 2011 г. е стартирана и оценка на реализирания напредък по шест схеми от ОПРЧР за периода 2007 – 2010 г. Към края на отчетния период, окончателният доклад от проведената оценка е в процес на одобрение.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

На базата на подадената от УО информация, както и от получените данни по време на изслушвания пред КЕВКЕФ, може да се направи заключението, че през отчетния период не се наблюдават сериозни затруднения пред управлението на Програмата.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

Основните направления, в които ще бъдат насочени усилията на УО и МЗ до края на 2011 г., са: **първо**, да бъде даден старт на всички процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, заложи в ИГРП 2011 г. на ОП РЧР и **второ**, да бъдат създадени нужните условия за постигане на 100-процентово ниво на програмиране и 80-процентово ниво на договаряне на средствата по Оперативната програма.

В тази връзка, от началото на месец юли до края на настоящата година за потенциални бенефициенти предстои да бъдат отворени още 25 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за общо над 326 млн. евро. Предстои и да бъдат издадени заповеди по 4 финансови плана по приоритетна ос 8 на обща стойност около 1,84 млн. евро.

С оглед осигуряване на максимално ниво на програмиране, от една страна, и навременно и качествено изпълнение на одобрените схеми, от друга, УО планира на следващото заседание на Комитета за наблюдение на ОПРЧР да предложи да бъдат прекратени:

- всички операции, които съгласно ИГРП 2011 г. е трябвало да стартират до 1 септември 2011 г., а не са стартирали, както и

- всички операции, по които има сключени договори/издадени заповеди за предоставяне на БФП, но няма реално изпълнени дейности до 1 септември.

УО планира да пренасочи освободения ресурс от прекратените операции към други операции, в т.ч. и нови схеми.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На 23 февруари 2011 г. е проведено изслушване пред КЕВКЕФ, на което министърът на труда и социалната политика г-н **Тотю Младенов** обобщава финансовия и физическия напредък по програмата. Отчетени са добрите темпове на договаряне и разплащане, като не са идентифицирани сериозни проблеми пред изпълнението на ОПРЧР.

По време на изслушването е поставен акцент върху действията по ОПРЧР **в подкрепа на Националния план по заетостта**. Г-н Младенов обърна внимание на ограничения бюджетен ресурс за насърчаване на активната политика на пазара на труда и в тази връзка отбеляза приноса на средствата по ОПРЧР за реализацията на тази политика.

КЕВКЕФ приветства УО за изпълнението на отправената препоръка в Годишния доклад на КЕВКЕФ за 2010 г. за постигане на синергия с други източници на финансиране, като например по линия на ОПРР, за подкрепа в сферата на деинституционализацията на грижите за деца. На отправените въпроси по тази схема и по-конкретно как ще бъде осигурена устойчивостта на резултатите, УО разясни, че се предвижда прехвърляне на средства от съществуващите социални институции към новите услуги, които ще бъдат създадени в Общността.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г.	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО 1	216 675 719	38 236 892	254 912 611	9 128 696	13 217 666	32 177 613	0	19	0	196 879 518	76	208 784 279	0	8	5
ПО 2	185 722 045	32 774 478	218 496 523	5 117 180	22 627 211	39 135 857	1	495	25 521 764	165 022 249	550	194 707 855	0	17	3
ПО 3	206 357 828	36 416 087	242 773 915	868 127	17 811 384	25 031 884	1	162	2 554 617	44 265 337	170	230 886 873	0	15	3
ПО 4	165 086 262	29 132 870	194 219 132	1 241 095	29 956 769	41 371 878	37	502	10 673 180	51 448 563	506	136 642 990	0	10	5
ПО 5	144 450 479	25 491 261	169 941 740	9 739 227	43 955 277	65 084 022	0	592	0	96 757 434	674	115 675 234	0	17	2
ПО 6	51 589 457	9 104 022	60 693 479	16 194	2 011 780	10 503 089	4	13	5 827 542	46 421 222	25	64 827 731	2	22	2
ПО 7	20 635 783	3 641 609	24 277 392	0	0	0	0	0	0	0	4	2 045 168	0	1	5
ПО 8	41 271 566	7 283 217	48 554 783	838 959	4 769 248	9 313 580	0	14	0	40 618 053	18	42 474 407	0	14	4
ОП	1 031 789 139	182 080 436	1 213 869 575	26 949 478	134 349 335	222 617 923	43	1 797	44 577 104	641 412 375	2 023	996 044 536	2	104	29

Таблица № 4 Финансово изпълнение по ОПРЧР, към 30.06.2011 г., по данни на УО (в евро)

ПО 1 - *Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването;*

ПО 2 - *Повишаване на производителността и адаптивността на заетите;*

ПО 3 - *Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието;*

ПО 4 - *Подобряване на достъпа до образование и обучение;*

ПО 5 - *Социално включване и насърчаване на социалната икономика;*

ПО 6 - *Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги;*

ПО 7 - *Транснационално и междурегионално сътрудничество;*

ПО 8 - *Техническа помощ.*

1.5 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА” 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Програмата, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет, институционална рамка и т.н. могат да бъдат открити на:

- Официалната интернет-страница на УО (<http://www.opcompetitiveness.bg/>)
- Официалната интернет-страница на МЗ (<http://www.ibsme.org/>)
- Единния информационен портал за Структурните фондове на ЕС (<http://www.eufunds.bg/>)

• Напредък по Програмата:

Общ напредък по ОПРКБИ

Към **30 юни 2011 г.** са договорени около **42,6%** от разполагаемите средства по Програмата, но с отчитане на прекратените договори – реалният процент на договаряне към тази дата на практика представлява **37%**. Същевременно са разплатени около **21,4%** от финансовите ресурси по ОПРКБИ. През първото полугодие на 2011 г. са сключени/издадени **441** договора/заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като с това общият им брой за целия период на изпълнение на Програмата до момента достига **1 200**. За първите **6 месеца** от годината е договорен ресурс от над **89,6** млн. евро (около **7,7%** от целия бюджет на ОПРКБИ), а са изплатени близо **22,7** млн. евро (приблизително **2%** от целия бюджет на ОПРКБИ).

Най-голям е дялът на договорените средства по ПО 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”, следван от този по ПО 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията” (по линия на Инициативата JEREMIE). Респективно, най-голям е и броят на сключените договори по ПО 2.

Общият обем договорени средства с директен бенефициент бизнесът в страната (т.е. по процедури в рамките на ПО 1 и ПО 2 на ОПРКБИ), намален със стойността на прекратените договори, е от порядъка на **172** млн. евро (**20,5%** от бюджета на тези две ПО или **15%** от целия бюджет на ОПРКБИ). Средствата, реално достигнали до фирмите в страната като разплатен ресурс по ПО 1 и ПО 2, към **30 юни 2011 г.**, са около **39** млн. евро (**4,6%** от предвидените средства за ПО 1 и ПО 2 или **3,4%** от общия разполагаем ресурс по ОПРКБИ). Към **30 юни 2011 г.**, по ПО 1 и ПО 2 са прекратени **277** договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер от над **58,2** млн. евро. Сред причините за прекратяване е невъзможността за изпълнение на дейностите по сключените договори заради проблеми с изпълнителите, вътрешни за бенефициентите фактори или липсата на финансови средства. Същевременно, в рамките на тези две ПО, **431** бенефициенти са представили финални отчети по приключили договори, с размер на заявената безвъзмездна финансова помощ от над **46,2** млн. евро. По **330** договора са извършени окончателни плащания в размер на близо **27** млн. евро.

УО предвижда извършването на промяна в Оперативната програма, насочена към увеличаване дела на револвиращите финансови инструменти, с цел по-добро усвояване на средствата, отговарящо на нуждите на бизнеса.

На **20 декември 2010 г.** е обявена обществена поръчка с предмет: „Междинна оценка на изпълнението на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПО 1 и ПО 2. Оценката обхваща периода от старта на Програмата - до момента на сключване на договора с

външен изпълнител. Обект на оценката ще бъдат обявените и в процес на изпълнение процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПО 1 и ПО 2 в рамките на този период.

Целта на междинната оценка е да отчете напредъка и реално постигнатите резултати от изпълнението на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по двете ПО към средата на текущия програмен период (2007 - 2013 г.). Получените резултати и констатации ще послужат като отправна точка за предприемане на конкретни действия за подобряване на качеството, ефективността, въздействието, устойчивостта и съответствието на предоставената подкрепа, както и за промяна на ОПРКБИ, ако това се налага (на базата на получените резултати от оценката и направените анализи).

До изтичане на крайния срок за предоставяне на предложения по процедурата от страна на потенциалните кандидати (**31 януари 2011 г.**) постъпват **10 оферти**. Оценката на предложенията продължава до средата на месец **март 2011 г.**, а избраният изпълнител е **ДЗЗД „Консорциум ИКАП Глобал 2”** (формиран от 4 участници: „Икап Груп” АД – Консултанти по управление, бизнес информация и бизнес услуги - Гърция, „Икап България” ЕАД, „Глобал Адвайзърс” АД и Фондация „Глобални Балкани”). Срокът за изпълнение на междинната оценка е **4 месеца**, считано от датата на подписване на договора.

На **1 юни 2011 г.** е подписан Договор № 319 за възлагане на обществена поръчка с предмет: *„Междинна оценка на изпълнението на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПО 1 и ПО 2 на ОПРКБИ”*.

На **7 юни 2011 г.** е проведена Стартираща среща по изпълнението на договора, по време на която са обсъдени целите и насоките на бъдеща работа, идентифицираните основни рискове и допускания за успешното изпълнение на договора, потенциални допълнителни задачи, които може да се наложи да бъдат изпълнявани, възможностите и начините за оказване на съдействие от страна на Възложителя, план-графика за изпълнение на оценката, както и други въпроси във връзка с изпълнението на горесцитираната поръчка.

Сформирана е и комисия за мониторинг на изпълнението на дейностите по договора и приемане на етапите на изпълнение на междинната оценка, формирана от представители на всички отдели в УО на ОПРКБИ.

На **30 юни 2011 г.**, по инициатива на г-н Атанасиос Софос - програмен мениджър за Република България в Главна дирекция „Регионална Политика” на ЕК, в Министерството на икономиката, енергетиката и туризма е проведена среща с Изпълнителя по договора. По време на срещата са обсъдени насоките на работа, възможностите и начините за оказване на съдействие от страна на Възложителя, план-графика за изпълнение на оценката, както и други въпроси във връзка с изпълнението на междинната оценка.

Извършен е анализ на изводите, направени в резултат от Стартиращата среща, с цел уточняване на изходната база от данни, необходима на Изпълнителя за качествено изпълнение на дейността, и изготвяне на Въстъпителен доклад, който следва да съдържа подробно описание на методиката, конкретни методи инструменти и източници за събиране, анализ и документирание на събраната информация и обосновка на начина, по който те отговарят на специфичните цели, очаквани резултати, обхват и въпроси на оценката, както и информация за идентифициране на рисковете и проблемите, които биха могли да възникнат в процеса на извършване на дейностите по оценката, включително предложения за тяхното преодоляване. Докладът е представен в срок, като предстои одобряването му.

Напредък по отделните ПО

ПО 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности”:

Към **30 юни 2011 г.** са **разплатени** около **1,7 млн. евро** (около **0,4 млн. евро** от тях през отчетния период) от предвидените средства по тази ПО (**0,7 %** от нейния бюджет). Подписани са **41 договора** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (**1** от тях през отчетния период), на обща стойност (без в тях да се включват средствата по прекратените договори) от порядъка на **7,8 млн. евро** (**3,2%** от бюджета на ПО). Към края на първото полугодие на 2011 г., по тази ПО, са прекратени **13** договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на стойност от над **8,3 млн. евро**.

По отношение подготовката на **концепцията за изграждане на технологичните паркове** в страната, от гледна точка на предстоящото обявяване на процедурата в рамките на ПО 1 на Програмата, към 30 юни 2011 г. са реализирани следните дейности (**фаза I**):

- Анализ на наличните ресурси (научни и бизнес) за идентифициране на потенциалните комбинации „сектор – регион” за изграждане на технологични паркове;
- Провеждане на посещения за обмяна на опит в Европа (Република Австрия и Република Полша) с оглед изучаване на добри практики в сферата на изграждане на технологичните паркове;
- Осъществяване на проучване за тенденциите в изграждането и развитието на техно-парковете в европейски и световен план.

В ход е реализацията на **фаза II** (планирано да продължи до края на месец септември 2011 г.) по **подготовка на процедурата** - изготвянето на детайлна концепция, която включва следните стъпки:

- Провеждане на дискусии с всички заинтересовани лица (университети, научно-изследователски организации, неправителствени организации, общини и др.);
- Осъществяване на проучване за осъществимост, с оглед идентифициране на потенциални партньори, форми на сътрудничество, потенциални локации, подходящи за изграждане на технологичен парк;
- Идентифицирането на приложим режим на държавна помощ;
- Определяне на правната форма, вида на собствеността, както и начина на управление на технологичния парк.

В рамките на **фаза III** „Подготовка на документацията за обявяване на процедурата и процедура по съгласуване” се предвижда да бъдат изготвени Критериите за избор на операции и пакета документи за кандидатстване, както и да се осъществи процедура по съгласуване по отношение съвместимостта на мярката с правилата за държавни помощи (с Министерство на финансите и/или Европейската комисия). УО предвижда обявяването на самата процедура да бъде направено в края на 2011 г. или първото тримесечие на 2012 г.

ПО 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”:

От старта на ОПРКБИ, до **края на първото полугодие на 2011 г.**, по тази ПО са **разплатени** близо **37,3 млн. евро** (**6,3 %** от нейния бюджет). През отчетния период са извършени плащания от порядъка на почти **22 млн. евро**. За целия период на действие на ОПРКБИ до момента, по ПО 2 са сключени **1 136 договора** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на обща стойност (без в тях да се включват средствата по прекратените договори) от порядъка на **164,1**

млн. евро (27,6% от бюджета на ПО). През отчетния период са сключени **437 договора** за предоставяне на финансова подкрепа. Към края на първото полугодие на 2011 г., по тази ПО, са прекратени **264** договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на стойност от близо **49,9 млн. евро**.

В рамките на съвместната дейност на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и Европейската банка за възстановяване и развитие за изпълнение на подписания на **2 март 2011 г.** Меморандум за разбирателство за реализация на *„Програмата за енергийна ефективност и зелена икономика”* към момента са предприети следните действия:

На практика това е своеобразен пилотен проект за ЕС като цяло и от успешното му реализиране в Република България зависи неговото прилагане в други страни-членки като добра практика. Усилията са насочени към насърчаване въвеждането на екологично чисти, ниско емисионни и енерго-спестяващи производствени технологии. Съответните процедури по ОПРКБИ се предвижда да бъдат обявени в последното тримесечие на настоящата година. Общият финансов ресурс, заделен за повишаване на енергийната ефективност е до **350 млн. евро (200 млн. евро** под формата на грант от ОПРКБИ и **150 млн. евро** чрез кредитна линия от Европейската банка за възстановяване и развитие.

Проведена е процедура по избор на Консултант за подготовка на Програмата и в началото на месец юни е подписан договор с фирмата „Комуналкредит” (Австрия), която ще подпомага разработването и стартирането на Програмата. В кратки срокове предстои одобряване на изготвената от Консултанта концепция за проектния цикъл от страна на Консултативния съвет на Програмата.

В рамките на третото тримесечие на 2011 г. Консултантът предстои да изготви задание за избор на Асистент по проекта и Асистент по верификацията, въз основа на което Министерството на икономиката, енергетиката и туризма ще обяви обществена поръчка и ще сключи договори с избраните кандидати. Предвижда се, през четвъртото тримесечие на 2011 г., да бъде финализирана проектната документация, свързана с обявяване на Програмата, да се осъществи маркетинг на Програмата, провеждане на обучение от страна на Консултанта, с цел повишаване на административния капацитет на заинтересованите лица (енергийни одитори, участващи банки, др.) и обявяване на Програмата.

В отчетния период е приключила дейността по оценката на етап административно съответствие и допустимост по процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO003-2.1.10 *„Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания”*. На **22 юни 2011 г.** е публикуван списъкът на отхвърлените на етапа проектни предложения. В ход е техническата и финансовата оценка на постъпилите предложения. Процедурата е обявена на **11 декември 2010 г.**, а срокът за кандидатстване по нея е изтекъл на **14 март 2011 г.** Общият бюджет по схемата е **10 млн. евро**. Основната цел на процедурата е да допринесе за повишаване на конкурентоспособността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания в Република България, чрез насърчаване на инвестициите в съвременни технологии и оборудване и предоставяне на достъп до професионални съвети и консултации, свързани с новите технологии, процеси, продукти и услуги. **Схемата е много важна от гледна точка на търсенето на допълняемост в реализацията и синергетичен ефект от паралелните дейности, финансирани по ОПРКБИ и ОПРЧР.**

ПО 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията”:

На 27 май 2009 г. са подписани Рамково и Финансово споразумения между правителството на Република България и Европейския инвестиционен фонд за прилагане на Инициативата JEREMIE в страната.

Както е отбелязано в Годишния доклад на КЕВКЕФ за усвояването на европейските средства през 2010 г., в резултат на извършен от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма анализ, е установена необходимост от предоговаряне на Споразуменията в редица насоки. Измененото Рамково Споразумение и Финансово Споразумение са подписани на **29 април 2010 г.** и са ратифицирани със Закон (обн., ДВ, бр. 43 от 8 юни 2010 г.).

В изпълнение на Финансовото споразумение е преведен траншът в размер на **199 млн. евро**. От страна на Европейския инвестиционен фонд съевременно е представен сертификат, удостоверяващ, че средствата са преведени по набирателната сметка на Дружеството със специална цел (ДСЦ) с оглед неговото вписване в Търговския регистър, като на **16 юли 2010 г.** ДСЦ–„Джерми България” АД е вписано в Търговския регистър.

На 19 юли 2010 г. е проведено първото заседание на Инвестиционния борд на ДСЦ, на което са представени предстоящите финансови инструменти.

През **2010 г.** са публикувани покани за изразяване на интерес за осъществяване на следните финансови инструменти:

✓ **Фонд за рисков капитал** - предвиденият бюджет за финансирането на Фонда за Рисков Капитал е в размер на **21 млн. евро** или 70% от общия капитал на инструмента. Избраният фонд мениджър ще трябва привлече най-малко 30% от капитала от частни инвеститори, като по този начин общият капитал на инструмента трябва да достигне **30 млн. евро**. Инвестициите на Фонда за Рисков Капитал в едно предприятие ще бъдат ограничени до **1,5 млн. евро** за всеки 12-месечен период. Селекцията на фонд мениджър е приключена успешно и избраният кандидат е в процес на финални преговори с Европейския инвестиционен фонд, учредяване и набиране на частен капитал. Очаква се Фондът за рисков капитал да започне оперативна дейност **до края на 2011 г.**;

✓ **Фонд за инвестиции в развиващи се компании** – предвиденият бюджет за финансиране на Фонда за инвестиции в развиващи се компании е в размер на **30 млн. евро** или 50% от капитала му. Избраният фонд мениджър ще трябва да привлече най-малко 50% от капитала от частни инвеститори, като по този начин общата сума за финансиране трябва да доведе до сума в размер на **60 млн. евро** за инструмента. Няма да има регулаторни ограничения по отношение на инвестирания капитал в дадено предприятие, с оглед отсъствието на елемент на държавни помощи в структурата на инструментите. Селекцията на фонд мениджър е в заключителен етап и предстои одобрение от Борда на Директорите на Европейския инвестиционен фонд. Очаква се Фондът за развиващи се компании да започне оперативна дейност **в началото на 2012 г.**;

✓ **Мецанин фонд** – предвиденият бюджет за финансиране на мецанин фонда е в размер на **30 млн. евро** или 50% от капитала му. Избраният фонд мениджър ще трябва да привлече най-малко 50% от капитала от частни инвеститори, като по този начин общата сума за финансиране трябва да доведе до сума в размер на **60 млн. евро** за инструмента. Мецанин финансирането може да бъде дефинирано като хибриден финансов инструмент, комбиниращ заема компонент с капиталов или подобен на капиталов инструмент. Очаква се Мецанин Фондът да започне оперативна дейност **до края на 2011 г.**;

✓ **Гаранции, покриващи загуби на портфейл от дългови инструменти** - предвид големия заявен интерес от страна на финансови институции, предвиденият бюджет за финансиране на инструмента Гаранции (FLPG) е увеличен от **74 млн. евро** на **78.4 млн. евро** и предвижда използването на ливъридж от поне 5 пъти от избраните Финансови Посредници. В резултат на това ще бъдат създадени портфейли от нови заеми в размер на до **392 милиона евро**. Селекцията на банки, които ще оползотворят средствата от гаранционния фонд е приключена успешно и подписването на гаранционните договори е предвидено за **14 Юли 2011 г.**

В хода на изпълнението на Инициативата JEREMIE, Европейският инвестиционен фонд и УО на ОПРКБИ се споразумяха да разширят обхвата на допустимите бенефициенти с включването на предприятия с персонал - по-малко от 3 000 лица като допустими крайни бенефициенти по два от предвидените финансови инструмента по ПО 3, а именно Фонд за инвестиции в развиващи се компании и Мецанин Фонд. УО орган е предприел официална процедура за изменение на Оперативната програма.

ПО 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“:

ПО обхваща три области на въздействие/групи операции:

- 4.1 Популяризиране на Република България като инвестиционна дестинация
- 4.2 Подкрепа за успешното представяне на българските предприятия на международните пазари
- 4.3 Подобряване на инфраструктурата за сертифициране.

В периода септември - ноември 2009 г. са сключени **6** договора за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на стойност от близо **37,6 млн. евро** (приблизително **43,2%** от бюджета на ПО), със следните бенефициенти: Българска агенция за инвестиции; Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия; Български институт по метрология; Държавна агенция за метрологичен и технически надзор; Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация” и Български институт за стандартизация.

Изпълнението на договорите стартира в периода март – април 2010 г. Към **30 юни 2011 г.** в изпълнение са **5** от сключените договори. Във връзка с Решение № 560 от 29.07.2010 г. на Министерски съвет за приемане на план за изпълнение на мерките за оптимизация на държавната администрация, в което се предвижда закриване на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и прехвърляне на дейностите ѝ към други държавни институции, договорът за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРКБИ е временно спрял от Договарящия орган.

Към края на първото полугодие на 2011 г., договорите за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са в етап на изпълнение, включващ основно подготовка на документацията за обществени поръчки и провеждане на самите обществени поръчки. С цел ускоряване на техническото и финансовото отчитане на сключените договори по ПО 4, през месец април 2011 г., в края на първата проектна година, експерти от УО са извършили извънредни проверки на място при всички бенефициенти по ПО 4. След като е отчетено текущото състояние и напредъка в изпълнението, УО е отправил препоръки към институционалните бенефициенти за актуализиране план-графика за дейностите по проектите, с цел компенсиране акумулирането закъснение по някои от дейностите и гарантиране успешното и срочно изпълнение на проектите. Всички институционални бенефициенти са представили в УО актуализирани план-графици на дейностите по проектите, съгласно които няма рискове от неизпълнение и просрочване.

Към момента в УО са постъпили и се разглеждат **3** междинни отчета по договора на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и **1** междинен отчет по договора на Българския институт за стандартизация. През втората половина на 2011 г. се очаква да бъдат представени междинни отчети и от останалите бенефициенти.

Към **30 юни 2011 г.**, по ПО 4 са извършени авансови плащания в размер от над **7,5 млн. евро** (около **8,6%** от разполагаемия ресурс по тази ПО). Все още няма извършени междинни или окончателни плащания.

ПО 5 „Техническа помощ“:

От началото на действие на ОПРКБИ, до **30 юни 2011 г.**, са **склучени/издадени 16 договори/заповеди за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ**, като размерът ѝ възлиза на близо **23 млн. евро** (около **66,3%** от разполагаемия ресурс по ПО). През първото полугодие на 2011 г. са **склучени/издадени 3** от тези **договори/заповеди**, на обща стойност от близо **1,2 млн. евро**. През първите 6 месеца на годината са разплатени над **0,3 млн. евро**, а кумулативният обем на разплащанията, към **30 юни 2011 г.**, достига над **3 млн. евро** (**8,8%** от алокирания финансов ресурс по ПО 4).

Следва да се отбележи, че съгласно постъпилите данни от **Централното координационно звено** за ОПРКБИ по отношение степента на изпълнение на прогнозите по **Инструмента LOTNAR**, към **30 юни 2011 г.**, са характерни следните показатели:

- **91%** изпълнение на прогнозата за договорените средства;
- **107%** изпълнение на прогнозата за верифицираните разходи и
- **102%** изпълнение на прогнозата за сертифицираните разходи.

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПРКБИ – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 5 на настоящия доклад.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата от страна на УО и предприети корективни мерки в периода 1 януари – 30 юни 2011 г.**

При изпълнението на ОПРКБИ са идентифицирани следните трудности и предизвикателства от страна на УО па Програмата:

1. На етапи „Кандидатстване” и „Оценка”

- ✓ Пропуски при подготовка на проектните предложения;
- ✓ Представяне на невярна информация по отношение на декларираните обстоятелства в Декларацията по чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП;
- ✓ Представяне на невярна информация по отношение на обстоятелства в Декларацията за държавни помощи относно всички получени такива от страна на кандидата;
- ✓ Неправилно заявяване от кандидата на интензитет на безвъзмездна финансова помощ;

- ✓ Заявяване на по-висок размер на разходи, за които е установен максимален процент и максимален размер в Насоките за кандидатстване;
- ✓ Непредставяне или представяне след срока от кандидата на допълнително изискваните документи и разяснения, поискани от Оценителните комисии;

Развитие по т. 1 към 30 юни 2011 г.:

- ✓ Публикуват се за публично обсъждане проект на Насоки за кандидатстване и подробните критерии за оценка на проектите;
- ✓ Насоките за кандидатстване и Оперативните ръководства за изпълнение на договорите се публикуват едновременно;
- ✓ Разходите за консултантски услуги за подготовка на проектни предложения са допустими разходи;
- ✓ Опростена е Декларацията за категория Малки и средни предприятия като е публикувано и подробно указание за попълването ѝ;
- ✓ Предвидена е възможността за предварителна проверка наличността на изискваните документи при подаване на проектните предложения;
- ✓ В етапа на оценка на проектните предложения е дадена възможност за допълване на лисващи или неправилно попълнени документи;
- ✓ Намален е броят на изискуемите документи и се извършва проверка по служебен път в Търговския регистър;
- ✓ Дадена е възможност за обжалване на решението на Оценителната комисия на етап административна оценка и оценка на допустимостта.

2. Проблеми при изпълнението:

Фирмите срещат редица проблеми и при изпълнението на вече одобрените за финансиране проектни предложения, а именно: изготвяне на тръжна документация за провеждане на процедури за избор на изпълнител; отчитане на заложените индикатори в договора за безвъзмездна финансова помощ; непълен набор от приложени документи, доказващи изпълнението на дейностите и извършените плащания по проекта при изготвяне на междинен и финален отчет.

Развитие по т. 2 към 30 юни 2011 г.:

- ✓ Провеждане на специализирани обучения на бенефициенти по техническото и финансово изпълнение на влезлите в сила договори. От началото на 2011 г. са проведени 3 специализирани обучения на бенефициенти по техническото и финансово изпълнение на договорите и Оперативните ръководства:

- По процедура BG161PO003-2.1.06 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия” (в периода 8 – 11 март 2011 г.);
  - По процедура BG161PO003-2.1.06 „Технологична модернизация в големи предприятия” (на 29 март 2011 г.);
  - По процедура BG161PO003-2.1.08 „Покриване на международно признати стандарти” (в периода 14 – 17 юни 2011 г.).
- ✓ Намалени са сроковете за преглед и произнасяне от страна на Договарящия орган по всички отчети и документи;
  - ✓ Преустановено е месечното отчитане на изпълнението;
  - ✓ Предварителният контрол за изпълнението на процедурите по избор на поддоставчик вече не е задължителен;
  - ✓ Публикуван е Наръчник за най-често допусканите грешки при изпълнение на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
  - ✓ УО и МЗ на ОПРКБИ провеждат регулярни национални информационни кампании, в рамките на които се представят отворените за кандидатстване процедури и се дава възможност на кандидатите да зададат своите въпроси и съответно да получат отговор. В допълнение, на интернет страниците на МЗ и на УО към актуална процедура съществува секция „Въпроси и отговори”, където се публикуват отговори на зададени въпроси.

От началото на 2011 г., УО и МЗ са организирали провеждането на две информационни кампании, както следва:

- ✓ През месец февруари 2011 г., в **6 града** на страната (Бургас, Варна, Враца, Пловдив, Русе и София) са представени **10 отворени за набиране на проектни предложения процедури** по ОПРКБИ, обявени през декември 2010 и януари 2011 г. Представянето на процедурите е преминало при засилен интерес от страна на бизнеса и научно-изследователските среди (регистрирано е участие на **870 потенциални бенефициенти**);
- ✓ През месец юни 2011 г. в **8 града** на страната (Бургас, Варна, Враца, Пловдив, Русе, Габрово, Благоевград и София) са представени **6 отворени за набиране на проектни предложения процедури** по ПО 1. В информационната кампания са взели участие **444 потенциални бенефициенти**.

Състояние на системите за управление на ОПРКБИ:

В частта администриране на нередности през периода 1 януари – 30 юни 2011 г. не са отбелязани съществени проблеми при идентифициране и предотвратяване на нередности. В Регистъра на получени сигнали за нередности и измами на УО са регистрирани 7 бр. сигнала за съмнение за нередност и 21 бр. в МЗ по делегираните ПО 1 и ПО 2 на ОПРКБИ. В съответствие с процедурата, по всеки един от сигналите, УО и МЗ са стартирали проверка на случаите. Към 30 юни 2011 г. е приключила проверката по 5 сигнала, регистрирани от УО, както и по 19 бр. сигнала в МЗ. В резултат на проверките са разкрити неправомерно извършени дейности и недопустими разходи, които не се финансират със средства по ОПРКБИ.

През отчетния период, дирекция „Вътрешен одит” на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е извършила одит на процедурите за администриране на нередности за периода декември 2007 г. – декември 2010 г. УО и МЗ са предприели мерки за изпълнение на препоръките като са актуализирани процедурите в наръчника по ОПРКБИ (Вариант 9, в сила от 27 юни 2011 г.).

Във връзка с изпълнение на функциите по контрол, съгласно чл. 33 ал. 1 от Наредбата за определяне на процедурите за администриране на нередности по фондове и програми, съфинансирани от ЕС, през април 2011 г., дирекция АФКОС (Министерство на вътрешните работи) е извършила документална проверка за спазване на процедурите за администриране на нередности за периода 1 януари – 30 юни 2010 г. в МЗ и УО по ОПРКБИ. Служителите от дирекция АФКОС, извършили проверката, са представили доклад, с който е констатирано, че при разкриването, регистрирането, докладването и последващите действия по случаите на установени нередности, служителите са се основавали на системите за управление и вътрешен контрол, точното и стриктното спазване на националното и законодателството на Общността.

В края на месец юни 2011 г., от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” е получен окончателен одитен доклад (втори системен одит за увереност относно ефективното функциониране на системите за управление и контрол на УО и МЗ на ОПРКБИ. До края на месец септември 2011 г., УО на ОПРКБИ ще представи план за действие по направените констатации и препоръки в доклада.

УО предвижда подобряване структурата на управление на ОПРКБИ, с цел съкращаване на сроковете по договаряне, мониторинг и плащане. В ход са предварителни разговори с участниците в процеса – Европейска комисия, министър по управление на средствата от ЕС, Сертифициращ орган и Одитен орган.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

УО на ОПК понастоящем инициира процес по актуализиране на ИГРП за процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2011 г. Планираните промени са в унисон с предприетите от страна на УО действия за изменения и допълнения на ОПРКБИ, с цел оптимизиране на процеса по нейното изпълнение.

В резултат на предприетите действия по актуализация на ИГРП, УО предвижда процедура „*Иновационна мрежа – БГ*” да отпадне поради идентифицирано наличие на припокриване на предвидените дейности и разходи с дейности и услуги, предоставяни по линия на мрежата *Enterprise Europe Network*. Допълнително е установен и риск от потенциално припокриване на планираните по процедурата дейности с дейностите, заложи в процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „*Наука и бизнес*”, реализирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007 – 2013 г.

Процедура „*Създаване на регионални бизнес инкубатори*” се предвижда да отпадне от ИГРП 2011 г., тъй като все още е в оценка процедурата „*Подкрепа за създаване и развитие на бизнес инкубатори*”, по която има подадени 41 проектни предложения. След сключването на договори с избраните кандидати ще се прецени целесъобразността от обявяване на нова процедура за инкубатори.

В резултат на предложените промени, до края на годината УО предвижда обявяването на следните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

Процедура „Изграждане на технологични паркове“:

- Планирано обявяване на процедурата: **четвърто тримесечие на 2011 г.**
- Общ бюджет на процедурата: **50 млн. евро;**

Процедура „Подкрепа за научноизследователската и развойна дейност на българските предприятия“:

- Планирано обявяване на процедурата: **трето тримесечие на 2011 г.**
- Общ бюджет на процедурата: **30 млн. евро;**

Процедура „Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България“:

- Планирано обявяване на процедурата: **четвърто тримесечие на 2011 г.;**
- Общ бюджет на процедурата: **10 млн. евро;**

Процедура „Технологична модернизация в малки и средни предприятия“:

- Планирано обявяване на процедурата: **трето тримесечие на 2011 г.;**
- Общ бюджет на процедурата: **50 млн. евро;**

Процедура „Въвеждане на енергоспестяващи технологии в предприятията“:

- Планирано обявяване на процедурата: **четвърто тримесечие на 2011 г.;**
- Общ бюджет на процедурата: **150 млн. евро;**

Процедура „Подкрепа за инвестиции в зелена индустрия“:

- Планирано обявяване на процедурата: **четвърто тримесечие на 2011 г.;**
- Общ бюджет на процедурата: **50 млн. евро.**

• **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

През отчетния период е проведено изслушване пред КЕВКЕФ за постигнатия напредък и моментното състояние по ОПРКБИ на **1 юни 2011 г.** Участие в заседанието на Комисията, като представители на изпълнителната власт, взеха: **г-н Евгени Ангелов** – заместник-министър на икономиката, енергетиката и туризма, **г-жа Жулиета Хубенова** – съветник по европейски програми на министъра на икономиката, енергетиката и туризма, **г-жа Грета Добрева** – директор на дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (УО на Програмата), **г-жа Мариана Велкова** – изпълнителен директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (в чиято структура е включено МЗ по ОПРКБИ) и **г-н Цветан Стоевски** - главен директор на Главна дирекция „Конкурентоспособност и иновации“ в Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия. Съгласно установената практика в КЕВКЕФ, изслушването по темата е проведено с участието и на представителите на бизнеса в страната, сред които Българската търговско-промишлена палата, Българската стопанска камара, Асоциацията на индустриалния капитал в България, с оглед запознаване структурите на изпълнителната и

законодателната власт със становищата на бизнеса относно **ефективността при управлението и изпълнението на ОПРКБИ.**

По време на редовното заседание на КЕВКЕФ от **1 юни 2011 г.** са дискутирани основни теми, свързани с реализацията на ОПРКБИ, в т.ч.:

- Подготвяното **преструктуриране на администрацията, с цел по-адекватно посрещане реалните потребности на бизнеса.** С оглед фокусиране на капацитета и облекчаване на комуникацията, се планира **създаването на единен орган за управление на ОПРКБИ** (обединяване на УО и Междинното звено);
- **Новият подход за финансиране изграждането на технологични паркове в страната съобразно стратегическите национални приоритети.** Изграждането на технологични паркове по ОПРКБИ се предвижда да стартира в началото на 2012 г. Усилията ще бъдат насочени към фокусиране на ресурсите в сферите с висок потенциал и подпомагане на взаимодействието „*наука - бизнес*”. През 2011 г. ще се формулира концепция, въз основа на съществуващите ресурси и добрите практики в ЕС, ще бъдат идентифицирани заинтересованите партньори и ще се оцени готовността им за сътрудничество, а също така ще бъдат разработени и одобрени съответните критерии за избор по линия на Програмата. **Г-н Евгени Ангелов** подчерта, че се работи в посока цялостно преосмисляне на концепцията за изграждане на технологични паркове, а именно държавата да определи 2-3 парка, които да бъдат изградени съобразно националните приоритети (в сфери с налична научна дейност на високо ниво), а не основаване избора на парковете на конкурентен подбор;
- Напредъкът по съвместната дейност с Европейската банка за възстановяване и развитие в областта на **енергийната ефективност**, в контекста на ОПРКБИ, развиваща се до момента с добри темпове. На практика това е своеобразен **пилотен проект за ЕС** като цяло и от успешното му реализиране в Република България зависи неговото прилагане в други страни-членки като добра практика. Усилията са насочени към **насърчаване въвеждането на екологично чисти, ниско емисионни и енерго-спестяващи производствени технологии.** Съответните процедури по ОПРКБИ се предвижда да бъдат обявени в последното тримесечие на 2011 г. Общият финансов ресурс, заделен за повишаване на енергийната ефективност се равнява на **350 млн. евро (200 млн. евро** под формата на грант от ОПРКБИ и **150 млн. евро** чрез кредитна линия от Европейската банка за възстановяване и развитие);
- Целта на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма – **до края на 2011 г. да бъде отворена почти цялата Програма като възможност за кандидатстване;**
- Предстоящото обявяване на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за **покриване на международно признати стандарти.** Това е първата процедура за обявяване през 2011 г., по която са **отразени всички предложения в резултат от коментарите и диалога на УО с бизнеса.**

Участниците в заседанието отчетоха **постигнатия напредък** в реализацията на Програмата в последните 6 месеца, но се обединиха около тезата за необходимостта от **допълнително ускоряване на плащанията в подкрепа на българския бизнес.**

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г. *****	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г. *****	Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартране: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО 1	209 525 000	36 975 000	246 500 000	366 430,57	1 662 766,09	5 000 000	1	41	115 889, 21	16 262 614,79	100	30 000 000	1*	2*	6***	3
ПО 2	504 762 113	89 075 667	593 837 780	21 989 981,93	37 292 785,43	75 300 000	437	1 136	88 324 837,83	219 478 410,70	1 300	250 000 000	3*	8*	4***	3
ПО 3	170 000 000	30 000 000	200 000 000	0	199 000 000	199 000 000	0	1	0	199 000 000	0	199 000 000	0*	1*	0	1
ПО 4	73 960 090	13 051 780	87 011 870	- 36 399,24	7 519 244,34	8 200 000	0	6	0	37 596 222,48	0	37 596 222,48	0*	3*	0	0
ПО 5	29 636 016	5 229 885	34 865 901	334 622,57	3 071 851,49	3 500 000	3	16	1 169 041,56	22 982 951,44	19	25 000 000	3**	16**	0	0
ОП	987 883 219	174 332 332	1 162 215 551	22 654 635,83	248 546 647,35	291 000 000	441	1 200	89 609 768,60	495 320 199,41	1 419	541 596 222,48	7	30	10	7

Таблица № 5 Финансово изпълнение по ОПРКБИ, към 30.06.2011 г., по данни на УО (в евро)

- **ПО 1** „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности”
- **ПО 2** „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”
- **ПО 3** „Финансови ресурси за развитие на предприятията”
- **ПО 4** „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика”
- **ПО 5** „Техническа помощ”

* Включва обявени процедури, по които има сключени договори

** Поради спецификата на предоставяне на безвъзмездна помощ по ПО 5 са отчетени брой издадени заповеди за предоставяне на БФП

*** Включва обявени процедури, по които няма сключени договори

**** Включва всички сключени договори (в т.ч. в процес на изпълнение, прекратени, невлезли в сила, приключени)

1.6 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ” 2007 – 2013 г.

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по програмата и др.:

- Официалната интернет-страница на УО: <http://www.opac.government.bg>
- Единният информационен портал за Структурните фондове на ЕС <http://eufunds.bg/bg/page/10>

• Напредък по Програмата

- **Общ напредък и напредък по отделните приоритетни оси на ОПАК**

Общ напредък

От стартирането на програмата през октомври 2007 г. досега са отворени общо **50 процедури**, като броят на подадените проектни предложения към 30 юни 2011 г. възлиза на 1633. Сключени са **273 договора** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с повече от **240 различни бенефициенти** по Програмата. **Над 200 са приключилите проекти.**

Размерът на договорените средства по ОПАК към 30.06.2011 г. възлиза на **90,6 млн. евро**, или половината (50.10 %) от бюджета на Програмата.

По данни на УО към бенефициентите са изплатени общо 46,6 млн. евро, или 100 % от предвидените средства за 2007 г. (в размер на 13,1 млн. евро), за 2008 г. (в размер на 19,2 млн. евро) и 14,2 млн. евро от средствата за 2009 г. или **54,06 %**.

За периода 01.01.2011 г.-30.06.2011 г. са сключени **15 договора** и са издадени **същия брой заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ** на обща стойност близо **10 млн. евро**.

За същия период са **изплатени средства** в размер на **2,1 млн. евро**.

Напредък по отделните ПО

ИГРП на ОПАК за 2011 г. е одобрена от Комитета за наблюдение на Програмата на 12.11.2010 г. Тя предвижда **13 броя процедури** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на **33,2 млн. евро**. Изпълнението по приоритетни оси е както следва:

- **По приоритетна ос I „Добро управление”** са заложили 4 процедури. Към края на отчетния период са договорени 56,78 % и са разплатени 38,08 % от средствата;
- **По приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси”** – 5 процедури. Договорени са 36,16 %, а разплатени са 24,11 % от бюджета на ПО;
- **По приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”** – 4 процедури. УО информира, че са договорени 60,20 % и са разплатени 19,77 % от средствата;
- **По приоритетна ос IV „Техническа помощ”** са договорени 74,67 %, а са разплатени 15,11 % от средствата по ПО. В процес на изпълнение са 5 проекта, като 2 от тях са насочени към повишаване на публичността на ОП, а останалите 3 целят оптимизиране качеството на управление на ОПАК, чрез предварителен анализ на нуждите на ефективното управление и последващо укрепване капацитета на УО, КН на ОПАК и на звеното за вътрешен одит на МФ.

Характерен за Индикативната програма е **фокусът върху реализирането на хоризонтални приоритети**, като от всички процедури 9 са на директно предоставяне и 4 са процедури за подбор на проекти. Основната цел е чрез тази ИГРП да бъдат разрешени множество хоризонтални проблеми, свързани с доброто управление в администрацията, управлението на човешките ресурси и доизграждането на системите на **електронното правителство**. Налице е и много по-голям акцент върху съдебната система, за която са планирани 5 процедури.

В края на отчетния период са направени някои **изменения в ИГРП 2011 г.** Включени са **2 нови процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ** – по подприоритет 1.2. „Прозрачна и почтена държавна администрация” и по подприоритет 2.2. „Компетентна и ефективна държавна администрация”. Увеличен е бюджетът на една процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”. **С тези изменения общият размер на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2011 г. е увеличен с близо 7 млн. евро и възлиза на 40,1 млн. евро.**

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПАК – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 6 на настоящия доклад.

- **Извършени (в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.) предвидени промени в ОПАК**

На 17 януари 2011 г. е осъществена промяна в управлението на Програмата. Новият директор на дирекция „ОПАК” в МФ, е г-жа **Моника Димитрова**.

С оглед ефективното и ефикасно разходване на средства по Програмата се реформира цялостната структура на дирекцията като се укрепват и заработват системите за управление и контрол. Новата структура е факт от 24.03.2011 г. Въз основа на новата структура и актуализацията на процедурния наръчник и вътрешните правила за работа на звеното се отговаря на препоръките на одитни органи на национално и европейско ниво, които придобиват достатъчна увереност, че системите за управление и контрол функционират ефективно и правилно и осигуряват прилагането на строга финансова дисциплина, а именно оценки и категория 2.

Взети решения от заседания на КН на ОПАК

В периода 15-20 април 2011 г. е проведена процедура за неприсъствено вземане на решение от членовете на Комитета за наблюдение на ОПАК. Темата за разглеждане и одобрение е свързана с гореспоменатото увеличаване на общия размер на бюджета по обявената през м. август 2010 г. процедура за набиране на проектни предложения по ПО 1 „Добро управление”, подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”.

В периода 15 март – 15 април 2011 г. е актуализиран Комуникационният план на ОПАК, след което е публикуван в системата за управление на фондовете на Европейския съюз – SFC.

На 10.06.2011 г. е проведено **Осмото официално заседание на Комитета за наблюдение на ОПАК**. На заседанието са разгледани и одобрени:

- **Годишен доклад** за напредъка в изпълнението на ОПАК за 2010 г., който също след отразяване на постъпилите коментари, е публикуван в системата SFC и изпратен на ЕК на 28.06.2011 г. В началото на месец юли 2011 г. докладът е одобрен като „допустим” от страна на ЕК;

- **Проект на актуализирани Вътрешни правила за работа на КН на ОПАК;**
- Резултатите от работата на **Подкомитета за оценка на ОПАК;**
- **Добри практики** на проекти, изпълнявани по ОПАК, сред които проектът „Модерна парламентарна администрация в услуга на обществото”.

Статус на Междинната оценка

На **28 април 2011 г.** е обявена открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет **„Извършване на междинна оценка на Оперативна програма „Административен капацитет”**. Получени са 7 оферти по процедурата. **Очаква се оценката на постъпилите оферти да приключи до края на месец юли. Междинната оценка на ОПАК следва да бъде извършена до 6 месеца след сключване на договора с избрания изпълнител (планирано за месец август 2011 г.).**

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Проблемни области

В процеса на изпълнение на Оперативната програма от страна на УО, както и в резултат на осъществените проверки и извършени одити от национални и европейски контролни органи, включително Европейската комисия, ИА „ОСЕС”, дирекция „Национален фонд”, Сметна палата и др., УО е идентифицирал следните проблеми, засягащи изпълнението на финансираните по програмата проекти:

- липса на капацитет при управлението на проектите от страна на голяма част от бенефициентите;
- забавяне в изпълнението, поради недобро планиране на дейностите в проектите;
- трудности при взаимодействието между партньорите на различните бенефициенти;
- непознаване на общите условия на договора, което води и до неизпълнение на ангажиментите на съответния бенефициент;
- нарушения в провеждането на процедури за избор на изпълнители по реда на ЗОП, НВМОП и ПМС № 55/2007 г.;

Предприети действия

- Укрепване на административния капацитет на УО на ОПАК. От 24.03.2011 г. е в сила нова структура на УО на ОПАК, като дирекцията се състои от четири отдела. Щатната численост на дирекцията е 44 служители;
- На 18.05.2011 г. е **актуализиран Наръчникът за изпълнение на ОПАК** и приложенията му (актуализирани са Насоките/Указанията за кандидатстване, актуализирана е Методиката за оценка на качеството на проектните предложения; включени са подробни контроли за проверка на изразходваните от бенефициентите разходи по проекти при верификацията на разходите (в т.ч. документална и на място при бенефициента), **засилен е предварителният контрол** за законосъобразност върху процедурите за възлагане на обществени поръчки), разработени са детайлни Инструкции за оценителите по ОПАК;
- **Подготвена е промяна в ПМС № 231 от 2007 г.**, което определя правилата за допустимост на разходите по ОПАК;
- Актуализирано е **Ръководството за бенефициенти по ОПАК**, като са взети предвид настъпилите промени на законодателството на национално и европейско ниво;

- Организиран са **обучения на одобрените бенефициенти** за управление на проекти, финансирани по Програмата. Провеждат се и **регулярни срещи с бенефициентите** с цел подпомагане успешната реализация на проектите;
- В отчетния период редовно се **актуализира информацията на интернет страницата на ОПАК**, особено в частта разплатени средства;
- С цел подпомагане на бенефициентите на интернет страницата на Оперативната програма са публикувани „Често допускани грешки и нарушения при изготвяне на проекти на документации и провеждане на обществени поръчки”;
- Установена е отлична координация и комуникация с отделните структури на ЕК, като са уточнени приоритетни въпроси, свързани с изготвянето и реализирането на стратегически документи, в контекста на настоящото и бъдещо изпълнение на Програмата;
- УО на ОПАК, съвместно със Сертифициращия орган (дирекция „Национален фонд” на Министерството на финансите), е изготвил и представил на Европейската комисия на 13.05.2011 г. **План за действие и отговори по направените констатации и препоръки**, включително приложени материали в подкрепа на предприетите действия;
- На 30.06.2011 г. Одитният орган на национално ниво е представил **Окончателен одитен доклад**. Поставената оценка е повишена. УО на ОПАК изпълнява действията по направените констатации в съответствие с изготвения и съгласуван План за действие;
- В резултат на извършен одитен ангажимент от страна на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” през 2010 г. и дадени препоръки към УО на ОПАК относно необходимостта от **извършване на повторни проверки**, са извършени такива по проведени процедури за избор на изпълнител по проекти на 92 броя бенефициенти или 293 броя процедури за избор на изпълнители. Предвид установеното, УО на ОПАК предприема действия по налагане на **финансови корекции** по проектите с констатирани нарушения. **В процес на проверка от МВР (Криминална полиция), Прокуратурата на Република България и от Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) са общо 23 броя от горепосочените проекти;**
- Предприети са действия и по **активизиране работата по електронното управление**, като през март 2011 г. отговорностите са прехвърлени от МТИТС към **Съвета за административна реформа (САР) към МС, чийто ръководител е вицепремиерът и министър на финансите Симеон Дянков**. Към Съвета е създадена **постоянна работна група по е-управление**, която включва представители, включително ИТ експерти, от всички администрации, които имат отношение към процеса. Между тези две структури се намира **петчленна комисия**, която има за цел да формулира обхвата на задачите, поставени от постоянната работна група по е-управление, и да оценява и докладва на САР постигнатото от нея. Комисията координира и докладва двупосочно, играейки ролята на междинно звено. Неин председател е зам.-министърът на транспорта Първан Русинов.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

До края на годината предстои да бъдат отворени още **7 процедури за безвъзмездна финансова помощ** в размер на **14,6 млн. евро**, като 3 от тях са специално насочени към **повишаване компетентността и ефективността на човешките ресурси, заети в съдебната система**. Останалите 4 процедури са с по-общ характер и са ориентирани към държавната администрация като цяло.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На 11 май 2011 г. е проведено изслушване по ОПАК, в рамките на което Ръководителят на УО - г-жа Моника Димитрова обобщи моментния статус и постигнатия напредък при усвояването на

средствата по Програмата. Представени бяха мерките за подобряване на комуникацията с бенефициентите и повишаване качеството на контрол. С цел укрепване капацитета на УО в края на месец март 2011 г. е одобрена нова структура на дирекцията и е увеличен броят на служителите на дирекцията.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.- 30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г.	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Индикативен бр. на сключените договори:	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартване: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО 1	36 880 973,85	6 508 407,15	43 389 381,00	195 052,51	16 521 519,39	18 721 519,39	1	86	688 422,37	24 637 780,80	119	32 051 513,08	0	4	5	3
ПО 2	63 004 997,10	11 118 528,90	74 123 526,00	-169 089,31	17 870 603,03	18 870 603,03	4	117	167 455,33	26 804 794,98	149	35 496 936,96	0	2	4	4
ПО 3	47 637 924,45	8 406 692,55	56 044 617,00	1 571 065,99	11 079 007,08	13 579 007,08	5	58	4 556 172,16	33 736 175,10	82	52 142 682,83	0	2	4	0
ПО 4	6 146 828,55	1 084 734,45	7 231 563,00	19 750,64	1 092 602,23	1 522 602,23	5	12	2 551 788,27	5 399 746,36	13	6 371 200,94	0	0	0	0
ОП	153 670 723,95	27 118 363,05	180 789 087,00	1 616 779,83	46 563 731,73	52 693 731,73	15	273	7 963 838,12	90 578 677,25	363	126 062 333,80	0	8	13	7

Таблица № 6 Финансово изпълнение по ОПАК, към 30.06.2011 г., по данни на УО (в евро)

ПО 1 - Добро управление

ПО 2 - Управление на човешките ресурси

ПО 3 - Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление

ПО 4 - Техническа помощ

1.7 ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ” 2007 – 2013 г.

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по програмата и др.:

- Единен информационен портал за Структурните фондове на ЕС:
<http://www.eufunds.bg/bg/page/15>

• Напредък по Програмата:

Общ напредък

По данни на УО по време на отчетния период по ОПТП са **сключени 15 договора на стойност 10,2 млн. евро**, а реално разплатените средства за шестмесечието достигат **1,3 млн. евро**. От стартирането на програмата до края на отчетния период общата стойност на договорените средства е **23,9 млн. евро, или 42%**, а изплатените са **7,2 млн. евро⁹, или 12,62% от бюджета на ОП**.

В сравнение с предходния отчетен период, би могло да се отбележи, че темповете на договаряне по ОПТП са значително по-интензивни, като за 6 месеца през 2011 г. **са договорени два пъти повече средства**, отколкото за цялата 2010 г.

Подробни данни в цифрово изражение за изпълнението на ОПТП – като цяло за Програмата и по ПО, са представени в Таблица № 7 на настоящия доклад.

Напредък по отделните ПО

Що се отнася до напредъка по отделните ПО, следва да се отбележи едно значимо събитие – въвеждането в експлоатация на **Модула за електронни услуги на ИСУН**, в рамките на проект по ПО 1. Официалният старт на този тип услуги е даден на 15 юни 2011 г., като УО подчертава, че това е само първата стъпка от цялостното преминаване на процеса по кандидатстване, управление, изпълнение и отчитане на проекти по оперативни програми от хартиен към електронен носител. Именно това е и една от препоръките на КЕВКЕФ към ОП в Годишния доклад за усвояването на средствата от ЕС през 2010 г.

Напредъкът по ПО за периода 1.01-30.06.2011 г. е както следва:

- ПО 1 – „Подпомагане реализирането на дейностите на структурите на централно ниво; мерки за изграждане на капацитет на институциите, работещи по Структурните фондове” – одобрени са 8 проекта на стойност **4,3 млн. евро, разплатените средства са малко над 735 хил. евро**.
- ПО 2 – „Допълнително разработване и подпомагане на функционирането на унифицирана информационна система за управление и наблюдение (ИСУН)” – одобрени са 3 проекта на стойност **2,5 млн. евро, като са разплатени 86 хил. евро**.
- ПО 3 – „Популяризиране на европейската кохезионна политика и нейните цели в България и осигуряване на обща и статистическа информация” – одобрени са 4 проекта на стойност **3,5 млн. евро, а разплатените средства са 473,5 хил. евро**.
- **Извършени (в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.)/предвидени промени в ОПТП**

⁹ По данни на Национален фонд разплатените средства към 30.06.2011 г. са 7,6 млн. евро.

Някои от промените, които настъпват в Оперативната програма по време на отчетния период, са свързани с промяна на ръководния състав на дирекция „ОПТП”, като е назначен **нов директор – г-жа Ирена Първанова.**

Друга част от измененията засягат бенефициентите. По време на отчетния период УО на ОПТП разширява кръга на бенефициентите по програмата, като за **нови конкретни бенефициенти** по ОПТП, са определени **общините, на чиято територия са административните центрове на 28-те области в България.**

Взети решения от заседание на КН на ОПТП

На 12 май 2011 г. се провежда **Осмото заседание на Комитета за наблюдение на ОПТП.** На него е отчетено изпълнението на Програмата през 2010 г. Акцент е поставен върху добрите резултати от изпълнението на проекти като стартирането на публичния модул на ИСУН, обучението на експерти в общините и като цяло пълноценната информационна кампания, която е реализирана в национален мащаб.

Разгледани и приети са следните документи:

- Годишен доклад за изпълнението на ОПТП за 2010 г;
- Ревизиран вариант на Комуникационен план на ОПТП.

Статус на Междинната оценка

В разглеждания период **няма стартирали дейности по междинната оценка** на ОП „Техническа помощ”. Предвижда се тя да бъде предмет на проект по ПО 1, мярка 4, като **изпълнението ще стартира в края на 2011 г., по данни на УО.**

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Проблемни области

Отчита се **частично забавяне в изпълнението на ОП във връзка с подаване на проектните предложения.** Основната причина за забавянето е промяна в концепцията от страна на бенефициентите относно сроковете за подаване на проектните предложения с оглед на обстоятелството, че сроковете са индикативни. За изясняване на причините за закъснението УО предприема действия по **неформални консултации** с бенефициентите.

Част от слабостите, които УО докладва, са свързани с документацията по отчитане на проекти от страна на бенефициентите:

- Неспазване на сроковете за представяне на документи по проектите, а именно последният ден на месеца, следващ отчетния период (календарното тримесечие, в което е извършен разходът);
- Наличие на пропуски при попълването и комплектоването на разходооправдателни документи;
- Пропуски в междинните отчети – грешки в техническата и финансовата част.

Предприети действия

В отговор на допусканите слабости, УО установява постоянна комуникация с бенефициентите, като им изпраща уведомителни писма, за да обърне внимание на пропуските им. УО е анализирал подробно причините, довели до допуснатите слабости, респективно неverifiedициране на разходите и са предприети корективни мерки за преодоляването на тези слабости вбъдеще.

Според УО, като основна причина за констатираните пропуски може да се посочи, че бенефициентите не спазват изискванията на Общите условия за изпълнение на проекти по програмата, както и Постановление № 215/05.09.2007 г. на Министерския съвет относно приемането на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Техническа помощ”. В тази връзка, УО е изпратил уведомителни писма до бенефициентите за отстраняване на пропуските.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

- Подписване на договорите за **изграждане на 27-те областни информационни центъра и реален старт на** изпълнението им. Предстои реализирането на всички проекти, като се очаква първите офиси да отворят врати до няколко месеца.
- **Инициатива за краткосрочна ad-hoc помощ на общините („Българският JASPERS”)**. В УО на ОПТП е внесен за разглеждане формуляр за кандидатстване за проект „Създаване на мобилно експертно звено за подкрепа на местните и регионални администрации при изпълнението и управлението на проекти финансирани от СКФ”. Чрез проекта ще бъде предоставена специфична експертиза на бенефициентите за разрешаване на конкретни казуси при изпълнението и управлението на инфраструктурни проекти. През втората половина на годината се очаква проектът да бъде одобрен и да стартират дейностите по него, включително да се проведе информационно събитие, на което да се представят възможностите за оказване на помощ по линия на проекта.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На **15 юни 2011 г.** се проведе обобщаващо изслушване за процесите по управление на европейските средства в страната пред членовете на КЕВКЕФ. Сред източниците на финансиране, които са предмет на обсъждане, беше и ОПТП.

Като основно постижение на УО на ОПТП беше отбелязано преминаването към електронно подаване на проектни предложения. Очакванията на УО са в кратки срокове и по останалите ОП да се въведе тази нова възможност, както и да се реализира цялостно кандидатстване по електронен път през следващия програмен период.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Разплатени средства от УО: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. сключени договори в периода 01.01.2011г.- 30.06.2011г.	Бр. сключени договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Стойност на сключените договори в периода 01.01.-30.06.2011г.	Стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007г. до 31.12.2011г.	Бр. приключили процедури в периода 01.01.2011г.-30.06.2011г.	Бр. приключили процедури: от 01.01.2007г. до 30.06.2011г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011г.-31.12.2011г.
ПО 1	25 000 000,25	4 411 764,75	29 411 765	735 036,33	3 991 561,67	185 303,18	8	31	4 256 766,68	13 603 851,17	N/A	16 848 001,07	N/A	N/A	N/A	N/A
ПО 2	9 659 303,10	1 704 582,90	11 363 886	86 008,18	1 588 658,98	680 941,41	3	6	2 479 407,72	4 463 107,06	N/A	3 539 084,45	N/A	N/A	N/A	N/A
ПО 3	13 637 209,60	2 406 566,40	16 043 776	473 461,66	1 589 414,92	1418 347,32	4	11	3 469 266,24	5 790 904,31	N/A	4 227 722,05	N/A	N/A	N/A	N/A
ОП	48 296 512,95	8 522 914,05	56 819 427	1 294 506,17	7 169 635,58	2 284 591,90	15	48	10 205 440,64	23 867 862,54	N/A	24 614 807,57	N/A	N/A	N/A	N/A

Таблица № 7 Финансово изпълнение по ОПТП, към 30.06.2011 г., по данни на УО (в евро)

ПО 1 - Подкрепа за изпълнението на дейностите, извършвани от Централното координационно звено, Сертифициращия орган, Одитирация орган, Комитета за наблюдение на НСРР и Комитета за наблюдение на ОПТП;

ПО 2 - По-нататъшно развитие и подпомагане на функционирането на Информационна система за управление и наблюдение;

ПО 3 - Популяризиране на европейската кохезионна политика в България и осигуряване на обща и статистическа информация.

1.8 ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО ЦЕЛ 1 „СБЛИЖАВАНЕ” ЗА ПЕРИОДА 2007 – 2013 г.

Обобщени данни за договарянето и финансовото изпълнение на седемте ОП са представени в Таблица № 8 и Таблица № 9 на настоящия доклад.

Договорени средства (евро)				
ОП	Общо към 30.06.2011 г.	Общо към 30.06.2010 г.	Увеличение в периода 30.06.2010 г. – 30.06.2011 г.	Ръст през периода 30.06.2010 г. – 30.06.2011 г.
ОПТ	1 074 182 524	594 348 500	479 834 024	81%
ОПОС	656 675 375	508 499 730	148 175 645	29%
ОПРР	946 358 417	649 586 559	296 771 858	46%
ОПРКБИ	427 731 603	376 486 599	51 245 004	14%
ОПТП	23 839 283	11 819 875	12 019 408	102%
ОПРЧР	610 683 253	495 698 700	114 984 553	23%
ОПАК	89 308 410	69 754 224	19 554 186	28%
ОБЩО	3 828 778 865	2 706 194 187	1 122 584 678	41%

Таблица № 8 Договаряне на средствата по СКФ на ЕС към 30.06.2011 г., по официални данни от екипа на министъра по управление на средствата от ЕС (в евро)

ОП / Фонд	Бюджет на ОП (средства от ЕС)	Бюджет на ОП (нац. средства)	Общо платено към 30 юни 2010 г. (ЕС и нац. средства)	Общо платено към 31 декември 2010 г. (ЕС и нац. средства)	Общо платено към 30 юни 2011 г. (ЕС и нац. средства)
1. ОПТ/ЕФРР и КФ	1 624 479 623	379 001 543	77 472 648	112 503 609	231 677 967
2. ОПОС/ЕФРР и КФ	1 466 425 481	334 322 604	75 097 441	125 357 474	157 346 136
3. ОПРР/ЕФРР	1 361 083 545	240 191 214	78 874 073	185 430 539	229 821 500
4. ОПРЧР/ЕСФ	1 031 789 139	182 080 436	70 527 642	108 121 506	135 285 279
5. ОПРКБИ/ЕФРР	987 883 219	174 332 333	216 932 910	225 968 378	248 954 683
6. ОПАК/ЕСФ	153 670 724	27 118 363	39 801 998	45 433 077	47 511 162
7. ОПТП/ЕФРР	48 296 513	8 522 914	3 289 157	6 250 139	7 573 487
ОБЩО	6 673 628 244	1 345 569 407	561 995 869	809 064 722	1 058 170 214

Таблица № 9 Финансово изпълнение на СКФ на ЕС към 30.06.2011 г. по официални данни на Сертифициращия орган (**в евро**)

- По време на **Шестото заседание на КН на НСРР**, проведено в Министерски съвет на **1 юли 2011 г.** са представени:
  - Годишния доклад за изпълнение на НСРР за 2010 г.;
  - Напредъка в изпълнението на ОП през 2010 г.;
  - Основните изводи и препоръки от извършените одитни ангажименти в периода 2010 г. – юни 2011 г.;
  - Предстоящите стъпки.

2. ПРОГРАМИ ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ЦЕЛ 3 „ЕВРОПЕЙСКО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО”

За информация относно програмите и документите за кандидатстване и изпълнение на програмите: интернет-страницата на ОПРР - <http://www.mrrb.government.bg/?lang=bg&do=phare>

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ – 6 април 2011 г.**

По време на изслушването е отчетен напредък в реализацията на Програмите за трансгранично сътрудничество 2007 – 2013 г. с участието на Република България. Представителите на МРРБ изразиха удовлетворението си от оказаната от КЕВКЕФ подкрепа за ускоряването на процеса по ратификация на Меморандумите за разбирателство по ТГС програмите и по-конкретно - България – Македония и България – Турция в рамките на Народното събрание.

През месец март 2011 г. са одобрени за финансиране първите проекти по Програмите за ТГС с Република Турция и Република Македония. Също през март 2011 г. е подписан Меморандумът за разбирателство относно изпълнението на Програмата за ТГС „България – Сърбия”.

По отношение на ТГС програмите по вътрешните граници на ЕС – „България – Румъния” и „България – Гърция” също се забелязва значителен напредък в процеса на договаряне и разплащане. По данни на УО, към датата на изслушването, са разплатени 2 млн. евро по финансираните проекти, което се отчита като напредък, предвид натрупаното сериозно забавяне през предишните периоди. МРРБ, в качеството си на Национален партниращ орган по тези програми, предоставя възможност за осигуряване на националното съфинансиране.

Основното предизвикателство пред реализацията на програмите е свързано с осигуряване на необходимото съ-финансиране от страна на бенефициентите от българска страна, особено в случаите, когато последните са Областни управи (предвид лимитирания бюджет и невъзможността да предоставят гаранции, за да получат кредитиране).

2.1 ПРОГРАМИ ЗА ТГС С УЧАСТИЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО ВЪТРЕШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС

2.1.1 ПРОГРАМА ТГС „РУМЪНИЯ - БЪЛГАРИЯ” 2007 – 2013 г.

- **Общ напредък по Програмата и по отделните приоритетни оси**

В рамките на програмата основните договори се сключват от страна на **Управляващия орган в рамките на Министерството на регионалното развитие и туризма на Румъния**.

В качеството си на **Национален партниращ орган, МРРБ** сключва допълнителен договор за осигуряване на националното съ-финансиране на всички български партньори участващи в одобрени проекти по програмата.

Одобрените от СНК проекти за финансиране по Програмата за ТГС Румъния-България към 30 юни 2011 г. са представени в Таблица 10:

Таблица 10: Одобрени проекти от Съвместния направляващ комитет за финансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2007-2013 г. (към 30.06.2011 г. в евро)

Приоритетни оси	Брой одобрени проекти	Стойност (евро)
Приоритетна ос 1: Достъпност	23	92 276 768,07
Приоритетна ос 2: Околна среда	29	75 824 941,46
Приоритетна ос 3: Икономическо и социално развитие*	82	59 847 151,41
ОБЩО	134	227 948 860,94

Сключените договори по Програмата от УО в Румъния са представени в Таблица 11:

Таблица 11: Сключени договори от Управляващия орган в Румъния по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2007-2013 г. (към 30.06.2011 г. в евро)

Приоритетна ос	Брой проекти	Бюджет на проекта	ЕФРР	Национално съ-финансиране	Собствен принос
ПО 1 Достъпност	17	60 335 661,69	50 959 498,81	7 798 894,69	1 667 362,73
ПО 2 Околна среда	14	40 735 598,80	34 551 934,90	5 286 039,59	897 624,31
ПО 3 Икономическо и социално развитие	54	33 903 591,43	28 757 027,32	4 407 032,54	739 531,57
ОБЩО	85	134 974 851,92	114 268 461,03	17 491 966,82	3 304 518,61

Както е видно от разликата в одобрените проекти и сключените договори дадени в Таблица 10 и 11, **предстои договарянето на още 49 проекта** от страна на Съвместния технически секретариат и Управляващия орган на програмата, след което ще бъдат изготвени кореспондиращите договори за предоставяне на национално съфинансиране за българските партньори от страна на МРРБ.

В Таблица 12 е дадена информация за **общия брой на сключените договори за предоставяне на национално съфинансиране от страна на МРРБ** по Програмата за ТГС Румъния – България 2007-2013.

Таблица 12: Сключени договори от МРРБ за национално съфинансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2007-2013 г. (към 30.06.2011 г.)

Приоритетни оси	Брой сключени договори	Стойност (в евро)	Разплатени средства (в евро)
Приоритетна ос 1: Достъпност	14	1 200 008,50	960 006,80
Приоритетна ос 2: Околна среда	20	1 058 727,08	846 981,67
Приоритетна ос 3: Икономическо и социално развитие	70	1 577 934,51	1 262 347,61
ОБЩО	104	3 836 670,09	3 069 336,07

Само за периода от 01.01.2011 г. до 30.06.2011 г. МРРБ е сключило общо 22 договора на стойност над 735 хил. евро за предоставяне на национално съфинансиране по Програмата, като разплатените средства за този период са 494 хил евро.

В периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г. Съвместният наблюдаващ комитет (СНК) по Програмата е одобрил за финансиране 2 стратегически проекта с общ бюджет от **22,7 млн. евро** и 3 проекта от втората покана за набиране на проектни предложения с междинен срок юли 2009 г. с общ бюджет **10,1 млн. евро**.

От одобрените проекти по **Приоритетна ос 3**, проекти на стойност **3,4 млн. евро** са включени в **резервен списък**, тъй като всички средства по тази приоритетна ос са вече алокирани. Проектите от резервния списък ще бъдат финансирани при освобождаване на средства от неverifiedицирани разходи, недоговорирани проекти и др.

Наличните средства до изчерпване на бюджета по Приоритетна ос 1 и 2 са, както следва – **3,2 млн. евро** по **Приоритетна ос 1** и **14,1 млн. евро** по **Приоритетна ос 2**.

- Резюме от евентуални дискусии, наличие на взети решения на заседанието на СКН от 2011 г. или идеи за бъдещи промени в Програмата до края на 2011 г.

На 22.06.2011 г. в гр. Велико Търново е проведено заседание на СКН по Програмата, на което са приети следните решения:

- одобрен е Годишния доклад за изпълнение на Програмата за 2010 г.;
- одобрен е Доклад от междинната оценка на Програмата, обхващащ периода от 01.01.2007-30.06.2010 г.

• **Кратка информация за дейностите по междинната оценка на Програмата, извършени в периода 1 януари – 30 юни 2011 г.;**

Междинната оценка на Програмата е осъществена от консорциум Ernst & Young SRL - GEA Strategy & Consulting и обхваща периода от 1 януари 2007 – 1 юни 2010. Целта на междинната оценка е да допринесе за успешното изпълнение на Програмата, като идентифицира проблемни области и формулира препоръки за тяхното разрешаване. Консултантът е извършил оценката в периода 19 ноември 2010 г. – 2 юни 2011 г. СКН по Програмата предстои да одобри План за действие по предложение на структурите за управление и изпълнение на Програмата на основата на анализ на заключенията и препоръките на Консултанта.

• **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

- **Забавяне на възстановяването на средства на бенефициенти** по проекти от Управляващия орган;
- **Забавяне на одобрение на договорни промени** по време на изпълнение на проектите от страна на Управляващия орган.

• **Планирани дейности до края на 2011 г.**

- Финализиране на оценката 117 проектни предложения на стойност 171 млн. евро, подадени в рамките на втората покана с краен срок на подаване 30.10.2009 г.;
- Сключване на договори за национално съ-финансиране с българските по втората покана за набиране на проектни предложения и за стратегическите проекти;
- Предстоят заседания на Съвместния комитет за наблюдение (СКН) и Съвместния направляващ комитет (СНК);
- Одобрение на План за действие от СКН във връзка с препоръките от Доклад от междинната оценка;
- Обучение на бенефициенти и контролори по проблеми свързани с изпълнението на проекти и осъществяването на първо ниво на контрол.

Приоритетни оси/Програма за трансгранично сътрудничество България - Румъния	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от НПО* за периода 01.01.2011 – 30.06.2011	Разплатени средства от НПО от 01.01.2007 г. до края на 30.06.2011 г.**	Очакван размер на плащанията от НПО*: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Бр. сключени договори 01.01 до 30.06.2011 г.	Бр. сключени договори: от 2007 до 30.06.2011 г.	Стойност на сключените договори и разходи по ПО 4 за периода 01.01 до 30.06.2011	Стойност на сключените договори: от 2007 г. 30.06.2011 г.	Индикативен бр. на сключените договори: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Индикативна стойност на сключените договори и разходи по ПО 4: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Бр. приключили процедури през 01.03.2011 – 30.06.2011 г.	Бр. приключили процедури: от 2007г. до 30.06.2010 г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011 г. – 31.12.2011
ПО 1	80 594 790	14 832 151	95 426 941	26 925,24	940 780,69	2 415 396,99	4	14	33 656,55	1 200 026,91		2 898 476,39				
ПО 2	76 238 315	13 646 018	89 884 333	135 907,17	830 019,11	1 189 026,33	2	20	169 883,97	1 058 743,32		1 426 831,60				
ПО 3	47 921 227	8 577 497	56 498 724	331 303,51	1 237 066,50	1 496 324,71	16	70	531 598,65	1 577 958,71	170	1 795 589,65	0	5	0	0
ПО 4**	13 069 425	7 124 118	20 193 543	94 815,49	449 097,56	737 756,86	134	237	102 750	449 097,56	380	737 756,86	0	9	0	4
Общо по ОП	217 823 757	44 179 784	262 003 541	588 951,41	3 456 963,86	5 838 504,89	156	341	837 889,17	4 285 826,50	550	6 858 654,50	0	14	0	4

Таблица № 13 Финансово изпълнение по Програма ТГС „Румъния – България” 2007 – 2013 г., към **30.06.2011 г. (в евро)**

* НПО – Национален партниращ орган - подпомага Управляващия орган по Програмата в Румъния. УО сключва договорите за средства от ЕФРР по проектите. НПО разплаща средствата от съответстващото национално съ-финансиране.

** Разплатените средства за периода 2007-30.06.2011 г., които надвишават средствата за сключени договори, са вследствие на разплащания по рамкови сключени споразумения м/у МРРБ и съответен изпълнител и разходи за командировки на служители от НПО.

2.1.2 ПРОГРАМА ТГС „ГЪРЦИЯ - БЪЛГАРИЯ” 2007 – 2013 г.

- **Общ напредък по Програмата и по отделните приоритетни оси**

В рамките на програмата договорите се сключват от страна на **Управляващия орган в Министерството на регионалното развитие, конкурентоспособността и корабоплаването на Гърция.**

В качеството си на **Национален партниращ орган, МРРБ** има ангажимент да осигури средствата за националното съ-финансиране на всички български партньори участващи в одобрени проекти по програмата.

Одобрените от СНК проекти по Програмата към 30 юни 2011 г., по които са сключени договори, са дадени в Таблица 14:

Таблица 14: Одобрени проекти и сключени договори от Управляващия орган в Гърция по Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013 г. (в евро към 30.06.2011 г.)

Одобрени проекти и сключени договори от Управляващия орган в Гърция по Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013 г. (в евро към 30.06.2011 г.)		
	Брой одобрени проекти	Стойност (евро)
Приоритетна ос 1: Качество на живот	41	42 993 668,31
Приоритетна ос 2: Достъпност	3	4 196 950,22
Приоритетна ос 3: Конкурентоспособност и човешки ресурси	21	17 619 393,38
Общо	65	64 810 011,91

Общият брой на българските партньори и кореспондиращото финансиране, от страна на ЕФРР, е даден в Таблица 15:

Таблица 15: Бюджет на българските партньори в проекти по Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013 г. (в евро към 30.06.2011 г.)

Таблица 15. Бюджет на българските партньори в проекти по Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013 г. (в евро към 30.06.2011 г.)		
	Брой партньори	Стойност (евро)
1. Приоритетна ос 1: Качество на живот	68	21 164 016,19
2. Приоритетна ос 2: Достъпност	3	2 689 392,41

3. Приоритетна ос 3: Конкурентоспособност и човешки ресурси	39	6 303 716,82
Общо	110	30 157 125,42

- **Статус на процеса на финализиране на Меморандума за разбирателство между Република България и Република Гърция, участващи в Програма за европейско териториално сътрудничество България – Гърция 2007 – 2013 г.**

Проектът на Меморандум за разбирателство е одобрен от МС на 30.03.2011 г. като основа за водене на преговори от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Меморандумът е подписан на 30.05.2011 г. и ратифициране от Народното събрание на 27 юли 2011 г.

- **Информация за дейностите по междинната оценка на Програмата, извършени в периода 1 януари – 30 юни 2011 г.;**

Управляващият орган по Програмата към Министерството на регионалното развитие, конкурентоспособността и корабоплаването в Гърция е изготвил техническо задание за провеждане на процедура по избор на Консултант, който да осъществи междинната оценка на Програмата. Процедурата по избор е в изпълнение.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Необходимост от **оптимизиране на децентрализираната система за първо ниво на контрол**. В тази връзка са предприети действия за систематизиране на правилата за осъществяване на първо ниво на контрол по програмите и за верифициране на разходите по програмата, чрез допълнителни обучения на бенефициентите по проблемите, свързани с изпълнението и отчитането на проектите, чрез обучения на контрольорите за осъществяване на първо ниво на контрол.

Към 30 юни 2011 г. средствата от националното съфинансиране на България не са преведени на Министерството на регионалното развитие, конкурентоспособността и корабоплаването на Гърция

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**
  - Стартира оценката на постъпилите проектни предложения в рамките на втората покана на стойност **44 млн. евро**. Оценката следва да приключи през месец септември 2011 г.;
  - Превод на средствата от съответстващото национално съфинансиране за българските партньори по проекти на Сертифициращия орган по искане на Управляващия орган по Програмата;
  - Обучения на бенефициенти и контрольори по проблеми свързани с изпълнението на проекти и осъществяването на първо ниво на контрол.

Приоритетни оси/Програма за трансгранично сътрудничество България - Гърция	Бюджет: европейско финансиране	Бюджет: национално финансиране	Общ бюджет (европейски и национални средства)	Разплатени средства от НПО* за периода 01.01.2011 – 30.06.2011	Разплатени средства от НПО от 01.01.2007 г. до 30.06.2011 г.**	Очакван размер на плащанията от НПО*: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Бр. сключени договори 01.01 до 30.06.2011 г.	Бр. сключени договори: от 2007 до 30.06.2011 г.	Стойност на сключените договори и разходи по ПО 4 за периода 01.01 до 30.06.2011	Стойност на сключените договори: от 2007 г. 31.12.2011 г.	Индикативен бр. на сключените договори: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Индикативна стойност на сключените договори и разходи по ПО 4: от 2007 г. до 31.12.2011 г.	Бр. приключили процедури през 01.03.2011 – 30.06.2011 г.	Бр. приключили процедури: от 2007г. до 30.06.2011 г.	Бр. текущи процедури	Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011 г. – 31.12.2011
ПО 1	52 673 701	9 295 359	61 969 060	-	-	2 539 681,94	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П				
ПО 2	26 576 630	4 689 994	31 266 624	-	-	322 727,09	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П				
ПО 3	26 576 630	4 689 994	31 266 624	-	-	756 446,02	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	0	1	1	0
ПО 4**																
Техническа помощ - УО	6 644 157	1 172 498	7 816 655	11 528,97	43 246,85	176 298,23	1	1	43 246,85	176 298,23	100	176 298,23	0	1	0	2
Общо по ОП	112 471 118	19 847 845	132 318 963	11 528,97	43 246,85	3 795 153,28	1	1	43 246,85	176 298,23	100	176 298,23	0	2	1	2

Таблица № 16 Финансово изпълнение по Програма ТГС „Гърция - България” 2007 – 2013 г., към 30.06.2011 г. (в евро)

* НПО – Национален партниращ орган - подпомага Управляващия орган по Програмата в Гърция. УО сключва договорите за средства от ЕФРР по проектите. НПО разплаща средствата от съответстващото национално съ-финансиране.

** Разплатените средства за периода 2007- 30.06.2011 г. са вследствие на разплащания по сключени рамкови споразумения м/у МРРБ и съответен изпълнител и разходи за командировки на служители от НПО.

2.2 ПРОГРАМИ ЗА ТГС С УЧАСТИЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС

2.2.1 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - СЪРБИЯ” 2007 – 2013 г.

- **Общ напредък по Програмата и по отделните приоритетни оси**

От получени 110 проектни предложения са одобрени 45 по двете приоритетни оси, както следва:

Таблица 17. Одобрени проекти за финансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество България - Сърбия (към 30.06.2011 г. в евро)		
Приоритетна ос	Брой одобрени проекти	Стойност (евро)
1. Развитие на малко (дребно) мащабна инфраструктура	14	6,384,775.85
2. Повишаване на капацитета за съвместно планиране, решаване на проблеми и развитие	31	4,096,528.84
ОБЩО	45	10,481,304.69

В средата на м.май 2011 г. са одобрени първите проекти по Програмата за ТГС „България – Сърбия”, като до края на месец юли предстои сключване на договори по одобрените проекти.

- **Статус на процеса на финализиране на Меморандум за разбирателство и статус на оценката за съответствие на програмата**

Меморандумът за разбирателство е подписан на 18 март 2011 г. Предвид изменението с Решение С(2011) 3397 от 18 май 2011 г. на Европейската комисия на Оперативната програма за ТГС България – Сърбия, с която сръбското съ-финансиране се предоставя от всеки сръбски партньор и не представлява национално публично съ-финансиране, се налага да бъде подписан Протокол за изменение на Меморандума преди провеждането на процедурата по неговата ратификация.

На 25 март 2011 г. Одитирацият орган е изпратил доклад за оценка на съответствието на Европейската комисия. На 25 май 2011 г. е получено писмо от ЕК за одобрение на Оценката за съответствие и изградената система за управление и контрол.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Необходимост от **оптимизиране на децентрализираната система за първо ниво на контрол.** Предприети са действия за систематизиране на правилата за осъществяване на първо ниво на контрол по програмите, управлявани от ГД УТС към МРРБ.

2.2.2 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - МАКЕДОНИЯ” 2007 – 2013 г.

- **Общ напредък по Програмата и по отделните приоритетни оси**

Одобрени проекти за финансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество България - Македония (към 30.06.2011 г. в евро)		
Приоритетна ос	Брой одобрени проекти	Стойност (евро)
1: Икономическо развитие и социално сближаване	20	3 062 504,16
2: Подобряване качеството на живот	16	3 899 715,91
ОБЩО	36	6 962 220,07

От одобрените проекти са сключени 34 договора за безвъзмездна финансова помощ на обща стойност – 6 275 952 евро

Към 30 юни 2011 г. няма разплатени средства по Програмата.

- **Резюме от проведените заседания на Съвместния комитет за наблюдение и Съвместния направляващ комитет**

На проведения на 11.03.2011 г. в гр. Кюстендил Съвместен комитет за наблюдение са одобрени 36 проектни предложения на стойност приблизително 7 млн. евро от подадените общо 93 проектни предложения.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Предвид парламентарните избори през месец юни 2011 г. в Република Македония, Националният партниращ орган в лицето на Министерството на местното самоуправление в гр. Скопие все още не е извършил трансфер на средствата за националното съфинансиране, поради което са възпрепятствани авансовите плащания към водещите партньори по програмата.

Поради изискването да бъдат налични и трите източника на средства от Европейската комисия (наличен трансфер) от националното съфинансиране на Р. България (наличен трансфер) и от националното съфинансиране на Р. Македония (липсва трансфер) по сметките на Управляващия орган, МРРБ не е в състояние да се разплати с водещите партньори по проектите.

Необходимост от **оптимизиране на децентрализираната система за първо ниво на контрол**. В тази връзка са предприети действия за систематизиране на правилата за осъществяване на първо ниво на контрол по програмите и за верифициране на разходите по програмата, чрез допълнителни обучения на бенефициентите по проблемите, свързани с изпълнението и отчитането на проектите, чрез обучения на контролорите за осъществяване на първо ниво на контрол и не на последно място за осигуряване на ритмичност при плащанията към бенефициентите по одобрените проекти.

2.2.3 ПРОГРАМА ТГС „БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ” 2007 – 2013 г.

- **Общ напредък по Програмата и по отделните приоритетни оси**

Одобрени проекти за финансиране по Програмата за трансгранично сътрудничество България - Турция (към 30.06.2011 г. в евро)		
Приоритетна ос	Брой одобрени проекти	Стойност (евро)
1: Устойчиво социално и икономическо развитие	29	4 599 399
2: Повишаване на качеството на живота	21	5 804 233
ОБЩО	50	10 403 632

От одобрените проектни предложения са сключени 45 договора за безвъзмездна финансова помощ на обща стойност – **8,5 млн.евро**.

Към 30 юни 2011 г. няма разплатени средства по Програмата.

- **Статус на процеса на финализиране на Меморандум за разбирателство по Програмата**

Законът за ратификация на Меморандума за разбирателство по програмата е обнародван на 08 февруари 2011 г. (ДВ бр. 12/2011).

- **Резюме от проведените заседания на Съвместния комитет за наблюдение и Съвместния направляващ комитет.**

На 23 март 2011 г. в гр. Хасково е проведено заседание на Съвместния комитет за наблюдение, на което са одобрени 50 проектни предложения на стойност от 10,4 млн. евро от подадените общо 111 проектни предложения.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Програмата и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Необходимост от **оптимизиране на децентрализираната система за първо ниво на контрол**. В тази връзка са предприети действия за систематизиране на правилата за осъществяване на първо ниво на контрол по програмите и за верифициране на разходите по програмата, чрез допълнителни обучения на бенефициентите по проблемите, свързани с изпълнението и отчитането на проектите, чрез обучения на контрольорите за осъществяване на първо ниво на контрол и не на последно място за осигуряване на ритмичност при плащанията към бенефициентите по одобрените проекти.

Приоритетни оси/Програма	Бюджет 2007-2011 европейско финансиране		Бюджет 2007-2011 , национално финансиране от двете държави		Общ бюджет 2007-2011 (европейски и национални средства)		Разплатени средства от УО за периода 01.01.2011 г.- 30.06.2011 г.		Разплатени средства от УО от 01.01.2007 г. до 30.06.2011 г.		Очакван размер на плащанията от УО: от 01.01.2007 г. до 31.12.2011 г.*		Бр. сключени договори в периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г.		Бр. сключени договори: от 01.01.2007 до 30.06.2011 г.		Стойност на сключените договори в периода 01.01.2011 – 30.06.2011 г.		Стойност на сключените договори: от 01.01.2007 г. до 30.06.2011 г.		Индикативен бр. на сключените договори: от 01.01.2007 г. до 31.12.2011 г.		Индикативна стойност на сключените договори: от 01.01.2007 г. до 31.12.2011 г.		Бр. приключили процедури периода 01.01.2011 г. до 30.06.2011 г.		Бр. приключили процедури: от 01.01.2007 г. До 30.06.2011 г.		Бр. текущи процедури		Бр. планирани процедури за стартиране: 01.07.2011 г. – 31.12.2011	
Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия по Инструмента за предприсъединителна помощ																																
ПО1	11 695 422	2 063 898	13 759 320	0	0	884800	0	0	0	0	12-30	4424000	0	0	1	0																
ПО2	7 442 542	1 313 390	8 755 932	0	0	563054	0	0	0	0		2815273	0	0	1	0																
ПОЗ- ТП	2 126 440	375 254	2 501 694	32109	52817		0	1	0	9820					0	0																
Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция по Инструмента за предприсъединителна помощ																																
ПО1	7 394 659	1 304 940	8 699 599	0	0	559432	27	27	3958511,13	3958511,13	10-25	2797160	0	0	1	0																
ПО2	9 243 324	1 631 175	10 874 499	0	0	699290	18	18	4561609,59	4561609,59		3496451	0	0	1	0																
ПОЗ- ТП	1 848 665	326 235	2 174 900	39696,7	58554,7		2	3	11693	21543					0	1																
Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония по Инструмента за предприсъединителна помощ																																
ПО1	4 854 471	856 672	5 711 143	0	0	367258	20	20	2945023.65	2945023.65	34-39	3102400	1	1	1	0																
ПО2	6 068 089	1 070 839	7 138 928	0	0	459072	14	14	3330928.37	3330928.37		3878000	1	1	1	0																
ПОЗ- ТП	1 213 618	214 168	1 427 786	32 468,6	79633,6		2	3	11693	19493					2	0																

Таблица № 18 Финансово изпълнение по Програмите за ТГС по външните граници за 2007 – 2013 г., към 30.06.2011 г. (в евро)

* Посочените средства са 20 % (размера на авансовото плащане) от предвидените за финансиране на проекти по първата покана средства.

III. ПРОГРАМИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ И ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ПО РИБАРСТВО НА ЕС ЗА ПРОГРАМНИЯ ПЕРИОД 2007 – 2013 г.

1. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Програмата за развитие на селските райони, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет и т.н. могат да бъдат открити на:

- Официалната интернет-страница на програмата: www.prsr.bg
- Единния информационен портал за Структурните фондове на ЕС: www.eufunds.bg
- **Напредък по ПРСР 2007 – 2013 г. и напредък по отделните приоритетни оси за периода 1 януари–30 юни 2011 г.**

В края на юни 2011 г., по данни на УО, се наблюдава ръст спрямо 31 декември 2010 г. както при договарянето, така и при разплащането по проекти на ПРСР 2007 – 2013 г., който може да бъде илюстриран с помощта на следните таблици:

Таблица № 19: Приети проекти по приоритетни оси на ПРСР 2007 – 2013 г. за периода 1 януари – 30 юни 2011 г.

Приоритетна ос	Брой приети заявления	Субсидия, за която се кандидатства (в евро)
ОБЩО ОС 1	1 024	28 838 744
ОБЩО ОС 2	45 131	1 936 458
ОБЩО ОС 3	0	0
ОБЩО ОС 4	0	0
511 "Техническа помощ"	49	3 895 433
ОБЩО:	46 204	34 670 635

- **Ос 1** „Повишаване на конкурентоспособността на земеделците, ХВП и горското стопанство”;
- **Ос 2** „Развитие на земеделски методи, щадящи околната среда (компенсации за необлагодетелствани райони, поддържане земята в добро състояние; НАТУРА 2000, биологично земеделие)”;
- **Ос 3** „Подобряване на качеството на живот и увеличаване на възможностите за заетост в селските райони, опазване на културното и природно наследство”;

- Ос 4 „Прилагане на подхода ЛИДЕР като инструмент за децентрализирано управление и интегрирано развитие”.

Таблица № 20: Изплатени проекти по приоритетни оси на ПРСР 2007-2013 г. за периода 1 януари – 30 юни 2011 г.

Приоритетна ос	Брой приети заявления	Разплатена субсидия (в евро)
ОБЩО ОС 1	1 353	67 518 640
ОБЩО ОС 2*	37 856	39 697 542
ОБЩО ОС 3	92	55 159 962
ОБЩО ОС 4	62	2 031 447
511 "Техническа помощ"	41	3 835 024
ОБЩО:	39 404	86 021 083
* като разплатени суми по заявления по мерки 211, 212 и 214 са представени оторизираните от 21.12.2010 г. до 30.06.2011г.		

1.2. Кумулативен напредък по ПРСР 2007 – 2013 г. и напредък по отделните приоритетни оси: от момента на одобрение на Програмата – до 30 юни 2011 г.

По данни на УО, **разплатените** към 30 юни 2011 г. средства по ПРСР представляват **21 %** от целия наличен за усвояване бюджет на ПРСР (при 19 % към 31 декември 2010 г.). **Договорените средства** (с включени оторизирани суми по мерките, по които не се извършва договаряне) представляват **39%** спрямо целия бюджет на ПРСР (при 37 % към 31 декември 2010 г.).

Таблица № 21: Приети проекти по мерки от ПРСР 2007-2013 г. с натрупване от одобрението на Програмата до 30 юни 2011 г.

Приоритетна ос	Брой приети заявления	Субсидия, за която се кандидатства (в евро)
ОБЩО ОС 1	11 538	800 986 253
ОБЩО ОС 2	194 040	13 363 212
ОБЩО ОС 3	3 038	1 949 975 917
ОБЩО ОС 4	191	115 535 404

<i>511 "Техническа помощ"</i>	220	24 676 567
ОБЩО:	209 027	2 904 537 353
*общия брой подадени заявления по мерки 211, 212, 213, и 214 е с натрупване за всички кампании (вкл.2011)		

Таблица № 22: Сключени договори по мерки от ПРСР 2007-2013г. с натрупване от одобрението на Програмата до 30 юни 2011 г.

Приоритетна ос	Брой сключени договори	Договорени субсидии (в евро)
<i>ОБЩО ОС 1</i>	8 320	504 067 285
<i>ОБЩО ОС 2</i>	143 004	85 211 253
<i>ОБЩО ОС 3</i>	787	518 650 146
<i>ОБЩО ОС 4</i>	91	7 584 079
<i>511 "Техническа помощ"</i>	169	12 600 273
ОБЩО:	152 371	1 128 112 842
*За мерки 211, 212 и 214 са представени оторизираните суми до кампания 2010 вкл., по мярка 143 и 611 не се сключват договори		

Таблица № 23: Изплатени проекти по мерки от ПРСР 2007-2013г. с натрупване от одобрението на Програмата до 30 юни 2011 г.

Приоритетна ос	Брой платени заявления	Разплатени субсидии (в евро)
<i>ОБЩО ОС 1</i>	7 665	275 106 527
<i>ОБЩО ОС 2</i>	142,943	80 334 947
<i>ОБЩО ОС 3</i>	412	186 141 881
<i>ОБЩО ОС 4</i>	108	1 737 512
<i>511 "Техническа помощ"</i>	119	5 815 372
<i>611 "Доплащания към директните плащания"</i>	n/a	154 967 747
ОБЩО:	151 247	704 103 986
* По мерки 211, 212 и 214 са представени броя заявления и оторизираните суми с натрупване, за всички кампании , по които има оторизация (2007-2010)		

- **Взети решения на заседания на Комитета за наблюдение (КН) на ПРСР към 30 юни 2011 г. и предвиждани промени в Програмата**

За времето от 1 януари до 30 юни 2011 г. са проведена две писмени съгласувателни процедура на КН.

В периода 11-15.04.2011 г. е проведена писмена процедура, с която е одобрено предложението за 7-мо изменение на Програмата, изпратено официално на Европейската Комисия.

В периода 17–24.06.2011 г. е проведена писмена процедура по текста на Годишния доклад за изпълнението на ПРСР(2007-2013г.) за 2010 г., чрез която същия беше одобрен и изпратен официално на ЕК.

През периода януари–юни 2011 г. свои редовни заседания проведоха три от четирите Постоянни работни групи към КН. На заседанията бяха обсъждани предложенията за изменение на мерките от Програмата.

- **Пето изменение на ПРСР (2007-2013 г.)**

На 28.03.2011 г. Европейската комисия уведоми българските власти за **одобрението на 5-тото изменение на Програмата за развитие на селските (2007-2013 г.)**, което влиза в сила от тази дата. Основните промени на Програмата включени в **5-ата нотификация** са по мярка 121 „Модернизиране на земеделските стопанства” и по мярка 114 „Използване на консултантски услуги от фермери и собственици и/или ползватели на гори (за 2010-2013 г.)”

- **Шесто изменение на ПРСР (2007-2013г.)**

На 23.12.2010 г. е изпратено официално на ЕК **предложение за 6-то изменение на Програмата.** Първи коментари на ЕК по направеното предложение са получени на 18 февруари 2011 г., като подробен отговор е изготвен и изпратен обратно на ЕК на 08 април 2011 г. На 20 юни 2011 г. са получени втори коментари от ЕК.

Основните изменения на ПРСР включени в предложението за 6-тото изменение на ПРСР са по мярка 121, по мярка 141 „Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране”, по мярка 142 „Създаване на организации на производители”, по мярка 143 „Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния”, по мярка 211 „Плащания на земеделски стопани за природни ограничения в планинските райони”, по мярка 212 „Плащания на земеделски стопани в райони с ограничения, различни от планинските”, по мярка 214 „Агроекологични плащания”, по мярка 223 „Първоначално залесяване на неземеделски земи”, по мярка 226 „Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности” и по мярка 321.

- **Седмо изменение на ПРСР (2007-2013г.)**

Въз основа на резултатите, коментарите и препоръките от изготвения през 2010 г. Доклад за Междинната оценка на изпълнението на ПРСР в периода 2007-2010 г., е изготвено **предложение за 7-мо изменение на Програмата**, което е свързано основно с преразпределение на средства между отделни мерки и прехвърляне на финансов ресурс от мерки, към които има по-малък интерес към такива, където нуждите от инвестиции са големи и прехвърлянето на средствата ще доведе до по-добро изпълнение на заложените в Програмата цели.

Мерки, от които ще бъдат прехвърлени средства

Мярка	ЕЗФРСР (евро)	Общо публични средства (евро)
122 „Подобряване на икономическата стойност на горите”	10 000 000	12 500 000
124 „Сътрудничество за разработване на нови продукти, процеси и технологии в земеделието, хранително преработвателния и горския сектор” (мярката няма да се прилага)	19 277 872	24 097 340
126 „Възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия и въвеждане на превантивни дейности” (мярката няма да се прилага)	9 638 936	12 048 670
141 „Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране”	70 418 830	88 023 538
214 „Агроекологични плащания”	26 000 000	32 500 000
341 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответните територии с оглед на подготовката и прилагането на стратегия за местно развитие”	49 149 334	61 436 668
511 „Техническа помощ”	59 000 000	73 750 000
Общо:	243 484 972	304 356 217

Мерки, към които ще бъдат прехвърлени средства

Мярка	ЕЗФРСР	Общо публични средства (EUR)
112 „Създаване на стопанства на млади фермери”	32 000 000	40 000 000
121 „Модернизиране на земеделските стопанства”	113 335 638	141 669 548
321 „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони”	98 149 334	122 686 668
Общо:	243 484 972	304 356 217

- **Дейности по междинната оценка по ПРСР, извършени в периода 1 януари - 30 юни 2011 г.**

Обявлението за откритата процедура с предмет: *„Изготвяне на текуща оценка на изпълнението на Програмата за развитие на селските райони за 2011 г., 2012 г. и 2013 г.”* е публикувано на 02.05.2011 г. на Държавен вестник със срок за подаване на оферти до 13.06.2011 г. Със заповед на министъра на земеделието и храните от 14.06.2011 г. е определена Комисия, която да разгледа и оцени постъпилите оферти. Към 30 юни Комисията за избор на изпълнители не е приключила своята работа.

- **Индентифицирани проблеми при прилагането и управлението на ПРСР и предприети корективни мерки в периода 1 януари - 30 юни 2011 г.**

➤ *Забавяне обработката на проектите по Програмата*

Основен проблем при прилагането на ПРСР беше необработката до края на 2010 г. на всички приети заявления от приемите през 2009 и 2010 г.

Затруднения и забавяния има и в обработката на заявленията и заявките за плащане по под-мярка 431-2 от ос 4 ЛИДЕР, въпреки отбелязания напредък.

За преодоляване на този проблем и с цел укрепване на **административния капацитет на дирекция „Развитие на селските райони”, в качеството ѝ на УО на ПРСР**, през отчетния период щатния състав на дирекцията бе изцяло попълнен.

През отчетния период влязоха в сила извършените **промени и в наредбата за прилагане на мярка 141**, с които се опростява процедурата по разглеждането на приетите заявления.

➤ *Небалансираното прилагане на мерките от Програмата и опасност от непостигане целите на някои от мерките*

Извършеният през 2010 г. от УО на ПРСР и независимите оценители задълбочен анализ, относно прилагането на Програмата, установи небалансирано прилагане на мерките. С оглед преодоляване на този проблем беше проведена **широкообхватна информационна кампания**. Проведени бяха 28 срещи в областните и регионални центрове на страната, както и 28 прес-конференции.

През отчетния период влязоха в сила извършените **промени в наредбата по мярка 141**, с които се опростяват или отпадат някои от изискванията към кандидатите.

Чрез провежданата в изпълнение на Комуникационния план на ПРСР **активна информационната кампания в електронните медии**, се повишава информираността за мерките, по които има по-слаб интерес.

➤ *Труден достъп до кредити за кандидатите от ПРСР като резултат от икономическата и финансова криза*

Предприетите мерки за решаване на проблема са следните:

1. **Разработена е схема за държавна помощ**, свързана с въвеждане на стандарти на Общността в областта на хигиената на кравето мляко и хуманно отношение към кокошките носачки. Целта на схемата е създаване на предпоставки за кандидатстване по гарантираните бюджети на мярка 121. Схемата е одобрена с 5-тото изменение на Програмата и след последващата промяната в Наредба № 8, вече се прилага на практика.

2. С публикуваното през м. март 2011 г. в Държавен вестник ПМС № 59 за условията и реда за отпускане на безлихвени заеми на общините от централния бюджет за финансиране на разходи за окончателни плащания по одобрени проекти по програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г. и за тяхното възстановяване и с въведените **промени в нормативната уредба за прилагането на „общинските мерки”** - общините, които имат желание да се възползват от възможността за получаване на безлихвен заем от централния бюджет, могат да подават заявки след проверка на цялостното изпълнение на проекта и одобряване на окончателния размер на безвъзмездната финансова помощ от ДФ „Земеделие” – РА.

• **Планирани дейности до края на настоящата година. Индикативна годишна работна програмата 2011 г.**

Основните дейности, в съответствие с индикативната работна Програма по ПРСР 2007 – 2013 г., които се предвижда да бъдат осъществени до 31 декември 2011 г., са систематизирани в табличен вид по-долу, като по всяка от тях е заложен краен срок за изпълнение. КЕВКЕФ ще продължи да участва активно в процеса на контрол по отношение спазването на тези срокове, както и в анализа на ефикасността и ефективността на предприетите действия :

Дейност	Срок за изпълнение
Изготвяне на проект на текст на мярка 125 „Подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адаптирането на земеделието и горското стопанство”	октомври
Стартиране на мярка 114 „Използване на консултантски услуги от фермери и собственици на гори (2010-2013 г.)”	август
Разработване на наредба по мярка 421 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество” и стартиране прилагането на мярката	октомври
Обявяване на прием за подаване на стратегии по втора покана по мярка 41 на ос „ЛИДЕР” на ПРСР	юли - август
Обявяване на прием на заявления по мярка 121 „Модернизиране на земеделските стопанства” за инвестиции по гарантираните бюджети на мярката	юли-август
Обявяване на прием на заявления по мярка 123 „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти”	август-септември
Обявяване на прием на заявления по мярка 311 „Разнообразяване към неземеделски дейности”	ноември-декември
Обявяване на прием на заявления по мярка 312 "Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия”	ноември-декември
Обявяване на прием на заявления по мярка 313 „Насърчаване на туристическите дейности”	октомври
Обявяване на прием на заявления по мярка 321 „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони” за дейности, свързани с деинституционализация	октомври

Обявяване на прием на заявления по мярка 223 „Първоначално залесяване на неземеделски земи”	септември-ноември
Обявяване на прием на заявления по мярка 226 „Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности”	септември-ноември

ОСП в периода 2014 – 2020 г.:

Позицията на България при дебата за бъдещето на ОСП е насочена към постигане на съгласие от страните-членки за запазване най-малко на настоящото ниво на финансиране за ОСП и в периода 2014 – 2020 г. В настоящия програмен период, процентът на финансирането за ОСП от общия бюджет на ЕС е около 44%, като до момента 21 страни-членки (в т.ч. и Република България) са изразили позиция за запазване на този показател и в периода 2014 – 2020 г. Има обаче и държави-членки, които настояват за понижаване на въпросния дял до 33%.

Позицията на Република България е да бъдат формулирани ограничен брой основни искания, защитаващи националните интереси в областта на земеделието, които да бъдат защитени в дебата за бъдещето на ОСП, а не да се включи в дискусиата на ниво Европейски съюз с прекалено голям набор от условия.

Основните искания са:

- България настоява директните плащания за страната ни да достигнат пълния размер на националния таван още през 2014 г., вместо през 2016 г. Изтеглянето на срока с две години напред ще осигури допълнително 226 млн. евро за земеделските производители. Изравняването на субсидиите ще бъде сериозна подкрепа за земеделските стопани в България.
- Отпадане на историческия подход при определяне на нивата на директните плащания, тъй като това не отразявало адекватно настоящата ситуация и не гарантира справедливо подпомагане за земеделските стопанства.
- Въвеждане на многопластова структура на директните плащания, т.е. държавите - членки да разполагат с достатъчно гъвкавост при определянето на тежестта и значението на отделните компоненти на директните плащания.
- Запазване на възможността за използване на националните доплащания - разрешени с Регламент 72/2009 на ЕС. Това е важна задача за МЗХ, тъй като голяма част от животновъдните стопанства не разполагат със земя или имат съвсем малко и по тази причина не получават съществена подкрепа от директните плащания.

През юли 2011 г. еврокомисарят по земеделие Дачиан Чиолош представи бюджета на ЕС за селско стопанство за периода 2014-2020 г. на заседание на Комисията по земеделие и развитие на селските райони в Европейския парламент. Предложението на ЕК предвижда замразяване на бюджета на нивото от 2013 г., като по този начин Общата селскостопанска политика (ОСП) си запазва челното място в бюджета на ЕС. В следващия бюджетен период са предвидени 281,8 милиарда евро за директни плащания и пазарни мерки и 89,9 милиарда евро за втория стълб. В проектобюджета са включени 4,5 милиарда евро за научни изследвания в селското стопанство и 2.5 милиарда евро за Европейския фонд за приспособяване към глобализацията. Еврокомисията е предложила формула, с която ще се увеличат директните плащания на страните членки, получаващи с 90% по-малко от средната ставка за директни плащания в ЕС. Разликата от получаваната от тях сума и 90% от средната ставка ще намалее с една трета. За да бъде изчислена точната сума обаче, се налага да се изчакат законодателните предложения на ЕК относно

критериите, въз основа на които ще се разпределят средствата. Очаква се тези предложения да бъдат направени през октомври тази година.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

Постигнатият напредък и моментния статус по ПРСР са представени по време на съвместно заседание на Комисията по земеделието и горите и Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове, проведено на 23 март 2011 г., от заместник-министъра на земеделието и храните г-жа Светла Боянова. Тя информира народните представители, че е договорен около 33% от бюджета на Програмата, а около 19% от разполагаемия ресурс за периода 2007 – 2013 г. вече е разплатен.

Заместник-министърът резюмира и предприетите мерки за оптимизиране на управлението и изпълнението на ПРСР, в т.ч.: опростяване на процедурите за кандидатстване (вкл. съкращаване броя на изискуемите документи), въвеждането на по-висока степен на децентрализация на процеса по оценка и контрол на малките проекти и т.н. Отчита се подобрена комуникация между структурите на държавната администрация и бенефициентите (през 2010 г. е създаден и информационен център към Държавен фонд „Земеделие“).

Като основен проблем при управлението на Програмата се извежда на преден план все още големият брой необработени заявления от приеми преди 2010 г. (от порядъка на общо 340 по всички мерки). В хода на дискусиата се уточнени, че срокът за разглеждане и одобрение на проекти не е променен и остава до 5 месеца.

2. ОП ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР РИБАРСТВО 2007 – 2013 г.

Подробности относно същността на Оперативна програма за развитие на сектор рибарство, в т.ч. за нейната цел, приоритетни оси, бюджет и т.н. могат да бъдат открити на официалната интернет-страница на програмата <http://oprsr.government.bg/>

- **Общ напредък по ОПРСР и напредък по отделните оси и мерки – физически и финансов, в т.ч. за периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г. и кумулативен (от момента на одобрение на Програмата – до 30 юни 2011 г.), вкл. брой и стойност на сключените договори, извършени плащания и т.н.**

До 30.06.2011 г. за прием са отворени следните шестнадесет мерки от ОПРСР:

- ✓ Мярка 1.1. „Постоянно прекратяване на риболовна дейност”
- ✓ Мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност”
- ✓ Мярка 1.4. „Дребномащабен крайбрежен риболов”;
- ✓ Мярка 1.5 „Социално-икономически компенсации за управлението на флота”;
- ✓ Мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата”
- ✓ Мярка 2.2. „Акваекологични мерки”;
- ✓ Мярка 2.5. „Риболов във вътрешни водоеми”;
- ✓ Мярка 2.6. „Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура”
- ✓ Мярка 3.1 „Колективни дейности”
- ✓ Мярка 3.2. „Мерки, предназначени за опазване и развитие на водната фауна и флора”;
- ✓ Мярка 3.3. „Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки”;
- ✓ Мярка 3.4 „Развитие на нови пазари и промоционални кампании”
- ✓ Мярка 3.5 „Пилотни проекти”

- ✓ Мярка 3.6 „Пренасочване на риболовни кораби към дейности извън риболова”;
- ✓ Мярка 4.1 „Развитие на рибарските области”
- ✓ Мярка 5.1. „Техническа помощ”.

За първото полугодие на 2011 г. са регистрирани 26 проектни предложения, което е индикация за запазване на темповете от предходните години. В тези връзка следва да се отбележи, че само за 2010 г. са регистрирани 56 проектни предложения, което се равнява на общия брой на регистрираните проекти от одобрението на ОПРСР до края на 2009 г. За периода 01.01.-30.06.2011 г. са сключени 18 договора.

Ръстът при проектите с окончателно плащане е почти шесткратен – към 30.06.2011 г. са разплатени 23 бр. при 4 бр. за 2009 г.

Данните за 2009 г. сочат 3,34 % договорирани средства, докато към 30.06.2011 г. този процент е нараснал до 21,75 %. Разплащанията са съответно 0,19 % за 2009 г. и 5,29 % към юни 2011 г. Прогнозата е тази тенденция да се запази, с оглед на значително нарастналия брой на одобрените проекти, по които плащанията на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат извършвани основно в рамките на следващата календарна година.

Кумулативен напредък в изпълнението на ОПРСР до 30.06.2011 г.:

- Общ брой регистрирани проекти: 147
- Общ брой подписани договори/одобренени проекти: 57
- Общ брой изплатени проекти: 26
- Общо договорирани средства: 23 млн. евро (21,75 %)
- Общо изплатени средства: 5,6 млн. евро (5,29 %)

В ЕВРО

Мерки от ОПРСР	Подписани договори от стартиране на Програмата до 30.06.2011 г.	Брой сключени договори	Изплатени средства от стартиране на Програмата до 30.06.2011 г.	Брой извършени плащания
Приоритетна ос 1	612 173,15	5	29 071,48	2
Мярка 1.1. Постоянно прекратяване на риболовни дейности	581 848,77	3	0	0
* Мярка 1.3. Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност	30 324,38	2	29 071,48	2
Приоритетна ос 2	11 346 943,98	25	4 223 322,85	11
Мярка 2.1. Производствени инвестиции в аквакултурата	8 123 631,23	23	1 155 571,56	10
Мярка 2.6. Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и	155 561,46	1	0	0

аквакултура				
Мярка 2.7. Схема за финансов инженеринг	3 067 751,29	1	3 067 751,29	1
Приоритетна ос 4	10 795 203,60	3	1 079 183,06	3
Мярка 4.1.А. Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на оперативните разходи на рибарските групи	10 795 203,60	3	1 079 183,06	3
Приоритетна ос 5	449 452,11	24	308 589,66	16
Мярка 5.1. Техническа помощ	449 452,11	24	308 589,66	16
Общо :	<u>23 203 772,84</u>	<u>57</u>	<u>5 640 167,05</u>	<u>32</u>

* Временно е прекратен приемът по мярката със Заповед на ИД на ИАРА №296/27.04.2011г.

** В края на 2010 г. бяха преведени 6 000 000 лв. на Националния гаранционен фонд по мярка 2.7. „Схема за финансов инженеринг”, съгласно подписаното на 16.12.2010 г. Споразумение между ИАРА и ДФ „Земеделие” за прилагане на Финансово споразумение по ОПРСР, сключено на 07.12.2010 г. между УО и „НГФ” ЕАД.

Физически напредък в изпълнението на ОПРСР за периода 01.01.2011 г. –30.06.2011 г.:

- Общ брой регистрирани проекти: 27
- Общ брой подписани договори/одобрени проекти: 18
- Общ брой изплатени проекти: 10
- Общо договорирани средства: 14,9 млн. евро (13.98%)
- Общо изплатени средства: 1,8 млн. евро (1.67 %)

Справка за сключените договори и изплатените средства за периода 01.01.2011г. до 30.06.2011 г.

В ЕВРО

Мерки от ОПРСР	Стойност на подписани договори за периода 01.01.-30.06.2011 г.	Брой сключени договори	Стойност на изплатени средства за периода 01.01.-30.06.2011 г.	Брой извършени плащания
Приоритетна ос 1	581 848,77	3	24 164,61	1
Мярка 1.1. Постоянно прекратяване на риболовни дейности	581 848,77	3	0,00	0

* Мярка 1.3. Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност	0	*	0	1
Приоритетна ос 2	3 494 384,40	9	556 951,43	4
Мярка 2.1. Производствени инвестиции в аквакултурата	3 494 384,40	9	556 951,43	4
Мярка 2.6. Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура	0	0	0	0
Приоритетна ос 4	10 795 203,60	3	1 079 183,06	3
Мярка 4.1.А. Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегиите за развитие и покриване на оперативните разходи на рибарските групи	10 795 203,60	3	1 079 183,06	3
Приоритетна ос 5	43 457,29	3	120 836,80	5
Мярка 5.1. Техническа помощ	43 457,29	3	120 836,80	5
Общо :	14 914 894,06	18	1 781 135,90	13
* Временно е прекратен приемът по мярката със Заповед на ИД на ИАРА №296/27.04.2011г.				

- **Резюме от дискусиите, взетите решения на заседание на Комитета за наблюдение от 2011 г. и идеите за бъдещи промени в ОПРСР до края на годината**

На 01.06.2011 г. е проведено седмото редовно заседание на Комитета за наблюдение на ОПРСР.

На него са препоръчани следните мерки:

1. Създаване на Help-desk звена, чиито правомощия ще бъдат свързани с подпомагането на кандидат-бенефициентите и бенефициентите по ОПРСР.
2. Изменения в националното законодателство, свързано с регулаторния/разрешителния режим при изготвянето на проекти по ОПРСР.
3. Необходимост от преглед и опростяване на правната и административна рамка на ОПРСР и изграждане на Съвместен комитет, който да формулира предложения за промени в подзаконовата нормативна уредба, свързана с прилагането на мерките от ОПРСР.
4. Засилване мерките за популяризиране на ОПРСР.

Необходими дейности за изпълнение на препоръката:

В бъдещата комуникационна стратегия на УО основният фокус ще бъде концентриран върху потенциалните бенефициенти на програмата. В тази връзка ИАРА предвижда индивидуални срещи с всеки от тях с цел промотиране на мерките по ОПРСР и събиране на информация от страна на потенциалните бенефициенти (обратна връзка), което значително ще засили

индивидуалния подход, адресиран към конкретните нужди на бенефициентите. По този начин стратегическият подход на УО отнема фокуса от активно говорене (посредством публикации, електронни съобщения и пр.) към активно слушане – насочено търсене на обратна връзка от заинтересованите страни с цел подобряване на дейностите по ОПРСР.

На 30.06.2011 г. **окончателният доклад по междинната оценка** на ОПРСР е изпратен на ЕК чрез информационната система SFC 2007.

Съгласно извършената Междинна оценка на изпълнението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“:

- Критериите за избор на проекти са ясни и прозрачни;
  - Формулярите за кандидатстване са ясни и има указания за попълването им;
  - Събират се само документи, които са необходими за проверка на допустимостта и качеството на проекта;
  - Потенциалните кандидати имат достъп до съвети за процедурите;
  - Бенефициентите и потенциалните кандидати, които са се обръщали за съвет в ИАРА, смятат, че експертите са положително настроени и готови да помогнат;
  - Направените промени във Версия 2 на Оперативната програма съответстват на промените в средата: Гаранционен фонд и увеличаване броя на МИРГ по Приоритетна ос № 4;
  - Оперативната програма продължава да бъде релевантна на потребностите на сектора;
  - Има механизъм за съгласуване на подробните правила за прилагане на Оперативната програма – критерии за кандидатстване, наредби;
  - Мнението на бенефициентите е, че има достатъчно информация за условията за подпомагане и критериите за избор на проекти.
- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на ОПРСР и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

Идентифициран проблем:

Затруднение в осигуряването на регламентирания размер частно съфинансиране по проектите от страна на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ, което води до невъзможност част от тях да пристъпят към реализиране на своите проекти.

Предприети мерки:

С оглед подпомагането на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ в тази насока, УО инициира, съвместно с Българска банка за развитие, в рамките на която е създаден Националният гаранционен фонд, създаването на гаранционната схема, която да улесни достъпа до финансиране за малки и средни предприятия /МСП/ от сектор „Рибарство“, като компенсира липсата на история или достатъчно обезпечение при кандидатстване за кредит, както и да намали риска, поеман от търговските банки в страната, кредитиращи МСП. Със сключеното на 07 декември 2010 г. споразумение за осъществяване на гаранционна дейност по ОПРСР между УО на ОПРСР и Българската банка за развитие, е финализиран процесът на стартиране прилагането на гаранционната схема.

Идентифициран проблем:

Нисък процент усвояване на средствата по Оперативната програма и съответното възстановяване на бюджетни задължения към бюджета на Общността, при запазване на тази тенденция; малко на брой регистрирани проекти; незадоволително качество на проектите.

Предприети мерки:

През 2010 г. и 2011 г. Управляващият орган ревизира значителна част от подзаконовите нормативни актове, обнародвани през 2009 г. Мотивите за това са основно два - съкращаване на сроковете за оценка на регистрираните проектни предложения с един месец, с което те отново са най-кратки в сравнение с останалите Оперативни програми, и увеличаване на процента на авансовото плащане с 10%. И двете мерки са продиктувани изцяло от желанието за ускоряване на процеса на усвояване на средствата от ЕФР и облекчаване на условията за кандидатстване и реализиране на проектите. УО предприе тази инициатива преди ИА ОСЕС да излезе с подобна препоръка при приключване на оценката за съответствие на системите за управление и контрол на ОПРСР. В обнародваните през 2010 г. шест нови Наредби са отразени описаните по-горе разпоредби. УО инициира тези мерки в резултат на комуникацията си със заинтересованите страни. Независимо от това обаче, УО ще продължи своите усилия към изграждане на механизъм за събиране и периодично разглеждане на мнения и предложения за опростяване на процедурите от бенефициенти, териториалните структури на ИАРА и партньорите.

УО изготви План за действие, съдържащ конкретни препоръки, необходимите дейности и конкретните срокове във връзка с ускоряване процеса на усвояване на средствата от Европейския фонд за рибарство и инициира създаването на междуведомствена работна група, състояща се от компетентните институции, която да анализира възможностите за облекчаване на регулаторния режим и синхронизиране на националното законодателство, свързано с прилагането на ОПРСР. С оглед на обстоятелството, че Република България се намира в своя първи програмен период, подобна необходимост от синхронизиране на националното законодателство, свързано с отделни аспекти от изпълнението на проекти по ОПРСР, не е възниквала, като следователно не са и идентифицирани отделните правни режими, които в настоящия момент представляват най-съществена пречка за бързото и ефективно изготвяне и изпълнение на проектите по ОПРСР. При първоначалното изготвяне на подзаконовите нормативни актове, регламентиращи прилагането на Оперативната програма, не е било възможно и предвиждането на последиците от световната икономическа криза и нейното пряко отражение върху значителното ограничаване на финансовите средства.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

Към настоящия момент не е отворена за прием на проектни предложения единствено една мярка от ОПРСР, с общ бюджет 1,6 млн. евро.

До края на 2011 г. ще стартира реалното прилагане на схемата за Финансов инженеринг, която се очаква съществено да повлияе върху процеса на кредитиране на проектните предложения и свързаните с това повишаване на степента на усвояване на средствата от ЕФР.

До 01.09.2011 г. УО ще създаде help-desk звена, посредством които Управляващият орган се ангажира да въведе ясна система за отчитане и управление на входящите запитвания от (потенциалните) бенефициенти на ОПРСР. Друго предимство от създаването на тези звена ще бъде внедряването на ясна система за отчетност по отношение на заявките, постъпили от (потенциални) бенефициенти на ОПРСР, като с изграждането на Система от индикатори ще бъде контролиран цялостният процес по обработка на запитванията – от постъпването им, през разпределянето им на съответните служители, до изготвянето и изпращането на съответното решение. На базата на описаните резултати от функционирането на този механизъм Управляващият орган ще демонстрира внедряването на добър маркетингов инструмент, демонстриращ ангажираността на ръководството на ИАРА и МЗХ към проблемите на

(потенциалните) бенефициенти на ОПРСР. Подобна система за обслужване ще бъде прецедент в цялата държавна администрация, ангажирана с усвояването на средства от ЕС, която ще надгради и регулира съществуващия до момента метод за поддържане на постоянната комуникация със заинтересованите страни.

В спешен порядък ще стартира функционирането на работна група, включваща и представители на неправителствените организации в сектор „Рибарство”, която да предложи мотивирани промени в релевантните нормативни актове в националното законодателство.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На 23 март 2011 г. се проведе изслушване на напредъка на програмата пред КЕВКЕФ.

Предоставена е информацията относно статуса на проектите по ОПРСР, КЕВКЕФ е информирана, че по Програмата към 15 март 2011 г. са отворени 13 мерки за подаване на проектни предложения, като са регистрирани 133 проекта, одобрени са 46 проекта, като е договорен ресурс от над 9,7 млн. евро (9,16% от разполагаемия бюджет) и са разплатени над 4,1 млн. евро или 3,94% от разполагаемия ресурс. На 14 март 2011 г. е стартирала междинната оценка на ОПРСР, която е предвидено да приключи до 30 юни 2011 г.

IV. ДРУГИ ПРОГРАМИ И ИНСТРУМЕНТИ, ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1. ИНСТРУМЕНТ ШЕНГЕН

За информацията относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по Инструмента Шенген и др.:

- Единния информационен портал, относно обща информация за инструмента:

<http://eufunds.bg/bg/page/19>

- Интернет-страницата на МФ, относно финансовото изпълнение по инструмента:

<http://www.minfin.bg/bg/page/449>

- **Напредък по Инструмента Шенген в периода 1 януари – 30 юни 2011 г.**

По данни на МФ, към крайния срок за договаряне на средства по Инструмента Шенген (31.03.2010 г.), успешно са сключени договори в размер на стойност **133,296 млн. евро без ДДС**, с което са договорени наличните средства по Инструмента Шенген в целия им размер.

В допълнение на финансираните от ЕС средства в частта Шенген в размер на **128,96 млн. евро**, българското правителство прие ПМС № 17 от 15.02.2010 г., чрез което осигури допълнителни средства в размер на **28 632 345 евро**. От тях **14 809 603 евро без ДДС** са предвидени за реализирането на **21 проекта по Национална Индикативна Програма (НИП) 2007-2009**, включващи поети ангажименти от страна на Република България за присъединяване към Шенгенското пространство.

Така правителството изпълни поетия ангажимент към Европейската комисия да реализира всички цели и мерки по НИП 2007-2009.

Към 30 юни 2011 г. може да бъде отбелязано, че по данни на МФ общият размер на всички сключени договори в изпълнение на Националната Индикативна Програма 2007-2009 възлиза на 161,124 млн.евро с ДДС (143,675 млн. евро без ДДС).

- **Изпълнение на сключените договори, проблеми и предприети мерки**

По НИП са сключени 179 договора, от които:

- 91 договора за доставка на обща стойност 136,421 млн. евро без ДДС
- 13 договора за строителство на стойност 6,431 млн. евро без ДДС
- 7 договора за услуги на стойност 0,771 млн. евро без ДДС
- 68 за техническа помощ (външни оценители) на стойност 0,052 млн. евро без ДДС.

- ❖ **Изпълнение на договорите, финансирани по Инструмента Шенген:**

От горепосочените договори: 169 са в рамките на европейското финансиране по Инструмента Шенген По данни на МФ, към 30.06.2011 г. е приключило изпълнението на всички тези 169 договора, изцяло покриващи финансовия размер на наличните средства по Инструмента Шенген.

- ❖ **Изпълнение на договорите, финансирани с национални средства по ПМС 17:**

По десетте договора, реализиращи се с помощта на национални средства по ПМС 17 се наблюдава следната динамика:

В периода 01.01. – 30.06. 2011 г. са прекратени три договора на обща стойност 1,1 млн.евро без ДДС, а в процес на изпълнение са 7 договора на обща стойност 12 млн.евро без ДДС, от които 4 договора с предмет текуща поддръжка и строително-ремонтни работи (СРР), 1 договор за проектиране и извършване на строително-монтажни работи, 1 за строителен надзор и 1 за доставка на оборудване и изграждане на интегрирана система контрол и наблюдение на българо-турската граница. Към 30.06.2011 г. по 5 от договорите е констатирано известно забавяне в изпълнението на предвидените строително-монтажни и СРР спрямо предвидените в договорите срокове. Причината за акумулираното известно забавяне е неизпълнение на поетите договорни ангажименти от страна на изпълнителите. Респективно сключеният договор за извършване на строителен надзор на 4 от горепосочените договори за строителство не е приключил.

Договорът за изграждане на интегрирана система за контрол и наблюдение на българо-турската граница е със срок на изпълнение м. декември 2011 г.

Предприети мерки:

На периодично провежданите срещи с участието на всички страни по договорите се обсъждат всички възникнали проблеми в изпълнението на договорите и се взимат оперативни решения за по-ефективно изпълнение на дейностите по тях. От страна на Изпълнителя по договорите е поет ангажимент за справяне с техническите проблеми в изпълнението и за приключване на обектите.

- **Финансово изпълнение на Инструмента Шенген**

По данни на МФ, към крайния срок за изпълнение и разплащане 31.12.2010 г. са успешно изпълнени и изплатени средства по договори в размер на **129.64 млн. евро без ДДС (144.3 млн. евро с ДДС)**. По този начин дирекция Централно звено за финансиране и договаряне извърши плащания, покриващи напълно **целия размер на средствата, финансирани в рамките на Инструмента Шенген от ЕК, т.е успешно са изпълнени и разплатени 100% от средствата.**

Към 31.12.2010 г. дирекция Централно звено за финансиране и договаряне към Министерство на финансите е изплатила общо средства в размер на 132.8 млн. евро без ДДС (148.13 млн. евро с ДДС).

За периода 1 януари - 30 юни 2011 г. е платено само по един договор в размер на 0.052 млн. евро без ДДС (0.063 млн. евро с ДДС), средства предвидени по ПМС № 17 от 2010 г. До края на 2011г. остава да бъдат разплатени 7 договора, чието финансиране е осигурено в рамките на ПМС № 17 от 2010 г.

- **Верифициране/сертифициране на разходите по Инструмента Шенген**

През месец април дирекция Централно звено за финансиране и договаряне е изготвила и представила последния Доклад по сертификация. В рамките на 5-те доклада са верифицирани разходите по изпълнението на 165 договора по Инструмента Шенген.

За целия период на изпълнение на Инструмента Шенген Сертифициращият орган е изготвил 3 сертификата. През отчетния период (01.01.2011 – 30.06.2011) са изготвени два сертификата № 2 и 3. С последния сертификат № 3 от 15.06.2011 г. са сертифицирани разходите, включени в Доклади по сертификация и декларации за допустимите разходи № 4 и 5. **Общият размер на сертифицираните разходи, извършени към 31.12.2010 г. е 128 326 394,33 евро.**

След извършен одит на извадков принцип, Одитният орган (Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” към министъра на финансите), изрази становище, че върху сертифицираните разходи по четири договора следва да бъде приложена финансова корекция в размер на **132 182,56 евро**, която представлява едва **0.1 %** от общата сума на сертифицираните разходи.

Отчитайки резултатите от последния извършен одит на Одитния орган, с Подробния доклад за изпълнението на Инструмента Шенген, изготвен към 30.06.2011 г., декларирани пред Европейската комисия действителни допустими разходи по Инструмента са в размер на **128,194,211.77 евро**, което представлява 99,40% усвояване на средствата по този финансов инструмент.

- **Постигнати цели и реални резултати от проектите, финансирани по Инструмента Шенген**

Чрез оборудването, доставено с финансови средства по Инструмента Шенген, Р. България постига готовност за пълно прилагане на Шенгенското законодателство в частта контрол и наблюдение на външни граници, висока ефективност на граничния контрол, намаляване на времето за гранични проверки и по-висока степен на разкриваемост на престъпления в граничната зона.

Изградената система за контрол и наблюдение на черноморската граница ще подобри съществуващата организация в охраната на границата, съгласно приоритетите на ЕС за охрана на външните граници и противодействие на съвременните заплахи – тероризъм, организирана престъпност, наркотрафик, нелегална миграция.

С въвеждането на нова корабна техника се осигури постоянно присъствие в изключителната икономическа зона, прилежащата зона, териториалното море и зоните с интензивен корабен трафик, превенция и пресичане на незаконна дейност, както и съдействие в случаите на търсене и спасяване по море. Корабната техника подобри оперативните възможности на МВР за участие в съвместни операции в черноморския регион, както и в съвместни операции в рамките на инициативите на FRONTEX.

Въздушното наблюдение на външните граници като компонент от интегрираната система за граничен контрол ще позволи получаването на изпреварваща информация за движението на лица и транспортни средства в граничната зона и морските пространства на Р България, както и за своевременно реагиране при наличие на заплахи от природни бедствия и замърсявания на околната среда.

Със средства по Инструмента Шенген бе модернизирано комуникационно-информационното оборудване на регионалните гранични служби и областните дирекции на полицията. В допълнение, беше доизградена цифрова клетъчна радиосистема ТЕТРА по западната граница и разширена съществуваща по българо-турската и черноморската граници, което допринесе за по-добра комуникация и координация между компетентните ведомства на национално и международно ниво. Бяха създадени условия за успешно присъединяване към Шенгенската информационна система. Посредством ШИС полицейските органи получават постоянен достъп до най-актуалната информация за издирвани и изчезнали лица, за лица с отказ за влизане на територията на Шенгенското пространство.

В рамките на Инструмента Шенген бе изцяло реновирана и оборудвана и сградата на специалния дом за временно настаняване на чужденци в гр. Любимец, чрез което са подобрени възможностите за противодействие и превенция на нелегалната миграция, и подобрени условията за временно настаняване на чужденци.

Разширени и модернизирани са защитените комуникации с дипломатическите и консулски представителства на Р България за постигане на Шенгенските критерии, осигурена е висока сигурност и оперативност на комуникациите и защита на личните данни.

Проведените обучения на служителите от Национална служба Гранична полиция повишава квалификацията на персонала, с което се постига по-голяма бързина и компетентност при извършване на дейности, свързани с повишаване на сигурността на външните граници на ЕС.

- **Изготвяне на Окончателния доклад до ЕК за изпълнението на НИП 2007 – 2009**

В изпълнение на Решение на ЕК С(2007)1417 от 04.04.2007 г. за управлението и контрола на Инструмента Шенген, на 29 юни 2011 г. Република България изпрати на Европейската комисия Окончателен доклад за изпълнението на НИП 2007-2009.

Докладът е разработен от Секретариата на Комитета - дирекция „Международни проекти” на МВР и Междинното звено - дирекция „ЦЗФД” на Министерство на финансите, в сътрудничество с крайните бенефициенти. Задължителни части на доклада са Декларацията за обосновка на разходите, изготвена от Сертифициращия орган, както и докладът на Одитния орган.

Окончателният доклад съдържа информация за цялостното изпълнение на НИП 2007-2009 по Инструмент Шенген - постигнатите окончателни резултати, управлението на програмата, описание на техническото и финансово изпълнение, резултатите от процесите на верифициране и сертифициране на разходите, както и резултатите от дейността на Одитния орган след

извършване на одит на сертифицираните разходи. Окончателната сума на допустимите разходи, декларирана пред Европейската комисия е **128 194 211,77 евро**, което представлява **99,45%** от цялата сума, отпусната на Република България за финансиране на дейности по Инструмента Шенген.

Горепосоченото демонстрира ефективната работа на органите, включени в Системата за управление и контрол по Инструмент Шенген при изпълнение на дейностите по контрактиране, изпълнение, мониторинг и отчитане в рамките на Инструмент Шенген.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

Дейностите по мониторинг и оценка на изпълнението на Инструмента Шенген остават текущи и през 2011 г. **В края на месец август 2011 г. предстои одитна мисия по Инструмент Шенген от страна на Европейската комисия.** Министерство на вътрешните работи и Министерство на финансите са създали необходимата организация за нейното провеждане.

В заключение следва да се отбележи, че с финансовата подкрепа на ЕК и с бюджетни средства, Република България успя да покрие всички технически критерии, свързани с условията на Шенгенското споразумение, което е отчетено и при оценката за техническата готовност на страната във връзка с присъединяването ѝ към Шенгенското пространство.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

КЕВКЕФ проведе изслушване по Инструмента Шенген на 11 май 2011 г. Участие в заседанието взеха представители на изпълнителната власт: г-н Димитър Георгиев – заместник-министър на вътрешните работи, г-н Иван Шаренков – директор на дирекция „Международни проекти“ в Министерството на вътрешните работи (МВР), г-жа Моника Димитрова – директор на дирекция „Оперативна програма Административен капацитет“ в Министерството на финансите (МФ) и г-жа Карина Караиванова – директор на дирекция „Национален фонд“ в МФ.

В процес на изслушването бе констатирано, че България отговаря на всички технически критерии за пълноправно членство в Шенгенското Пространство.

Същевременно, бе обърнато внимание и на факта, че през 2011 г. продължава изпълнението по някои договори по НИП, финансирани с бюджетни средства и в тази връзка мониторингът от страна на КЕВКЕФ остава текущ и през 2011 г.

Г-н Димитър Георгиев информира народните представители за моментното състояние по Инструмента Шенген, поставяйки акцент върху някои от по-мощните договори.

По отношение на процеса по верифициране на разходите бе пояснено, че въз основа на извършени проверки по верификация, Изпълнителната агенция (дирекция „ЦЗФД“ в МФ) е изготвила 5 доклада по сертификация и декларации за допустимите разходи, обхващащи всички изпълнени договори. Същевременно, извършените проверки на място от страна на МВР по изпълнените договори са показали, че **бенефициентите използват по целесъобразност доставената техника.**

В рамките на изслушването бе подчертана **отличната комуникация между МВР и МФ**, както и изразената увереност, че **срокът за представяне на Окончателния доклад за изпълнението на Инструмента Шенген пред Европейската комисия е отчетен и спазван.**

Във връзка с нивото на подготовка и техническа обезпеченост на ГКПП-Капитан Андреево и пред партньорите от останалите страни-членки на ЕС, **КЕВКЕФ** се информира за вече предприетите действия в тази посока от страна на МВР.

Коментирани бяха редица приключили и предстоящи инициативи с международно участие, чрез които МВР представя пред европейските партньори моментното състояние и готовността на страната ни за присъединяване към Шенгенското пространство.

В заключение председателят на КЕВКЕФ г-жа Моника Панайотова благодари за прецизно представената информация по Инструмента Шенген, по който страната ни е съумяла да постигне пълно договаряне и усвояване на предвидения финансов ресурс, както и за отличната координация между парламентарнопредставените партии, съвместно с изпълнителната власт в рамките на външнополитическата програма на парламента във връзка с подкрепата от страна на Народното събрание за присъединяването на Република България към Шенгенското пространство.

2. ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕИП

Акцент в настоящия доклад, както бе и в предходните доклади на Комисията, е поставен върху усвояването на средствата от ЕС в Република България. В тази връзка, въпреки че страните донори (Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия) по Финансовия механизъм на ЕИП не са членки на ЕС, КЕВКЕФ счита за целесъобразно проследяването на процесите и по този източник на финансова подкрепа за насърчаване икономическото и социалното развитие на страната, с оглед отчитане допълняемостта с финансовата подкрепа по линия на СКФ.

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по ФМ на ЕИП и др.:

- Интернет-страницата на МОМН: <http://sf.mon.bg/index.php?w=eik-izpulnitelna>
- **Физически и финансов напредък за периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г., както и кумулативен напредък (от момента на действие на Механизма – до 30 юни 2011 г.)**

В рамките на отчетния период по ФМ на ЕИП реално са **изплатени разходи на бенефициенти в размер на 4,8 млн. евро**. От стартирането на Механизма до 30.06.2011 г. сумата на изплатените средства е **10,3 млн. евро**, в т.ч 7,5 млн. евро по индивидуалните проекти, 2,03 млн. евро в рамките на Фонда за подкрепа на НПО, 669 хил. евро по Фонда за стипендии и 141,7 хил. евро по проекта за техническа помощ. В процентно изражение разплатените средства са **51%** от бюджета на програмата. За сравнение, разплатените средства за цялата 2010 г. са само с 550 000 евро повече, което доказва добрите темпове на разплащане по време на отчетния период. Договорените средства са в размер на **19,9 млн. евро, като те достигат 98% от бюджета на програмата.**

По всички одобрени за финансиране проекти по ФМ на ЕИП има сключени договори за изпълнение със срок на приключване на дейностите до 30 април 2011 г. В рамките на този краен срок **успешно са приключили общо 30 проекта**. След извършен анализ от Националното координационно звено и Изпълнителната агенция на ФМ на ЕИП по изпълнение на дейностите от проектите, през септември 2010 г. е поискано удължаване на срока на изпълнение на 12 проекта, което е отразено и в Годишния доклад на КЕВКЕФ за 2010 г. Изпълнението на 7 от

проектите ще бъде удължено до 30 април 2012 г., а останалите 5 ще се финансират от резервния фонд.

- **Идентифицирани проблеми при реализирането и управлението на Механизма и предприети корективни мерки в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г.**

По отношение на проблемите при изпълнението и управлението на ФМ на ЕИП, Изпълнителната агенция докладва **неизпълнение на дейности по два проекта:**

- **BG0019 „Модернизация и ремонт на Центъра за детски грижи в Община Берковица – място за формиране и развитие на творчески умения”;**
- **BG0045 „Исторически комплекс Магура – античност за поколения”.**

Националното координационно звено е уведомено своевременно за закъснението и са организирани срещи с бенефициентите, на които се предлагат варианти за наваксване на сроковете по изпълнение на дейностите. Бенефициентите са надлежно уведомявани за изоставанията от графика, извършени са и проверки на място, но не е постигнат напредък и по решение на Офиса на ФМ на ЕИП, споменатите проекти са прекратени.

Констатирано е **забавяне и при един от удължените проекти – BG0042 „Възраждане и запазване на традиционни строителни техники и умения, използвани в България”** с бенефициент Дирекция на природен парк Витоша към ИА по горите. При него е констатирано забавяне в провеждането на обществена поръчка за избор на изпълнител на СМР. През юли 2011 г. ще бъде извършена проверка на място за констатиране на конкретните затруднения при изпълнението на дейностите на проекта и ще бъде изготвен линеен график за тяхното реализиране.

- **Планирани дейности до края на 2011 г.**

До края на 2011 г. Изпълнителната агенция, съвместно с НКЗ ще се фокусира върху изпълнението на удължените проекти. Планират се ежемесечни срещи с бенефициентите по тях за навременно докладване и констатиране на рискове от забавяне на дейности. Срещите ще се търсят с цел предлагане на корективни мерки. Първата такава среща ще се състои на 11 юли 2011 г. Изготвен е и график за проверки на място на удължените и приключили проекти. За екипите на ИА, НКЗ, Сертифициращ орган се подготвя провеждането на вътрешно обучение по нередности.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

В рамките на отчетния период е проведено едно изслушване по ФМ на ЕИП – **на 15 юни 2011 г.** Освен традиционното обобщение на постигнатия напредък, акцентът е поставен върху подписването на 17 юни 2011 г. на Меморандум за разбирателство за изпълнение на ФМ на ЕИП 2009 – 2014. Според него, предвидените средства за новия програмен период, с които ще разполага българската страна по линия на Механизма, са **78,6 млн. евро**. Новият програмен период ще се отличава и с нов подход за управление на средствата от звена в отделните ресорни министерства.

3. НОРВЕЖКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Както вече бе отбелязано по-горе, акцентът в настоящия доклад е поставен върху усвояването на средствата от ЕС в Република България, както бе и в предходните доклади на Комисията. Аналогично на логиката за проследяване усвояването на средствата по Финансовия механизъм

на ЕИП, КЕВКЕФ счита за целесъобразно да следи напредъка и по Норвежката програма за сътрудничество, с оглед отчитане допълняемостта с финансовата подкрепа по линия на СКФ.

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по НПС и др.:

- Интернет-страницата на НПС: <http://www.norvegia.bg/>

- **Физически и финансов напредък за периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г., както и кумулативен напредък (от момента на действие на Програмата – до 30 юни 2011 г.)**

Към 30.06.2011 г. са извършени **плащания** на стойност **12,6 млн. евро**, като тази сума представлява 63 % от бюджета по програмата. **По време на отчетния период са разплатени 2,4 млн. евро.**

По НПС са **одобрили общо 22** индивидуални проекта на стойност **17,5 млн. евро**, 15 проекта за подготовка на проекти (на стойност 303 180 евро), 9 проекта за подкрепа на пътуванията (на стойност 13 466 евро), проект за техническа помощ и проект „Партньорство за развитие”.

В рамките на крайния срок за допустимост на разходите 30.04.2011 г. **успешно са приключили общо 19 проекта.**

Разпределението на проектите по приоритети е както следва:

- Приоритет 1: **Намаляване на емисиите от парникови газове** – 3 проекта на стойност **1,2 млн. евро**;
- Приоритет 2: **Енергийна ефективност** – 8 проекта на стойност **6,4 млн. евро**;
- Приоритет 3: **Устойчиво производство** – 9 проекта на стойност **4,6 млн. евро**;
- Приоритет 4: **Прилагане на достиженията на правото от Шенген** - 2 проекта на стойност **5,3 млн. евро**;
- Проект за Техническа помощ – **300 000 евро**;
- Проект „Партньорство за развитие” – **180 000 евро.**

Министерството на външните работи на Кралство Норвегия и Офисът на Финансовия механизъм одобряват **удължаване** на крайния срок за допустимост на разходите **до 30.04.2012 г. на следните проекти:**

- 2008/105851 „Прилагане на холистичен подход относно емисиите от парниковите газове в България”, изпълняван от Министерство на околната среда и водите и Норвежкия университет за наука и технологии (NTNU);
- 2008/115216 „Закриване и консервиране на площадка за твърди битови отпадъци в Община Омуртаг”, изпълняван от Община Омуртаг и VEFAS IKS;
- 2008/108032 „Информационна система за водно регулиране, управление и мониторинг”, изпълняван от Министерството на околната среда и водите и Норвежката дирекция за енергийни и водни ресурси.

В съответствие с разпоредбите на чл. 1.10.2 от Регламента относно изпълнението на Норвежкия Финансов механизъм 2009-2014 г. **два проекта ще бъдат приключени със средства от резерва за проекти:**

- 2008/115165 „Проект за вятърна енергия в Североизточна България”, изпълняван от Еко – Енерджи 2006 ООД и Norsk Vind Energy AS;

- 2008 / 112574 „Подобряване на сътрудничеството на България и Норвегия в областта на трафика на хора”, изпълняван от Министерство на вътрешните работи и Норвежката дирекция „Полиция”.

- **Основни предизвикателства**

Основните предизвикателства пред успешното и ефективно управление на Механизма, са приключване на проектите с удължен краен срок за изпълнение, както и на проектите, включени в резервния списък; успешно финансово и техническо отчитане на проектите, в т.ч. с изпълнение на специфичните условия по проектите; осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На **15 юни 2011 г.**, в рамките на традиционното заключително изслушване за напредъка по ОП и други европейски финансовите инструменти, е разгледана и НПС.

По време на изслушването беше отбелязано, че на 17 юни 2011 г. предстои подписването на Меморандум за разбирателство за изпълнение на програмата. През новия програмен период по НПС се предвижда отпускането на средства в размер на **48 млн. евро**. Както и при ФМ на ЕИП, се очаква въвеждането на нов подход за управление на средствата от звена в отделните ресорни министерства.

4. ПРЕХОДЕН ФИНАНСОВ ИНСТРУМЕНТ

Подробности относно същността и финансовото изпълнение на Инструмента могат да бъдат открити в:

- Интернет-страницата на МФ (<http://www.minfin.bg/bg/page/203>)

- **Напредък по Инструмента за периода 1 януари – 30 юни 2011 г. и кумулативен**

С Решение на Европейската комисия С (2007)/5277 от 5 ноември 2007 г. се предоставя финансова подкрепа на Република България и Република Румъния за подпомагане на продължаващите нужди от укрепване на административен капацитет в определени области чрез дейности, които не могат да бъдат финансирани от Структурните фондове или политиките за развитие на селските райони.

Общият бюджет на ПФИ за Република България е в размер от **33,294 млн. евро**, в т.ч. **1,806 млн. евро** национално съ-финансиране. Крайният срок за договаряне е изтекъл на **15 декември 2009 г.** Част от средствата не са договорени заради отнетата акредитация на Дирекция „Централно звено за финансиране и договаряне” в Министерството на финансите като Изпълнителна агенция по Програма ФАР с решение на Европейската комисия от **23 юли 2008 г.**

Сред основните бенефициенти по ПФИ са Министерството на земеделието и храните, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Министерството на околната среда и водите, Министерството на културата, Комисията по финансов надзор, Върховният административен съд, Висшият съдебен съвет и др.

Към крайния срок за договаряне са сключени **73 договори**, на обща стойност от **23,417 млн. евро** (**70,3%** от алокирания ресурс по ПФИ), в т.ч. **22** туининг договори, **31** туининг лайт договори, **19** договори с асистенти на постоянни туининг съветници и **1** договор за техническа помощ.

Периодът за **изпълнение на договорите** е приключил на **15 декември 2010 г.** По данни на Министерството на финансите, **успешно са реализирани всички 73 договори**, като са постигнати заложените задължителни резултати. Не са регистрирани съществени проблеми при изпълнението на туининг-проектите, които да застрашават достигането на заложените в проектите цели. Разплатени са всички договори с асистенти на постоянните туининг съветници.

Срокът за разплащане приключва на **15 декември 2011 г.** Към **30 юни 2011 г.**, по ПФИ са изплатени общо **19,794 млн. евро**, което представлява **84,5%** от стойността на сключените договори и **59,5%** от предвидения бюджет за ПФИ. За сравнение, към **31 декември 2010 г.**, разплатеният ресурс възлиза на **18,049 млн. евро**, което представлява **54,2%** от първоначалния бюджет на ПФИ или **77,1%** от стойността на сключените договори. На практика, за **първото полугодие на 2011 г.**, са разплатени нови **1,745 млн. евро**.

На **24 февруари 2011 г.** е проведено XVII-то Заседание на Съвместния комитет за наблюдение на проектите по програма ФАР и ПФИ, на което е обсъдено и актуалното състояние на ПФИ и са отчетени постигнатите резултати по Инструмента.

До **15 декември 2011 г.** се очаква разплатеният ресурс по ПФИ да достигне съответно **93%** от размера на договорените средства и **65%** от първоначалния бюджет на Инструмента.

ПФИ включва в обхвата си туининг проекти, част от които взаимнообвързани с други договори за доставка или техническа помощ. Постигането на общите цели на Инструмента зависи от успешното и навременно изпълнение на всички съставни елементи (туининг договори и инвестиционни компоненти). В следствие отнемането на акредитацията на дирекция „Централно звено за финансиране и договаряне” в Министерството на финансите, не са договорени предвидените инвестиционни компоненти и договори за техническа помощ в рамките на ПФИ. В тази връзка, за постигане целите на Инструмента, институциите-бенефициенти са се ангажирали с намирането на алтернативни източници за финансиране на нереализираните инвестиционни компоненти или компоненти за техническа помощ.

Успешното изпълнение на туининг договорите, финансирани по ПФИ, е допринесло за въвеждането на най-добрите практики и стандарти на ЕС в Република България, за повишаване на административния капацитет на бенефициентите и за укрепване на сътрудничеството между редица български институции с техните партньори – институции от другите страни-членки на ЕС.

Финансов Инструмент	Отпуснати средства	Договорени средства	Изплатени средства
ПФИ	33,294	23,417	19,794

Таблица № 24 Финансово изпълнение по ПФИ към 30.06.2011 г., по данни на МФ (**в млн. евро**)

- Проведено изслушване пред КЕВКЕФ

Напредъкът по ПФИ е обсъден пред КЕВКЕФ на редовно заседание от **11 май 2011 г.** По време на това изслушване пред КЕВКЕФ, от страна на Министерството на финансите е докладвана прогноза за постигане на усвояване, до края на срока за разплащане, от порядъка на **93%** от размера на реално договорените средства по ПФИ.

V. ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИТЕ ПРОГРАМИ НА ЕС КАТО ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Предприсъединителните програми са предназначени да подпомогнат България в социално-икономическата реформа и в подготовката за усвояването на средствата от СКФ на ЕС за програмния период 2007 – 2013 г.

1. ПРОГРАМА ФАР

Подробности относно същността и финансовото изпълнение на Програмата могат да бъдат открити в:

- Интернет-страницата на МФ: <http://www.minfin.bg/bg/page/78>

• Актуално състояние на програмата ФАР:

Съгласно разпоредбите на съответните Финансови меморандуми/Финансови споразумения, изпълнението на всички проекти по програма ФАР приключи на 30.04.2010 г. **Към 30.04.2011 г. приключи разплащането по проектите, финансирани по програма ФАР, с удължен период на разплащане.**

Общият размер на договорените средства по Финансови меморандуми/споразумения по програма ФАР 1998-2006 възлиза на 1 348 млн. евро, които представляват 77% от бюджета.

Към 30.06.2011 г. по Финансови меморандуми/споразумения по програма ФАР 1998-2006 са изплатени общо 1 166 млн. евро, като тези плащания представляват 87% от стойността на сключените договори по програмата и 66% от бюджета, определен със съответните Финансови меморандуми/споразумения.

На 24 февруари 2011 е проведено XVII-то Заседание на Съвместния комитет за наблюдение на проектите по програма ФАР, на което е обсъдено актуалното състояние на програмата и бяха отчетени постигнатите резултати.

С Постановление на Министерски съвет № 87 от 7 април 2011 г. е отменено Постановление № 89 от 2009 г. за заемообразно осигуряване на средства за плащания по договори по програма ФАР, управлявани от Изпълнителните агенции по програма ФАР към Министерство на финансите и Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Към Европейската комисия са процедурани декларациите относно финансовото състояние на Финансовите меморандуми/Финансовите споразумения по програма ФАР след изтичане на периода за плащане по Финансови споразумения 2006 и BG 2005/017-454 Програма за трансгранично сътрудничество между България и Гърция за 2005 година.

- Кумулативен напредък в изпълнението на Програма ФАР до 30.06.2011 г.:

Финансови меморандуми (ФМ)/ Финансови споразумения (ФС)	Бюджет (MEUR)			Размер на договорените средства (MEUR)			Договорено / Бюджет (Общо)	Размер на изплатените средства (MEUR)			Платено/ Договорено (Общо)	Платено / Бюджет (Общо)
	ФАР	НСФ	Общо	ФАР	НСФ	Общо		ФАР	НСФ	Общо		
Ф М 1998	138	7	145	136	6	142	98%	130	5	136	96%	94%
Ф М 1999	117	15	131	106	6	112	85%	100	6	105	94%	80%
Ф М 2000	124	51	175	106	37	143	82%	100	36	135	95%	77%
Ф М 2001	113	35	148	91	47	138	93%	85	41	126	91%	85%
Ф М 2002	127	37	164	102	52	154	94%	95	44	140	91%	85%
Ф М 2003	130	40	170	102	38	140	82%	88	34	122	87%	72%
Ф М 2004	215	46	261	171	66	237	91%	148	40	188	79%	72%
Ф С 2005	231	65	296	171	66	238	80%	136	44	180	76%	61%
Ф С 2006	212	54	267	36	9	45	17%	28	6	35	77%	13%
ОБЩО ПРОГРАМА ФАР	1407	349	1756	1021	327	1348	77%	910	256	1166	87%	66%

Таблица № 25 Финансово изпълнение на Програма ФАР към 30.06.2011 г. (в евро)

- Предстоящи стъпки за приключване на програмата ФАР през 2011 г.:

Като част от процедурата по приключване на програмата ФАР през 2011 г. Европейската комисия стартира одитни мисии по Финансовите меморандуми/Финансовите споразумения, неприключени към настоящия момент. Усилията на всички институции, участващи в процеса по изпълнение и управление на програмата ФАР са насочени към представянето на адекватна и добре обоснована информация по отношение на одитните констатации, с цел недопускане налагането на финансови корекции от страна на ЕК, което би довело до ощетяване на държавния бюджет.

През 2011 г. Изпълнителните агенции по програмата ФАР ще продължат осъществяването на мониторинг на място при Бенефициентите/Изпълнителите по договори с цел гарантиране изпълнението на заложените индикатори, резултати и цели, както и на устойчивост на проектите, финансирани със средства по програмата ФАР.

Към Европейската комисия ще бъде процедирана последната декларация относно финансовото състояние на съответните финансови споразумения по програмата ФАР след изтичане на периода за плащане по BG/017-353 Национална програма ФАР I част за 2005 г.

- Проведено изслушване пред КЕВКЕФ

На 11 май 2011 г., КЕВКЕФ изслуша актуална информация за постигнатия напредък и моментното състояние при управлението на европейските средства в страната по Програма ФАР.

По отношение на действията по приключване на програмата, могат да бъдат открити следните по-важни аспекти от изслушването и предоставените на комисията материали от МФ:

Периодът за изпълнение на проектите по Преходния финансов инструмент е приключил на 15 декември 2010 г., а срокът за разплащане изтича на 15 декември 2011 г. и в тази връзка КЕВКЕФ ще продължи да следи развитието по темата. Към 31 март 2011 г., са разплатени приблизително 85% от договорените средства по Инструмента. Г-жа Карина Караиванова от Дирекция „Национален фонд“ към МФ информира, че съгласно разчетите на МФ, до затварянето на Инструмента, се очаква да бъдат разплатени 93% от договорените по него средства или 65% от отпуснатия бюджет.

Изпълнението на проектите по Програма ФАР е приключило на 30 април 2010 г., а на 30 април 2011 г. е изтекъл и срокът за разплащане по удължените проекти. Постигнатото договаряне по този източник на финансиране е 77%. Към 31 март 2011 г. са разплатени 86% от договорените средства или 66% от отпуснатия бюджет по Програмата.

Преди затварянето на Програма ФАР, предстоят проверки на място в страната от Европейската комисия за степента на постигане на целите по Финансовите меморандуми/Финансовите споразумения, както и за гарантиране устойчивостта на резултатите.

Председателят на КЕВКЕФ г-жа Моника Панайотова обърна внимание на факта, че при предходното изслушване за напредъка по Програма ФАР (от 8 декември 2010 г.), от МФ е предоставена информация, съгласно която делът на разплатените средства от договорените, считано към 30 ноември 2010 г., възлиза на 89%, а делът на разплатените средства от общия предвиден бюджет на Програмата възлиза на 68%. Данните за настоящото изслушване по тези два показателя, отчетени към 31 март 2011 г., показват занижение – съответно на 86% и 66% (т.е. около 36 млн. евро по-малко изплатени средства в абсолютно изражение). В тази връзка, г-жа Караиванова уточни, че **отчетеното намаление в размера на разплатените средства за периода 1 декември 2010 г. – 31 март 2011 г. се дължи на възстановени средства от бенефициентите.**

2. ПРОГРАМА ИСПА

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по програмата и др.:

- Интернет-страницата на МРРБ: <http://www.mrrb.government.bg/?lang=bg&do=ispa>
- Интернет-страницата на МОСВ: <http://www.moew.government.bg/>
- Интернет-страницата на МТИТС: <http://www.mtitc.government.bg/page.php?category=167>
- Интернет-страницата на АПИ: <http://www.napi.government.bg/index.php/>

• Статус и постигнат напредък по Програмата като цяло (по данни на МФ)

От началото на изпълнението на програма ИСПА до 30.06.2011 г. общо платените средства по Финансови меморандуми, понастоящем изпълнявани съгласно изискванията на Кохезионен фонд (Регламент 1164/94), са на стойност **1,14 млрд. евро**, от които средствата по Финансови меморандуми (в т. ч. средства от ЕК, национално съфинансиране и заемни средства от Международни финансови институции) възлизат на **1,07 млрд. евро**, а средствата от допълнително национално финансиране и друго финансиране (осигурено от бенефициенте, Управляващите органи или чрез Акт на Министерския съвет) са **66,46 млн. евро**.

Размерът на изплатените от Финансовите меморандуми средства представлява **83,19 %** от договорените по ФМ и **69,93 %** от бюджета по ФМ, а размера на общо изплатените средства представлява **78,67 %** от договорените средства и **67,10%** от общия бюджет.

Извършените плащания по програмата през периода 01.01-30.06.2011 г. възлизат на **62,82 млн. евро**.

От началото на програмата до 30.06.2011 г. Разплащателният орган (РО) е сертифицирал към Европейската комисия разходи на обща стойност **1,02 млрд. евро**. Сертифицираните разходи в периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г. са в размер на **160,39 млн. евро**. Средствата, получени от Европейската комисия от началото на програма ИСПА до 30.06.2011 г., възлизат на **624,96 млн. евро**, от които **12,89 млн. евро** са получени в периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г.

- **Предстоящи действия през 2011 г., удължаване сроковете за допустимост на разходите по Финансовите меморандуми и друга информация**

Към 30.06.2011 г. **6 проекта, са официално затворени**. С писмо от 20.04.2011 г. ЕК информира българските власти за решението си по окончателния сертификат за Летище София изпратен на ЕК от РО, като всички декларираните разходи по него са приети. Все още не е получено становището на ЕК по окончателния сертификат на проект “Техническа помощ за подготовка на инвестиционен проект - воден сектор - град София”.

Към 30.06.2011 г. РО изготви и изпрати окончателни сертификати по 31 проекта, в които са включени всички несертифицирани допустими разходи, извършени до 31.12.2010 г.

С писмо от 27.06.2011 г. ЕК уведоми българските власти, че от подадените **12 предложения за удължаване на допустимостта на разходите до 31.12.2011 г. на Финансови меморандуми в сектор “Околна среда”, 9 от тях са в процес на изменение**. Също така ЕК информира, че за останалите **3 проекта (“Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Сливен”, “Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Балчик” и “Изграждане на сероочистващи инсталации за блокове 5 и 6 на ТЕЦ „Марица Изток 2”)** не приема предложенията за изменение на ФМ.

На проведеното в периода 28-29.06.2011 г. 9-то заседание на Комитета за наблюдение и контрол на проектите, изпълнявани по КФ (Регламент 1164/94), представителите на ЕК потвърждават, че **9 от проектите в сектор „Околна среда”, както и проекта „Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат” в сектор „Транспорт” ще получат удължаване на допустимостта на разходите**. За проектите в сектор „Околна среда” удължаването е с **1 година, а за проект Дунав мост с 2 години**.

За проектите, за които ЕК е одобрила удължение на срока на допустимост на разходите и които все още не са достигнали прага за обща стойност на авансовите и междинните плащания, заложен във Финансовите меморандуми (80/90%), РО ще продължи междинна сертификация и през 2011 г.

С Постановление № 160 от 10.06.2011 г. е осигурен **необходимият ресурс за извършване на всички плащания по проектите, съфинансирани от КФ (Регламент 1164/94) и управлявани от МОСВ, за които Управляващият орган е идентифицирал риск през 2011 г.**

- **Статус и постигнат напредък по Програмата по сектори и отговорни структури (по данни на МОСВ, МРРБ, МТИТС)**

Проекти в сектор „Околна среда”, управлявани от МОСВ:

Средствата, **усвоени** по програма ИСПА към 30 юни 2011 г., са в размер на **348,7 млн. евро**. Прогнозната стойност на необходимите средства от националния бюджет за завършване на проектите по програмата е приблизително 111 млн. евро.

Прогнозното усвояване на средствата до края на 2011 г. е 34,7 млн. евро. Тази стойност включва средствата по подписани финансови меморандуми, за които ЕК трябва официално да удължи срока на допустимост на разходите до 31.12.2011 г.

1. Сектор „Води”

Към настоящия момент са изградени и въведени в експлоатация 12 ПСОВ и ВиК мрежи в три населени места.

До ЕК е изпратен **Първият окончателен доклад за проекта на община Бургас (квартал „Меден рудник”)**. В ход е **подготовката за изпращане на още седем окончателни доклади в ЕК** за завършени проекти за събиране и пречистване на отпадъчните води в градовете Ловеч, Монтана, Севлиево, Благоевград, Попово, Горна Оряховица и Пазарджик.

В напреднала фаза на строителство са следните проекти:

- Реконструкция на ПСОВ гр. Варна;
- Трансформация на ПСОВ кв. Аспарухово в ПС и транспортиращ тръбопровод;
- ПСОВ Сливен;
- ПСОВ Търговище;
- ВиК мрежа на гр. София – етап 1 и етап 2;
- ПСПВ Мала Църква и ПСПВ Пасарел;
- ВиК мрежа на гр. Шумен;
- ВиК Мрежа на гр. Балчик.

За тези проекти **през текущата 2011 г. предстои завършване на строително-монтажните дейности и въвеждането им в експлоатация.**

2. Сектор „Отпадъци”

Към 30 юни 2011 г. **изцяло завършени и въведени в експлоатация са 5 регионални депа за твърди битови отпадъци и 1 претоварна станция.**

В процес на изпълнение са следните обекти:

- **Строителство на Регионалния център за управление на отпадъците гр. Кърджали и 7 претоварни станции;**
- **Закриване на 8 стари сметища**

За двата проекта се извършва оптимизация с цел допустимо редуциране на физическия и финансов обхват на проектите с цел изпълнение на заложените по ФМ цели. Получено е **одобрение от ЕК на предложеното удължение на ФМ за гр. Кърджали.**

3. Сектор „Въздух”

В процес на изпълнение е проект за изграждане на сероочистващи инсталации за бл. 5 и 6 на ТЕЦ „Марица Изток 2” ЕАД. Общото физическо изпълнение на договора за строителство е 58 %.

4. Техническа помощ

Приключва подготовката на проекти за закриване на стари сметища на общините Берковица, Лом, Севлиево, Дряново, Русе, Сливо поле, Иваново и Созопол, които ще се **финансират от държавния бюджет**.

Подготвените за **финансиране от ОП „Околна среда 2007-2013 г.”** проекти са следните:

- В **сектор „Води”**: на общините Ловеч, Монтана, Севлиево, Кърджали, Ямбол, Велико Търново, Благоевград, Горна Оряховица, Долна Оряховица и Лясковец;
- В **сектор „Отпадъци”**: на региони Стара Загора, Луковит и Костенец.

Предстои финализиране на подготовката за финансиране от ОП „Околна среда 2007-2013 г.” на следните проекти:

- В **сектор „Води”**: на общините Асеновград, Гоце Делчев, Банско, Перник, Видин, Пловдив и Добрич;
- В **сектор „Отпадъци”**: на региони Бяла, Варна, Левски и Велико Търново.

Проекти в сектор „Околна среда”, управлявани от МРРБ:

По данни на Дирекция „Европейски инфраструктурни проекти” към МРРБ - Управляващ орган по Кохезионен фонд (Регламент 1164/94), усвоените средства по управляваните от министерството ИСПА проекти, са в размер на 126,2 млн. евро, което представлява **90,37 %** от стойността на договорените средства.

- **Проект „Изграждане на Пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) в басейна на р. Марица - Стара Загора, Димитровград и Хасково”,** ИСПА мярка 2000/BG/16/P/PE/003, обща стойност на проекта - **64,9 млн. евро**

Проектът е завършен напълно в рамките на валидност на Финансовия меморандум, с изключение на компонента „Рехабилитация и разширяване на канализационната мрежа на левия бряг на р. Марица - Димитровград”.

- **Интегриран воден проект за гр. Бургас,** ИСПА мярка 2005/BG/16/P/PE/003, обща стойност на проекта – **21 млн. евро**

Проектът е завършен напълно с всички компоненти, въведени в експлоатация, съгласно FIDIC и Закона за устройство на територията в рамките на валидност на Финансовия меморандум. Окончателният доклад за проекта е представен на Европейската комисия на 28 юни 2011 г.

- **Интегриран воден проект в гр. Русе,** ИСПА мярка 2005/BG/16/P/PE/004, обща стойност на проекта – **57,8 млн. евро**.

В резултат от комплексния и мащабен характер на строително-монтажните работи, особено по компонентите Лот 2 за рехабилитация и разширение на канализационната мрежа и ПСОВ – Русе, е извършено аргументирано искане от страна на УО по Кохезионен фонд (Регламент 1164/94) в МРРБ към Европейската комисия за удължаване на Финансовия меморандум до края на 2011 г. Очаква се официалното решение на ГД „Регионална политика” на ЕК за удължаване на Финансовия меморандум с 1 година.

Проекти в сектор „Транспорт”, управлявани от МТИТС

Основните големи инфраструктурни проекти по Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94) в сектора, управлявани от страна на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията са:

- **Проект 2004/BG/16/P/PT/005 „Строителство на втори мост над река Дунав при Видин - Калафат”** - договорени са средства в размер на **189 млн. евро**. Изплатеният ресурс, от старта на проекта - до 30 юни 2011 г., е **138 млн. евро (73% финансово изпълнение на договорите)**. Крайният срок за допустимост на разходите, съгласно подаденото към ЕК предложение за изменение на Финансовия меморандум, е **31 декември 2012 г.** Процедурата по подписването на решението за изменение на Финансовия меморандум в ЕК е стартирала, а одобрението се очаква през **месец юли 2011 г.** Изготвено е и искането за удължаване на двата финансови договора по проекта с Европейската инвестиционна банка. След съгласуването му с Министерството на финансите, искането е изпратено на Европейската инвестиционна банка. Очакват се писмата за изменение на финансовите договори от Банката, за да стартира процедурата съгласно българското законодателство за даване на мандат за подписване на споразуменията;
  - **Проект 2001/BG/16/P/PT/003 „Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив - Свиленград”** – договорени са средства в размер на **228,28 млн. евро**. Изплатеният ресурс, от старта на проекта е **177,83 млн. евро (77,9 % финансово изпълнение на договорите)**. Крайният срок за допустимост на разходите е **31.12.2010 г.** и той няма да бъде удължен от страна на ЕК. Финалният доклад ще бъде изготвен и представен пред ЕК до месец юни 2012 г. Стратегията за завършването на проекта се базира на прехвърляне на дейности от обхвата на бившата Програма ИСПА към ОПТ, с цел приключване и постигане целите на проекта със средства от Оперативната програма. Подготвената Апликационна форма за кандидатстване с проект по ОПТ е изпратена на **1 декември 2010 г.** до ЕК. Във връзка с въпросите и искането за разяснения, поставени с писмо от ЕК (от 18 февруари 2011 г.), бенефициентът Национална компания „Железопътна инфраструктура” е отговорил своевременно. След обсъждането на проекта на последното заседание на КН на проектите по Кохезионен фонд/Регламент 1164/94 от **28 юни 2011 г.**, става ясно, че се очаква още едно писмо от ЕК с допълнителни въпроси и искания за разяснения, на което българската страна ще отговори максимално бързо. Одобрението от ЕК на изменението на Финансовия меморандум и на Формуляра за кандидатстване се очаква през **последното тримесечие на настоящата година**;
  - **Проект 2001/BG/16/P/PT/004.01 „Строителство на автомагистрала „Люлин”: Софийски околовръстен път – пътен възел Даскалово”** - договорени са средства в размер на **191, 48 млн. евро**. Изплатеният ресурс, от старта на проекта е **183,8 млн. евро**, от който 32 млн. евро от бюджета на Агенция „Пътна инфраструктура” (**96% финансово изпълнение на договорите**). Крайният срок за допустимост на разходите е **31 декември 2010 г.** **Обектът е пуснат в експлоатация на 15 май 2011 г.** Финалният доклад ще бъде изготвен и изпратен на ЕК до месец юни 2012 г.
- Проведено изслушване пред КЕВКЕФ

Изслушване на МОСВ за напредъка по управляваните проекти по програма ИСПА в сектор „Околна среда” – 9 март 2011 г.

По време на изслушването от страна на МОСВ беше очертана прогнозната стойност на необходимите средства от националния бюджет за завършване на проектите по ИСПА - 111 млн. евро, както и прогнозното усвояване до края на 2011 г. – 34,77 млн. евро. Представен беше физическият напредък по отделните проекти, както и предстоящите стъпки до края на 2011 г.

Беше очертан статуса по исканията до ЕК за удължаване на ФМ по ИСПА проектите, управлявани от МРРБ - за седем от тях е получено потвърждение, два са в режим на кореспонденция с Европейската комисия, при предоставянето на допълнителни данни, изискани за проектите в Сливен и в Кърджали.

Изслушване на МРРБ за напредъка по управляваните проекти по програма ИСПА в сектор „Околна среда” – 6 април 2011 г.

Към датата на изслушването успешно са усвоени 88 % от договорените средства по управляваните от МРРБ проекти. Този показател се очаква да бъде допълнително завишен до края на 2011 г., с оглед на поисканото пред Европейската комисия удължаване на срока по Интегрирания воден проект за гр. Русе.

МРРБ докладва напредъка по управляваните проекти - проектът за изграждане на ПСОВ в басейна на река Марица - Стара Загора, Димитровград и Хасково, интегрирания воден проект за гр. Бургас и интегрирания воден проект за гр. Русе. По изпълняваните проекти е констатирано забавяне единствено в изпълнението на канализационната мрежа на левия бряг на река Марица, поради прекратяване на договора по вина на Изпълнителя и провеждането на нова процедура по ЗОП. Въпреки натрупаното забавяне, към датата на изслушването са изпълнени 95 % от проекта.

По отношение на интегрирания воден проект за гр. Русе МРРБ е поискало удължение на срока по ФМ до края на 2011 г., като е получена принципната подкрепа на ЕК. Очаква се формалното одобрение на искането за удължаване.

Изслушване на МТИТС пред КЕВКЕФ за напредъка по проектите от бившата Програма ИСПА в сектор „Транспорт” – 13 април 2011 г.:

По време на изслушването за състоянието на проектите по Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94) в сектор „Транспорт”, са очертани ключовите моменти по трите големи инфраструктурни проекти по Програмата. Потвърдено е планираното завършване на АМ „Люлин” до средата на месец май 2011 г. По проекта за ж.п. линията Пловдив – Свиленград е отчетено, че няма да бъде удължен срокът на Финансовия меморандум по бившата Програма ИСПА, поради което стратегията за завършването на проекта се базира на прехвърляне на дейности към ОПТ. Що се отнася до проекта за строителство на втори мост над р. Дунав при Видин – Калафат, подчертано е, че се планира срокът на Финансовия меморандум по бившата Програма ИСПА да бъде удължен до **31 декември 2012 г.**

3. ПРОГРАМА САПАРД

За информация относно цели, приоритетни оси, бюджет, структура за управление, бенефициенти по програмата и др. - официалната интернет-страница на програмата www.d fz .bg

- **Обобщена информация за резултатите от прилагането на САПАРД в Република България (брой одобрени проекти, брой успешно приключени проекти, размер на усвоените и неусвоените средства и т.н.)**

Периодът на прилагането на Програма САПАРД е 2000-2006 г. На база цялостния анализ и оценка на програма САПАРД, в това число допълнително въведените контролни процедури с плана за действие по програма САПАРД, разработената система за наблюдение, базата данни и мониторинг показателите, е удължен срокът на валидност на поетото задължение от страна на Европейската общност за плащане по Годишното финансово споразумение от 2006 г. до края на 2009 г.

В рамките на целия период на прилагане на програма САПАРД са договорирани общо 3509 проекта, като общата стойност на субсидията е в размер на 724 млн. евро.

Краят на одобряването на проекти (договорирането на средствата) по Програмата е официално постановен на 31.10.2007 г. и след тази дата няма одобрени проекти.

Към 31.12.2009 г. по програма САПАРД са платени всички коректно изпълнени, реализирани в определения срок и отговарящи на заложените изисквания и процедури - общо 2 602 проекта. Увоените средства от бюджета на програма САПАРД са с общ размер на субсидията 450,7 млн. евро.

Тук следва да отбележим, че четири проекта са платени изцяло с национални средства, като общият размер на субсидията е 1,2 млн. евро.

Анулирани договори по Програмата са 894 бр., със субсидия на обща стойност 192 млн. евро.

• **Дейности по приключване на Програмата в периода 1 януари 2011 г. – 30 юни 2011 г. и предстоящи стъпки до края на годината**

През месец юни 2011 г. е изплатена компенсаторна помощ за трета агроекологична година по 94 проекта - мярка 11 „Развитие на селскостопански дейности, целящи опазване на околната среда”. Общата стойност на изплатената помощ е в размер на 0,4 млн. евро, със средства от бюджета на ПМРСР.

В периода 1 януари–30 юни 2011 г. от страна на ДФ „Земеделие” са предприети действия за разрешаване на идентифицираните проблеми, касаещи управлението на ситуацията с възникнали лоши вземания по Програмата, като приоритетно усилията бяха насочени в следните направления:

Покриване на направените в одитния доклад на Сертифициращия орган препоръки, дадени в Годишния отчет за сертифициране на 2009 финансова година, което е от съществено значение за крайното решение на Комисията при уравниване на сметките на Агенция САПАРД за финансовите 2008 г. и 2009 г.

През м. февруари 2011 г. в Брюксел бе проведена работна среща между представители от ДФ „Земеделие” и Главна дирекция „Земеделие” към ЕК, на която бяха поставени за разглеждане теми, по които Агенция САПАРД се е нуждаела от допълнителна преценка на Комисията.

Българската страна получи възможност да бъде ревизирана Книгата на длъжници по отношение на проектите, вписани в нея, с цялата изплатена финансова помощ, при наличие на информация в постъпилния сигнал, който съдържа заключение въз основа на конкретни факти, че е налице хипотезата за „подозрение за измама”, по отношение на определен инвестиционен разход. По останалите точки не се постигна съгласие и към момента все още съществува известно

безпокойство, че част от процедурите, които са въведени през 2008 и 2009 г., не защитават надеждно националния интерес на страната.

В продължение на започнатите от края на 2010 г. коригиращи действия по отношение на засегнатите разходи по процедурата при уравниване на сметките на Агенция САПАРД, се извършиха допълнителни проверки по всяка една от направените 7 за 2008 г. и 44 за 2009 г. препоръки и констатации. Новите данни с отразени корекции по съответните дългове, както и документи, потвърждаващи, че сумите по дълговете след извършените коригиращи действия на Сектор Лоши вземания са уеднаквени с данните от счетоводната система на Агенцията, доведоха до получаване на положително становище за контролните процедури, прилагани от Агенция САПАРД и издаване на сертификат от ИА „Одит на средствата от Европейския съюз” за 2009 г. Окончателният доклад от Сертифициращия орган за извършените корективни действия е предоставен на ЕК на 31 март 2011 г. и към настоящия момент българската страна очаква представените сметки на Агенция САПАРД за финансовите 2008 и 2009 години да бъдат уравниени.

Преразглеждане на случаите на установени нередности и съмнения за измами в Книга на длъжници по Програма САПАРД и определяне на възможностите за действие по конкретни дългове, за намаляване на размера на главницата на нередността с размера на нередния разход, който трябва да е равен на степента, в която е засегната инвестицията от бенефициента в резултат на извършената нередност.

Агенция Сапард извърши обективен преглед на текущото състояние на 252 случая на нередности и измами, вписани в КД, съобразно определените критерии. Анализът се фокусира върху моментната характеристика на възникналите задължения и по-конкретно: установено ли е нарушение, което да е потвърдено с краен акт на съдебен и/или административен орган; събрани ли са доказателства за безспорността на тези задължения и дефинирани ли са точни параметри на нанесените вреди по сключения договор.

От тях са разграничени 79 дълга, за които е преценено, че регистрираната нередност може да бъде преразгледана с оглед редуциране размера на главницата по лошото вземане или приключване на нередността. Общата сума на вземанията, формирана от тези проекти и подлежаща на корекция, е в размер на 56 млн. евро.

Разработване на план за действие, включващ пакет от мерки, чиято цел е затваряне на случаи и изваждането им от регистрите на Агенция САПАРД (Книга на длъжници и Регистър на нередностите и измамите) при наличие на краен акт на съдебен и/или административен орган за приключване на нередността, намаляване на размера на главницата на нередността с размера на нередния инвестиционен разход, както и ускоряване на процедурите по събиране на вземания, за които има окончателно произнасяне от компетентния орган за извършена нередност.

Изготвен е план за преразглеждане на проектите, изискващи предприемане на специфични мерки от страна на ДФ „Земеделие” в следния порядък: събиране и окомплектоване на наличната в ДФ „Земеделие” информация - прокурорски актове и други приложими към нередността документи за 79 проекта, вписани в Книга на длъжници, като приоритет се даде на тези дългове, по които не е приложена процедура по отписване на финансирането на Общността. Въз основа на систематизираната информация се изготви регистър за проектите – предмет на анализа, в който всички събрани в хода на проверката документи се вписват и информацията текущо се актуализира. Създадена е работна група, която прави анализ и оценка на събраната информация и документира в доклад предприетите действия от екипа до вземането на окончателното решение за всеки случай.

- **Информация за развитието по темата за разследваните проекти (28 на брой), които към 31 декември 2009 г. остават неразплатени със средства от бюджета на Програмата, поради текущите проверки:**

Относно проектите (28 бр.), за които към 31.12.2009 г. не е взето решение за изплащане на финансова помощ или отказ за изплащане на финансова помощ, поради извършвани текущи проверки от страна на компетентните органи, актуалната информация към момента е:

- През 2010 г. са платени три проекта на обща стойност 1,3 млн. евро, със средства на ДФЗ, съгласно издадени съдебни решения в полза на бенефициентите по Програмата;
- През месец юни 2011 г. са платени 8 проекта на обща стойност 3,1 млн. евро, със средства на ДФЗ. По проектите е изплатена допустимата финансова помощ, въз основа на приключили проверки от компетентните органи в полза на бенефициентите, и допълнително извършените административни проверки от Агенция САПАРД;
- Неразплатените проекти по програма САПАРД са 17, като общата субсидия по тези инвестиции е в размер на 6,8 млн. евро, поради извършвани проверки от страна на външни институции.

Към настоящия момент по седем от неразплатените проекти е постъпила информация за приключване на случаите от страна на разследващите органи, въз основа на което Агенция САПАРД е възобновила обработката на подадените заявки за плащане. Същите ще бъдат финализирани съгласно акредитираните правила и процедури на Агенция САПАРД.

- **Финансовата корекция от края на месец септември 2010 г. , наложена от ЕК**

Относно писмото от 24.09.2010 г. на Европейската комисия – DG AGRI J. 5 № 628 374, касаещо уравниване на сметките на Агенция САПАРД за 2007 г., с което Република България е информирана за размера на определената като недопустима за възстановяване от Общността сума по Програмата, възлизаща на 6 451 292,03 евро, на основание неосигуряването на навременното предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Агенцията към крайните бенефициенти, към момента все още не е налице решение на Комисията за наложената финансова корекция.

- **Заведени дела срещу Държавен фонд „Земеделие” от бенефициенти по проекти, включени в книгата на длъжниците и произтичащите финансови последици**

Обобщените финансови данни показват, че от началото на Програмата до 30.06.2011 г., в резултат на изпълнението на контролните процедури, са регистрирани 567 случая на нередности и измами, като 396 от тях са с финансови последици и 174 са без финансови последици, тъй като нередностите са открити преди плащане. В периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г. са регистрирани 10 случая на нередности, от които 7 с финансови последици.

От началото на Програмата до 30.06.2011 г. са приключени 60 случая, поради отпадане на основанието за регистрация, в следствие на приключила административна и/или съдебна процедура. За периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г. са приключени 12 случая на регистрирани нередности.

От регистрираните нередности, по които има изплатена безвъзмездна финансова помощ, са възстановени изцяло, **заедно** с лихвите, 91 бр. В периода 01.01.2011 г. – 30.06.2011 г. пет дълга са напълно погасени.

Към 30.06.2011 г. общият брой на вписаните в Книгата на длъжниците (КД) нередности и измами е 246. Общото задължение по главници е в размер на 72,7 млн. евро и лихви, начислени към 30.06.2011 г., в размер на 32,3 млн. евро.

В тази сума е включена сумата от 33,6 млн. евро, съставляваща изплатена безвъзмездна финансова помощ, в едно с лихвите към 30.06.2011 г. за регистрирани 57 дълга, по които към днешна дата Агенция САПАРД не е инициирала мерки за доброволно изпълнение, тъй като не може да бъде изчислена точната дължима сума, защото размерът на нередния разход трябва да е равен на степента, в която е засегната инвестицията от бенефициента в резултат на извършената нередност. За тези проекти в постъпилия сигнал, дал повод за регистрация на дълговете, не са налични конкретни данни и факти, които да дефинират ясно точните параметри на нанесените вреди на Общността.

- **Проведено изслушване пред КЕВКЕФ**

На 23 март 2011 г. се проведе изслушване пред КЕВКЕФ. На него беше дадена информацията по състоянието на Програма САПАРД и движението на процедурите по 28-те разследвани проекта. През 2010 г. са разплатени 3 от разследваните 28 към датата на приключване на Програмата проекта, за които не остана възможност за разплащане със средства от нейния бюджет поради извършваните текущи проверки. Общата субсидия по останалите 25 проекта е от порядъка на 10,6 млн. евро, като е изпратено уведомление до Министерството на финансите относно необходимостта от осигуряването на паричен ресурс, в случай че проверките приключат с положителен резултат. Възможностите за отпускането на този паричен ресурс ще бъдат ясни след първото полугодие на 2011 г. Лихвите, начислени към 31 декември 2010 г., са в размер от близо 32,7 млн. евро. В ход е петгодишният (до 2014 г.) мониторингов период за субсидираните проекти по Програмата.

VI. Инструментът LOTNAR и ИСУН

1. Инструментът LOTNAR

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГНОЗИТЕ ПО ИНСТРУМЕНТА LOTNAR ПО ОП КЪМ 30.06.2011 г. (ЕВРО)

Оперативна програма	Финансирани от ЕС	Договорени средства - ЕС				Верифицирани разходи ЕС				Сертифицирани пред ЕК разходи - ЕС			
		Общо към 30.06.2011	% на изпълнение от бюджета	Прогноза към 30.06.2011	% на изпълнение на прогнозата	Общо към 30.06.2011	% на изпълнение от бюджета	Прогноза към 30.06.2011	% на изпълнение на прогнозата	Общо към 30.06.2011	% на изпълнение от бюджета	Прогноза към 30.06.2011	% на изпълнение на прогнозата
Транспорт*	1 624 479 623	655 060 362	40%	1 403 468 465	47%	173 313 085	10,67%	316 763 780	55%	112 623 049	7%	237 161 062	47%
Околна среда*	1 466 425 481	435 402 949	30%	497 999 330	87%	60 425 410	4,12%	88 019 763	69%	32 155 599	2%	35 357 924	91%
Регионално развитие	1 361 083 545	804 404 654	59%	859 827 769	94%	156 916 059	11,53%	267 022 226	59%	106 837 161	8%	137 867 014	77%
Развитие на конкурентоспособността на българската икономика	987 883 219	365 914 540	37%	399 982 069	91%	199 874 258	20,23%	186 587 452	107%	175 406 681	18%	171 501 855	102%
Техническа помощ	48 296 513	20 078 338	42%	33 340 652	60%	4 007 721	8,30%	6 158 492	65%	3 429 634	7%	6 818 044	50%
Развитие на човешките ресурси	1 031 789 139	519 372 950	50%	575 692 560	90%	77 839 934	7,54%	102 694 718	76%	55 993 148	5%	80 265 916	70%
Административен капацитет	153 670 724	76 979 995	50%	83 465 977	92%	32 789 444	21,34%	53 664 055	61%	26 782 413	17%	40 570 901	66%
ОБЩО	6 673 628 244	2 876 876 881	43%	3 853 776 823	74,65%	705 165 911	10,6%	1 020 910 487	69%	513 227 684	7,7%	709 542 715	72%

*За договорени средства по големи проекти се отчетат сключените договори с изпълнители, а не сключени договори с бенефициенти

Таблица № 26 Изпълнение на ОП и прогнозите по Инструмента LOTNAR към 30.06.2011 г. (в евро), по официални данни от екипа на министъра по управление на средствата от ЕС

Изпълнение на прогнозите по Инструмента LOTNAR за първата половина на 2011 г.

Основната цел на Инструмента LOTNAR е да предоставя ясна картина за изпълнението на съответната ОП и за възможността от загуба на средства при съблюдаването на правилото N+3/N+2. Инструментът дава възможност за проследяване на целия цикъл в управлението на една Програма - от сключването на договора с бенефициент, през верификацията на разходите от УО, до сертификацията на разходи от СО пред ЕК. Той може да бъде използван и като измерител за ефективността на изпълнението на всяка ОП. При анализиране постигането на целите, заложи в Инструмента LOTNAR, следва да се вземе предвид както степента на изпълнение на отделните прогнози, така и цялостното изпълнение на ОП.

Първият елемент, който следва да бъде разгледан, е постигането на целите, поставени в прогнозите за размера на договорените средства. **Цялостната прогноза за размера на договорените средства, към 30 юни 2011 г., е изпълнена на 74,65%.**

При прегледа на Програми може да бъде направено следното разделение:

- **Програми с отлично изпълнение на прогнозите си за размера на договорените средства: ОПРР, ОПАК, ОПРКБИ и ОПРЧР.** При тези програми, изпълнението на прогнозите е в диапазона **90 - 94%**.
- **Програма с много добро изпълнение на направената прогноза за размера на договорените средства: ОПОС.** При тази Програма, изпълнението на направената прогноза е в интервала **80 - 90%**, което показва добро целеполагане в процеса на планиране.
- **Програми със слабо изпълнение на прогнозите за договаряне: ОПТ и ОПТП.** И при двете Програми, процентът на изпълнение на прогнозите и поставените цели е в диапазона **47 - 60%**. При ОПТП е налице изпълнение на **60%** от направената прогноза, а при ОПТ изпълнението на прогнозата за размера на договорените средства е едва **47%**.

Следващият процес, който Инструментът LOTNAR проследява, е финансовото изпълнение на ОП, във връзка с процеса на сертификация – **верифицирането на реално извършените разходи от УО.** В края на първото полугодие на 2011 г., изпълнението на направените прогнози за размера на верифицираните разходи е **69%**. Постигнато е много по-добро изпълнение на поставените цели в сравнение със ситуацията към 31 декември 2010 г., когато изпълнението на прогнозите е едва **42%**. При разглеждане на изпълнението на индивидуалните прогнози за размера на плащанията може да бъде откроята **ОПРКБИ**, чиято прогноза е изпълнена на **107%**. При останалите Програми, изпълнението е в интервала **55 - 76%**, като най-слабо е изпълнението при ОПТ (**55%**).

Последният етап от процеса по управлението на една ОП, който Инструмента LOTNAR следи, е **процесът на сертификация** на разходите от страната-членка пред ЕК. Той е изключително важен за изчисляване на възможните загуби на средства, тъй като при определянето им се взема предвид размерът на сертифицираните пред ЕК разходи. Тъй като процесът на сертификация и предхождащата го верификация на финансовото изпълнение са много тясно свързани, то резултатите и причините, обуславящи степента на изпълнение по двата типа прогнози са сходни. При разглеждане на индивидуалното изпълнение на прогнозите за размера на сертифицираните разходи следва да бъде отличена отново **ОПРКБИ**. Изпълнението от **102%**

отрежда лидерското място на Програмата по този показател. При останалите Програми могат да бъдат отделени две групи:

- **ОПОС, ОПРР и ОПРЧР** - където изпълнението на прогнозите е от и над **70%** и може да се класифицира като добро;

- **ОПАК, ОПТП и ОПТ** - под **70%** постигане на целите, като по ОПТ е и най-слабото изпълнение на прогнозата (**47%**).

Към края на първото полугодие на 2011 г., общото изпълнение на направените прогнози за размера на сертифицираните разходи е 72%.

В бъдеще, КЕВКЕФ ще продължи да следи развитието по темата и степента на съответствие между прогнозирано и реално постигнато.

2. ИСУН

- Развитие на Системата в периода **1 януари – 30 юни 2011 г.** Проблеми, предприети мерки и актуално състояние към **30 юни 2011 г.**

В отчетния период са реализирани следните функционалности:

- **Модул „Електронни услуги за бенефициентите“:** предоставя електронни услуги, които да подпомагат бенефициентите при подаването на проектни предложения и отчитането на изпълнението по проектите пред УО. Осигурява възможности за следене текущото състояние на изпълнението, както на процедурата така и на проекта от страна на бенефициента;

- **Интерфейс за обмен на данни с външни информационни системи:** предоставя основна информация от ИСУН за кандидати и финансираните по ОП проекти/договори във формат, който да може да се използва от външни информационни системи при необходимост. Реализацията създава условия за осъществяване на лесен, удобен и в стандартен формат обмен на данни от ИСУН с външни системи при необходимост;

- **Интерфейс между ИСУН и Информационната система на ЕК SFC2007:** интерфейсът е реализиран в две направления: 1) **Изпращане на данни от ИСУН към SFC2007** (обхваща процесите по изпращане на искания за номенклатурни данни, залагане на бизнес логиката на SFC2007 при верифициране на данните в ИСУН, изпращания на искания за плащане към SFC2007) и 2) **Получаване на данни в ИСУН от SFC2007** (обхваща процесите по зареждане на номенклатурните данни във формулярите за попълване, въвеждане на изискуемите данни в ИСУН и визуализация на получените отговори от SFC2007 в ИСУН;

- **Интерфейс между ИСУН и системата ИСУТС на Програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС, съфинансирани от Инструмента за предприєдинителна помощ:** Програмите, попадащи в обхвата са: *Програмата за ТГС България – Сърбия, Програмата за ТГС България – Турция и Програмата за ТГС България – Македония.* Модулът допълва предоставяната на експертите информация за кандидати и финансираните по 7-те ОП проекти/договори с информацията за кандидати и проекти/договори по Програмите за трансгранично сътрудничество, която да се използва при проверки, контрол и превенция на двойното финансиране чрез ИСУН;

- **Специализирани инструменти:** възможност за получаване на актуална информация, съдържаща се в ИСУН чрез генератор на отчети, дизайнер на форми и дизайнер на базата данни. Използването на тези инструменти осигурява лесен начин, по който потребителите взаимодействат със съдържанието и бизнес данните и взимане на по-добре информирани решения, чрез представяне на важната бизнес информация на едно централно местоположение.

В допълнение, в отчетния период са извършени следните подобрения на съществуващи модули и функционалности:

- Извършена е актуализация на Системата за увеличаване на максималния разрешен размер на авансовото плащане в ИСУН на **35%**, с цел отразяване на промени в нормативната уредба;
- Реализиране на искане за промяна в обхвата на Модул „**Проверки на място и управление на нередности**“, позволяваща прикачване на документи към всеки регистриран случай на нередност;
- Въведено е задължително попълване на данни за договор с изпълнител към технически доклад.

В периода **1 октомври 2010 г. – 15 януари 2011 г.**, Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, е провела системен одит на ИТ-системите, използвани за управление, наблюдение и счетоводство на Структурните и Кохезионния фондове на ЕС в Република България. В изпълнение на препоръките от одитния доклад е изготвен план за поддържането на базата данни в ИСУН, развитието на функционалностите на Системата и график за внедряването на ИСУН в информационната среда на Министерския съвет, както и осигуряване на пълно резервиране на услугата при отпадане на основния сървърен комплекс. УО на ОПТП е одобрил две проектни предложения, дейностите по които вече са стартирали. Изготвен е анализ за развитието на Системата и се подготвя техническото задание и документация за избор на изпълнител по тази дейност. Обявени са процедурите за доставка на техника и софтуер за ИСУН и за комуникационното осигуряване на Системата в основния и резервен сървърен комплекс. Подготвят се правила за информационна сигурност на ИСУН, отговарящи на международно признати стандарти, като COBIT и ISO27000.

- Предвидени дейности **до края на 2011 г.** по усъвършенстването на ИСУН и разширяването на нейната функционалност

До края на месец септември 2011 г., се очакват следните по-важни подобрения по текущите функционалности на Системата:

- Създаване на нови статуси несертифицирани договори;
- Създаване на възможност за частично сертифициране на искане за плащане и създаване на искане за препотвърждаване;
- Отразяване на плоски финансови корекции.

Във връзка с предстоящото приключване на дейностите по договора на настоящия разработчик на Системата и с оглед на преместването и от Министерство на финансите, ще бъдат изпълнени следните дейности:

- Закупуване на техника и софтуер за ИСУН, с оглед осигуряване на преместването на Системата от Министерство на финансите в ИТ- средата на администрацията на Министерския съвет;
- Избор и сключване на договор за комуникационно осигуряване на ИСУН, след преместване в ИТ- средата на администрацията на Министерския съвет;
- Преместване на Системата и внедряване на правила за информационна сигурност;
- Избор и сключване на договор с изпълнител за дейностите по развитие и техническа поддръжка на Системата до 2015 г.

ЧАСТ II.

ИДЕНТИФИЦИРАН НАПРЕДЪК, ПРОБЛЕМИ И ПРЕПОРЪКИ. ВИЗИЯ НА КЕВКЕФ ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ДЕЙНОСТИ ДО КРАЯ НА 2011 Г.

1. ИДЕНТИФИЦИРАН НАПРЕДЪК, ПРОБЛЕМИ И ПРЕПОРЪКИ

- **Предприсъединителни програми – ФАР, ИСПА, САПАРД**

ФАР

Постигнат напредък:

Изпълнението на проектите по Програма ФАР е приключило на 30 април 2010 г., а на **30 април 2011 г.** е изтекъл и срокът за разплащане по удължените проекти. Постигнатото договаряне по този източник на финансиране е **77%**. Към **30 юни 2011 г.** са разплатени **87%** от договорените средства или **66%** от отпуснатия бюджет по Програмата.

Преди затварянето на Програма ФАР, предстоят проверки на място в страната от Европейската комисия за степента на постигане на целите по Финансовите меморандуми/Финансовите споразумения, както и за гарантиране устойчивостта на резултатите.

Препоръки:

КЕВКЕФ препоръчва да се направи **цялостна и детайлна равностметката на постигнатото през 10 годишния период на прилагане на програма ФАР**, както и ясно да бъдат очертавани допуснатите пропуски и слаби места. В тази връзка, КЕВКЕФ призовава всички структури за управление и изпълнение на програмата да предоставят **обобщен анализ за изпълнението й през годините, констатираните проблеми и предприетите мерки за тяхното разрешаване.**

КЕВКЕФ отчита, че натрупаният ценен опит и административен капацитет са от съществено значение за **процеса на формулиране на бъдещите приоритетни сфери, за които ще бъде търсено европейско финансиране, и призовава те да бъде запазени и адекватно използвани и след окончателното приключване на програма ФАР.**

ИСПА

Постигнат напредък:

Общо платените средства по Финансови меморандуми по програма ИСПА към 30.06.2011 г. са в размер на **1,14 млрд. евро**. Извършените плащания по програмата през периода 01.01-30.06.2011 г. възлизат на **62,82 млн. евро**.

Размерът на общо изплатените средства по Програмата представлява **78,67 %** от договорените средства и **67,10%** от общия бюджет.

Към 30.06.2011 г. **6 проекта, са официално затворени.**

В края на месец юни 2011 г., на заседание на Комитета за наблюдение и контрол на проектите, изпълнявани по КФ (Регламент 1164/94), е получено потвърждение от страна на ЕК за удължаване на допустимостта на разходите по 9 проекта в сектор „Околна среда”, както и по проекта „Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат” в сектор „Транспорт”. За проектите в сектор „Околна среда” удължаването е с 1 година, а за проект Дунав мост с 2 години.

С Постановление № 160 от 10.06.2011 г. е осигурен необходимият ресурс за извършване на всички плащания по проектите, съфинансирани от КФ (Регламент 1164/94) и управлявани от МОСВ, за които Управляващият орган е идентифицирал риск през 2011 г.

КЕВКЕФ отчита постигнатия физически напредък по ИСПА проектите, управлявани от МОСВ. В сектор „Води” към края на месец юни 2011 г. са въведени в експлоатация 12 ПСОВ и ВиК мрежи в три населени места. Останалите проекти са в напреднала фаза на изпълнение и се очаква да бъдат завършени до края на 2011 г. В сектор „Отпадъци” към 30 юни 2011 г. са въведени в експлоатация 5 регионални депа за твърди битови отпадъци и 1 претоварна станция, като предстои приключване изграждането на още 7 претоварни станции и закриване на 8 стари сметища. Следва да се отбележи и постигнатото от УО одобрение на удължаването на ФМ за успешното приключване на проекта по изграждане на Регионалния център за управление на отпадъците в гр. Кърджали.

КЕВКЕФ приветства постигнатия напредък през отчетния период по изпълнението на ИСПА проектите, управлявани от МРРБ. Усвоените средства по управлението от министерството ИСПА проекти, са в размер на 126,2 млн. евро, което представлява 90,37 % от стойността на договорените средства. Преодоляно е и натрупаното през предишни периоди забавяне на изпълнението на интегрирания воден проект на гр. Русе, поради открити нарушения в процедурите по обществени поръчки, като е получено и принципно одобрение от страна на ЕК на искането за удължаване на срока на ФМ до края на 2011 г.

През първата половина на 2011 г. следва да бъде отчетено наваксването на сериозното изоставане, акумулирано в предходните години, по проекта 2001/BG/16/P/PT/004.01 „Строителство на автомагистрала „Люлин”: Софийски околновръстен път – пътен възел Даскалово” и неговото успешно приключване. Предприети са редица мерки за ускоряване темпа на строителните работи и обектът е пуснат в експлоатация на 15 май 2011 г.

До момента е постигнато 73% финансово изпълнение на сключените договори по проект 2004/BG/16/P/PT/005 „Строителство на втори мост над река Дунав при Видин - Калафат”. Крайният срок за допустимост на разходите, съгласно подаденото към ЕК предложение за изменение на Финансовия меморандум, е 31 декември 2012 г. Процедурата по подписването на решението за изменение на Финансовия меморандум в ЕК е стартирала, а одобрението се очаква през месец юли 2011 г. Изготвено е и искането за удължаване на двата финансови договора по проекта с Европейската инвестиционна банка. След съгласуването му с Министерството на финансите, искането е изпратено на Европейската инвестиционна банка. Очакват се писмата за изменение на финансовите договори от Банката, за да стартира процедурата съгласно българското законодателство за даване на мандат за подписване на споразуменията.

Крайният срок за допустимост на разходите по проект 2001/BG/16/P/PT/003 „Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив - Свиленград” е 31.12.2010 г. и той няма да бъде удължен от страна на ЕК. Постигнато е 77,9% финансово изпълнение по сключените договори. Финалният доклад ще бъде изготвен и представен пред ЕК до месец юни 2012 г. Стратегията за завършването на проекта се базира на прехвърляне на дейности от обхвата на бившата Програма ИСПА към ОПТ, с цел приключване и постигане целите на проекта със

средства от ОПТ. Апликационната форма за новия проект е изпратена на **1 декември 2010 г.** до ЕК. Във връзка с въпросите и искането за разяснения, поставени с писмо от ЕК (от 18 февруари 2011 г.), бенефициентът Национална компания „Железопътна инфраструктура“ е отговорил своевременно. След обсъждането на проекта на последното заседание на КН на проектите по Кохезионен фонд/Регламент 1164/94 от **28 юни 2011 г.**, става ясно, че се очаква още едно писмо от ЕК с допълнителни въпроси и искания за разяснения, на което българската страна ще отговори максимално бързо. Одобрението от ЕК на изменението на Финансовия меморандум и на Формуляра за кандидатстване се очаква през **последното тримесечие на настоящата година.**

Проблемни области:

Към отчетната дата не е получено официално одобрение от страна на ЕК по искането за удължаване на срока по ФМ по част от ИСПА мерките, което все още поставя в риск тяхното успешно приключване.

Полученият от ЕК отказ за удължаване на сроковете по ФМ за 3 от проектите в сектор „Води“ – за интегрирания воден цикъл на град Сливен, град Балчик и изграждането на сероочистващи инсталации за блокове 5 и 6 на ТЕЦ „Марица Изток 2“, оказва натиск върху разходната част на републиканския бюджет.

КЕВКЕФ отчита недостатъчен напредък в подготовката на проектите за финансиране по ОПОС в сектор „води“ и „отпадъци“, по които проектните предложения все още не са финализирани.

Препоръки:

Въпреки полученият от ЕК отказ на искането за удължаване на Меморандумите по част от проектите в сектор „Околна среда“ и предвид тяхното значение, КЕВКЕФ изразява очакване УО по бившата програма ИСПА да предприеме необходимите действия за обезпечаване на успешното приключване на проектите с национални или заемни средства.

КЕВКЕФ препоръчва да се ускори диалога с бенефициетите-общини за постигане на проектна готовност за кандидатстване по ПО 1 и ПО 2 на ОПОС.

КЕВКЕФ ще продължи да следи процеса на финализиране на всички проекти по ИСПА до окончателното приключване на Програмата.

САПАРД

Постигнат напредък:

В рамките на целия период на прилагане на програма САПАРД са договорирани общо 3509 проекта, като общата стойност на субсидията е в размер на 724 млн. евро. Усвоените средства от бюджета на програма САПАРД са с общ размер на субсидията 450,7 млн. евро. Анулирани договори по Програмата са 894 бр., със субсидия на обща стойност 192 млн. евро.

Проблемни области:

От разследваните 28 бр. проекти, към юни 2011 г. са останали 17 неразплатени проекти, като общата субсидия по тези инвестиции е в размер на 6,8 млн. евро, поради извършвани проверки от страна на външни институции. По седем от неразплатените проекти вече е постъпила информация за приключване на случаите от страна на разследващите органи, въз основа на което

Агенция САПАРД е възобновила обработката на подадените заявки за плащане. Същите ще бъдат финализирани съгласно акредитираните правила и процедури на Агенция САПАРД.

Към месец юли 2011 г. все още не е налице решение на Комисията за наложената финансова корекция, възлизаща на 6 451 292,03 евро, определената като недопустима за възстановяване от Общността по Програмата, на основание неосигуряването на навременното предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Агенцията към крайните бенефициенти, с писмото на Европейската комисия – DG AGRI J. 5 № 628 374 от 24.09.2010 г., касаещо уравниване на сметките на Агенция САПАРД за 2007 г.

Препоръки:

КЕВКЕФ препоръчва на ДФ „Земеделие” да предприеме мерки за изплащането на субсидията по неразплатените проекти, веднага след приключването на процесуалните действия от страна на компетентните органи и произнасянето им в полза на бенефициентите.

• ОПТ

Постигнат напредък:

През първото полугодие на 2011 г., по данни на ЦКЗ, по Програмата е постигнат **ръст в договарянето от 81%** (при съпоставяне на стойностите на показателя към 30 юни съответно през 2010 г. и 2011 г.). За последните **6 месеца** е контракуван ресурс от над **478,4 млн. евро** и общият размер на договорените средства към края на юни 2011 г., считано от началото на програмния период, вече достига над **1 074 млн. евро**.

По данни на Сертифициращия орган, към **30 юни 2011 г.** по ОПТ са разплатени общо **231,7 млн. евро**, което представлява около **11,6%** от разполагаемия ресурс по Програмата. За сравнение, към **30 юни 2010 г.** са изплатени **77,5 млн. евро**. На практика, през отчетния период нови близо **119,2 млн. евро** са достигнали до бенефициентите на Програмата.

В процес на изпълнение по ОПТ са **5 инфраструктурни проекта:**

- „Електрификация и реконструкция на ж.п. линията Свиленград - турска граница”;
- „Рехабилитация на ж.п. инфраструктура в участъци от ж.п. линия Пловдив - Бургас”;
- „Доизграждане на АМ „Тракия”, лотове 2, 3 и 4”;
- „Разширение на софийското метро – I етап Пътен възел „Надежда” - бул. „Черни връх”;
- „Разширение на софийското метро – II етап Лот 1 „Обеля - Надежда” и Лот 2 „Младост – Цариградско шосе”.

Най-голям е делът на **договорените средства по ПО 1** на ОПТ, с оглед на осезателния напредък през първото полугодие на 2011 г. в подготовката на апликационни форми и сключването на договори по ключови проекти в железопътния сектор. При успешно провеждане на всички стартирали процедури, УО на ОПТ очаква преди края на настоящата година да са сключени, както договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата, така и договорите с изпълнителите по проектите. Бенефициентът Национална компания „Железопътна инфраструктура” е предложил за изпълнение по ОПТ проекти с бюджет, надхвърлящ заложения ресурс по ПО 1 с около **310 млн евро**.

Физическото изпълнение на проекта „**Разширение на софийското метро, II етап**” е на **70%**. В ход е и процедура за доставка на подвижен състав за около **100 млн. евро**.

Делът на **разплащанията** е най-голям по **ПО 3**, с оглед на гладкото и ритмично реализиране на **проекта за разширение на метрото (Етап I)**.

По данни на Агенция „Пътна инфраструктура”, около $\frac{1}{4}$ от **строително-монтажните работи*** по всеки от лотовете на проекта за **Автомагистрала „Тракия”** вече е изпълнена. През отчетния период е постигнат съществен напредък в подготовката на Апликационните форми за проектите **АМ „Струма”** (за Лот 1, 2 и 4 се очаква да бъде внесена за разглеждане и одобрение в УО до края на месец юли 2011 г., а за Лот 3 – до края на 2011 г.) и за **АМ „Марица”** (представена е от Агенция „Пътна инфраструктура” за одобрение в УО на **29 юни 2011 г.**).

Изпълнение от **47%** на прогнозата за договорените европейски средства по **Инструмента LOTNAR** към края на месец юни 2011 г. поставя ОПТ по този показател на последно място от 7-те Оперативни програми. Средното изпълнение на прогнозата по всички Оперативни програми е **74,65%**.

Проблемни области:

Основният проблем при изпълнението на Програмата все още е свързан с **ниската степен на усвояемост** на средства предвид настоящия етап от финансова перспектива (**11,6%** разплатени средства към **30 юни 2011 г.**), обусловена главно от бавния процес на подготовка на Формулярите за кандидатстване. Въпреки спецификата на ОПТ, трябва да бъде отбелязано, че Програмата остава на пето място по обем разплатени средства сред седемте ОП по Цел 1 „Сближаване”. Нарастващият брой проекти в реален етап на изпълнение обаче ще подобрят осезаемо финансовите показатели за реализацията на Програмата. По отношение на договарянето, единствената по-добре представяща се Програма към 30 юни 2011 г. е ОПРР, а темповете на договаряне по ОПТ изпреварват средния за седемте ОП по Цел 1 „Сближаване”.

Сред **рисковете при изпълнението на ОПТ** остават:

- Наличие на разминаване във времето между началото на изпълнение на големите проекти и одобрението на съответните Апликационни форми от ЕК. При неодобрение на даден проект от ЕК, дейностите по него ще трябва да бъдат завършени с национални средства;
- Многократното изместване на прогнозите за изпълнението на проектите, заплашва финансовото изпълнение на Програмата (налице е реална опасност от загуба на средства в края на 2012 г. – 2013 г. и най-рисково в това отношение остава изпълнението на проектите в пътният сектор и проектът за подобряване на корабоплаването по р. Дунав);
- Значителна част от проектите се очаква да завършат през 2014 – 2015 г. и в тази връзка е напълно възможно, при забавяне в изпълнението, да се надхвърлят времевите рамки на текущия програмен период;
- Административният капацитет на двата най-големи бенефициента в лицето на Агенция „Пътна инфраструктура” и Национална компания „Железопътна инфраструктура” и способността им да се справят успешно с очаквания лавинообразно нарастващ обем работа по проектите.

---

* Степента на изпълнение е отчетена съобразно извършените плащания по приетите и утвърдени сертификати.

Притеснителен е фактът, че все още липсват сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по **ПО 4 „Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешни водни пътища”**. С висок риск от неизпълнение остава основният проект по тази ПО **„Подобряване на корабоплаването в българо-румънския участък на р. Дунав при островите Батин - Белене”**, чиято реализация зависи пряко от резултатите на проучвания, извършвани от страна на структури в Република Румъния по Предприсъединителната програма ИСПА.

Като цяло, без да пренебрегва осезаемия напредък по ОПТ през първите 6 месеца на настоящата година, КЕВКЕФ счита, че са **необходими допълнителни усилия за още по-сериозно ускоряване на процесите по реализация на Програмата в страната.**

Препоръки:

КЕВКЕФ приветства сериозната ангажираност и усилията на политическото ръководство на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, както и поредицата инициативи на министъра по управление на средствата от ЕС г-н Томислав Дончев за ускорено подобряване на ситуацията и успешно реализиране на планираните интервенции в транспортния сектор.

КЕВКЕФ препоръчва обмислянето от страна на УО на варианти за финансиране на проекти с висока степен на проектна готовност, адресиращи реални обществени потребности, за сметка на проекти, в чиято подготовка е акумулирано сериозно забавяне, по примера на включването на Етап II от разширението на софийското метро в обхвата на ПО 1.

КЕВКЕФ разгледа на свое редовно заседание от **1 юни 2011 г.** проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата*, внесен от Министерския съвет на 27 май 2011 г., с който се предложи създаването на държавното предприятие – **Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”**, с цел ускоряване реализацията на стратегически инфраструктурни проекти (автомагистралите „Струма”, „Хемус” и „Черно море”). КЕВКЕФ приветства опита по този начин да се изгради допълнителен капацитет за усвояване на еврофондовете, както и да се ускори подготовката за проекти и респективно да се преодолее дефицитът от специфична експертиза при реализацията на тежки инфраструктурни проекти от национално и европейско значение.

Успоредно КЕВКЕФ призовава да бъде приложен работещ механизъм за осигуряване на ефективна комуникация, координация и допълване в дейността на въпросната компания с Агенция „Пътна инфраструктура”, както и да се предвиди постпроектната дейност на Обектовото дружество, следвайки примера на голяма част от страните-членки на ЕС.

Като цяло, КЕВКЕФ запазва общата си препоръка от предходните доклади по темата относно **необходимостта от предприемането на бързи и адекватни действия за допълнително оптимизиране на процеса по управление на ОПТ и сериозно ускоряване на реалните строителни дейности по Програмата.**

- **ОПОС**

Постигнат напредък:

---

* Законът е приет от 41-ото Народно събрание на Република България на **7 юли 2011 г.**

По данни на УО към 30 юни 2011 г. по оперативната програма са **сключени договори** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на **656,7 млн. евро**, или близо **36,5 %** от общия размер на средствата по програмата.

По данни на Сертифициращия орган – дирекция „Национален фонд” към Министерството на финансите, **плащанията** към 30 юни 2011 г. по вече сключените договори са в размер на **157,3 млн. евро** или **8,74 %** от общия ресурс на програмата. Постигнат е ръст от близо 32 млн. евро в разплащанията по програмата в сравнение с размера на общо платените средства към 31 декември 2010 г. (125,4 млн. евро или 7 % от бюджета на Програмата).

КЕВКЕФ приветства **предприетите от УО мерки за осигуряване на по-добро финансово изпълнение на Програмата, както и за улесняване процеса на докладване от страна на бенефициентите**, а именно:

- изготвяне на **тримесечен план за действие за извършването на верификации и плащания по ОПОС**, който позволява проследяване изпълнението на поставените краткосрочни и по-конкретни цели, като при констатирани закъснения бъдат предприети съответни корективни мерки;
- **тримесечно отчитане** на напредъка по проектите (влиза в сила от 1 юли 2011 г.), като отпада изискването за месечни справки от страна на бенефициентите. За нуждите на тримесечното отчитане УО е изработил **нови указания за попълване и подаване на доклади за изпълнение на проекти**, финансирани по ОПОС.

Продължава активния диалог и консултации с общините за подготовка и изпълнение на проектите, както и текущите **обучения на бенефициенти**, свързани с най-често допусканите грешки при подготовка на проектите.

Сектор „Води”

Към 30 юни 2011 г. са **пуснати в експлоатация единадесет инвестиционни обекта** в сектор „Води” на стойност над 83 млн. евро. Успешно е приключило изпълнението на 26 договора за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти, по които са усвоени близо 17,8 млн. евро.

УО отчита засилен интерес от страна на общините и по текущите схеми за безвъзмездна помощ за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.

КЕВКЕФ отчита предприетите от УО действия във връзка с отправената препоръка в Годишния доклад на КЕВКЕФ от 2010 г. за подкрепа по линия на ОПОС на т.нар. „малки агломерации” (под 10 000 еквивалентни жители). УО е в процес на подготовка на изисквания към процедурите по проектиране, съгласуване и строителство на канализационни мрежи и градски пречиствателни станции за отпадъчни води (ГПСОВ), при съобразяване на технологичните решения с особеностите за малките агломерации. Същевременно се извършва анализ на наличния финансов ресурс по програмата с цел подпомагане на някои от **агломерациите под 10 000 е.ж.**

С цел **подпомагане на реформата на ВиК сектора**, която е посочена от ЕК и като основна причина за забавяне изпълнението на ОПОС във водния сектор, УО е предприел конкретни действия, сред които:

- допълнение в ОПОС за включване на МРРБ като конкретен бенефициент по Програмата;
- финансирани са дейности по създаване на специално звено към МРРБ, укрепване капацитета на ВиК асоциациите и операторите и изготвянето на стратегически документи за развитие на ВиК сектора.

Проблемни области:

Към 30 юни 2011 г. все още не са преодолени констатираните от КЕВКЕФ в Годишния доклад от 2010 г. проблеми, свързани с допусканите **нарушения при провеждане на обществените поръчки** и налаганите в тази връзка **финансови корекции, които застрашават финансовата стабилност на общините**. Продължава хроничния **недостиг на средства в общините за покриване на собствения принос** за изпълнение на големите инфраструктурни проекти. Към тези проблемни области, следва да бъде отчетен и **рискът от забавяне подготовката и изпълнението на проектите на общините, предвид предстоящите местни избори в България** (особено в сектор „Отпадъци”, където продължава набирането на проектни предложения за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците).

Отчитайки положените от страна на УО на ОПОС усилия през последната година и половина за оптимизиране управлението на Програмата, което доведе до значително забавяне в темпа на договаряне и съответно разплащане, КЕВКЕФ все още констатира **незадоволителен ръст по тези показатели**.

Препоръки:

Предвид **констатираното забавяне на Междинната оценка на ОПОС**, КЕВКЕФ препоръчва да се ускори процеса по провеждане на обществената поръчка за избор на изпълнител за извършване на оценката. КЕВКЕФ обръща внимание, че резултатите от Междинната оценка са ценен източник на информация и препоръки за оптимизиране на програмата до края на програмния период.

За да се избегне риска от автоматична отмяна на бюджетни ангажименти (т. нар. правило $n+3/n+2$) в края на 2011 г., КЕВКЕФ ще следи отблизо изпълнението от страна на УО на планираните до края на годината плащания по Програмата, в т.ч. изпълнението на **тримесечния план за действие за извършването на верификации и плащания по ОПОС, както и LOTNAR прогнозите до края на 2011 г.**

По отношение на договарянето, КЕВКЕФ отчита, че значителна част от сключените договори са по т.нар. „технически помощи” за подготовка на инвестиционни проекти. В тази връзка, КЕВКЕФ намира за необходимо **да се ускори процеса по набиране и оценка на проектни предложения** на конкретните бенефициенти-общини за изпълнение на изготвените инвестиционни проекти. За ускоряване на процеса по договаряне, КЕВКЕФ препоръчва **УО да предвиди възможността за договаряне на допълнителен ресурс**, който да бъде финансиран в случай на икономия на средства, породена от спестен ресурс от проведени тръжни процедури или от наложени финансови корекции.

С оглед засилване проектната готовност на малките агломерации (между 2 и 20 хил. еквиваленти жители) за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, КЕВКЕФ счита за необходимо УО да разработи в по-кратки срокове **методологията и критериите за оценяване на проектните предложения**.

• ОППР

Постигнат напредък:

По данни на УО на ОППР към 30 юни 2011 г. са **сключени 612 договора** на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ **946 млн. евро**, което представлява **59%** от бюджета на

програмата. **Разплатените средства** са в размер на **229 млн. евро.**, което представлява **24,22 %** от размера на договорените средства и **14,32 %** от бюджета на програмата.

Към 30 юни 2011 г. са публикувани **38 схеми** на обща стойност **1,4 млрд. евро** или приблизително **87 %** от бюджета на ОПРР (1,6 млрд. евро). С планираните за обявяване до края на 2011 г. **6 нови схеми** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност **174 млн. евро**, ще бъде постигнато **98%** покритие на операциите по ОПРР.

Във връзка с препоръката на КЕВКЕФ за постигането на синергичен ефект и допълняемост на дейностите ОПРР и ОПРЧР при провеждане на **реформата в системата на грижи за децата и семействата**, Комисията приветства усилията, които УО на ОПРР полага за успешната реализация на *Визията за деинституционализация на децата в Република България*.

С решение на КН на ОПРР е **увеличен размерът на средствата за изграждане на подходяща инфраструктурата, в която да се предоставят разработените социални услуги в общността** – от 20 млн. евро на **54,7 млн. евро**. През месец януари 2011 г. е обявена схемата за *„Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“*, като до момента са подадени 26 проектни предложения, чиято оценка предстои да стартира през месец юли 2011. По отношение деинституционализацията на Домовете за медико-социални грижи, са предвидени **5,1 млн. евро** в рамките на схемата за *„Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации“* с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването. Оценката на проектния фиш е вече приключила, като през месец юли предстои публикуване на Решение на Ръководителя на УО на ОПРР за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

КЕВКЕФ изразява задоволство от ускорените темпове, с които се реализират **планираните от УО на ОПРР мерки за деинституционализация на деца с увреждания и извеждането на деца, настанени в домове за медико-социални грижи за деца**.

КЕВКЕФ одобрява **последователността на УО на ОПРР в търсенето на синергичен ефект с мерките по ОПРЧР**, както на ниво планирани дейности, така и между различните източници на финансиране на двете оперативни програми - ЕФРР и ЕСФ. Като продължение на успешната практика за подкрепа на процеса по деинституционализация на децата в България, КЕВКЕФ приветства планираната за обявяване в края на месец август 2011 г. схема за осигуряване на **съвременни социални жилища за настаняване на групи в неравностойно положение**. Основно изискване при провеждане на интервенциите по изграждане на социалните жилища ще бъде осигуряването на **интегриран подход** с други видове интервенции по линия на ОПРЧР, като напр. създаване на **програми за квалификация и за работа, подобряване на качеството на образование на децата и др.** Заявената от УО на ОПРР цел през настоящия програмен период (предвид ограничения ресурс по схемата – 8 млн. евро) е създаването на **пилотен модел** за осигуряване на съвременни социални жилища на територията на една или две общини в обхвата на градските агломерационни ареали. Този подход ще позволи постигането на видими резултати от предприетите дейности.

Във връзка с провежданата **жилищна политика**, КЕВКЕФ приветства възприетия от УО на ОПРР подход за **комбинация на безвъзмездна финансова помощ и инструменти на финансовия инженеринг** (чрез създаването на специален инструмент за финансов инженеринг **Фонд – мениджър за жилищна политика**) при реализацията на предстоящата схема за **енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради**. КЕВКЕФ счита, че подобен вид инициативи са необходими с оглед подготовката на бенефициентите за тенденциите на

финансиране по линия на Кохезионната политика през следващия програмен период (преимущество на инструментите за финансов инженеринг).

По отношение на схемата за **Интегриран градски транспорт** в 7-те големи града на България е отчетен напредък по проекта за изграждане на интегриран градски транспорт на **Столична община**, като апликационната форма е подадена в УО за оценка в края на месец май 2011 г. КЕВКЕФ приветства възприетия подход за постигане на **синергия с ОП „Транспорт”**, тъй като **основният фокус на проект е да се постигне технологична свързаност с проекта за Софийското метро**. По този начин мерките, финансирани по ОПРР (изграждане на нови трасета на трамвайните линии, които да свързват с метростанциите, създаване на интелигентна система за управление на трафика чрез т.нар. „зелена вълна”, бързи ленти за градския транспорт и др.), се явяват допълване към идеята за постигане на интегриран градски транспорт на столицата.

Всички планирани схеми до края на 2011 г. показват **стратегическия фокус при планиране на интервенциите** на Програмата, които са **насочени към провеждане на ключови национални политики от социалната сфера**, свързани с процеса на деинституционализация, здравната реформа, жилищната политика и др.

През отчетния период е постигнат напредък и по отношение на обявената схема за **реконструкция/обновяване и оборудване на държавна здравна инфраструктура** с конкретен бенефициент – Министерство на здравеопазването, която включва финансирането на 13 държавни болници. Средствата по схемата са насочени към строително-монтажни работи в **отделенията с основен фокус „Онкология”, диагностика и лечение на онкологични заболявания, изграждане на бункери за лъчетерапия и лъчелечение и закупуване на специализирана апаратура в областта на онкологията**. Сключени са договори с всички допустими по схемата държавни болници и предстои провеждането от страна на Министерство на здравеопазването на процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на проектите за отделните болници. Чрез централизиране на процеса на провеждане на обществените поръчки се цели постигане на икономия на време и средства, както и конкурентни цени за извършване на проектните дейности.

КЕВКЕФ приветства постигнатия напредък по схемата, предвид обстоятелството, че **инвестираните средства във високотехнологично медицинско оборудване и апаратура за ранна диагностика и лечение на онкологични заболявания са важна подкрепа за провеждането на цялостната здравна реформа в България**. Предвид високите нива на заболяемост и смъртност, причинени от онкологични заболявания, *Концепцията за болнично преструктуриране* определя като **водещ приоритет на здравната реформа – подобряването на ранната диагностика, качеството и достъпа до онкологично лечение**.

По отношение на **Инициативата JESSICA** е постигнат напредък в избора на Фондовете за градско развитие – одобрени са критериите за избор на ФГР, като процедурата за избор им е в заключителен етап (предстои да бъдат проведени преговори с класираните ФГР и да бъдат сключени оперативни споразумения с тях). През месец февруари е избран консултант за извършване на проучване за потенциални проекти от типа JESSICA в 7-те големи града на България, като целта е да се окаже подкрепа на потенциалните кандидати при избора на зрели проекти за градско развитие и провеждане на информационни кампании.

КЕВКЕФ подкрепя планираното финансиране по линия на ОПРР (20,5 млн. евро) на изграждането на **инфраструктура за широколентов достъп в населените места на територията на селските общини**, което показва волята на УО за намаляване на регионалните различия по този показател. По примера на Естония, където е реално осезаема ефективността от подобна подкрепа, КЕВКЕФ счита, че наличието на такъв тип инфраструктура повлиява

изключително бързо в положителна посока върху икономиката, а също така и за задържането на младите хора в съответните населени места, както и за цялостното развитие на страната в по-широк контекст.

С оглед подобряване качеството на проектните предложения, както и цялостния процес на изпълнение на одобрените проекти, са **предприети мерки за засилване капацитета на основния бенефициент по програмата – общините**. КЕВКЕФ приветства като добра практика възприетия от УО подход за създаване на механизъм на текущо (през целия програмен период) обучение на бенефициентите на Програмата за подготовка и изпълнение на проекти. В тази връзка по линия на приоритетна ос „Техническа помощ” се изпълнява договор с предмет: **„Разработване на специфично обучение по операции за бенефициенти и консултиране по разработване и изпълнение на проекти по ОПРР”**.

Следва да се отбележи и постигнатия напредък по отношение на отправената препоръка на КЕВКЕФ в Годишния доклад от 2010 г. за **засилване капацитета на конкретните бенефициенти** по Програмата – държавни институции за разработване и изпълнение на проекти по ОПРР. УО на ОПРР е предоставил възможност конкретните бенефициенти на ОПРР да кандидатстват по приоритетна ос 5 „Техническа помощ”, като за всеки един от тях се определят бюджетни линии всяка на стойност 200 хил. евро за **проекти в подкрепа на изграждането на експертен екип за управление на Средносрочните рамкови инвестиционни програми и подходящи специализирани обучения**.

ОПРР е първата програма с успешно завършена Междинна оценка, резултатите от която са ценен ресурс, както за подобряване управлението и изпълнението на Програмата през текущия програмен период, така и по отношение на процеса на програмиране за следващия програмен период 2014 – 2020 г.

КЕВКЕФ приветства активната работа на УО за **подготовката за следващия програмен период 2014-2020 г.** и поетата инициатива за **разработване на социално-икономически анализ за идентифициране на нуждите на ОПРР през новия период** като част от проекта „Програмиране на регионалното развитие за периода 2014-2020 г.”. Резултатите от анализа ще бъдат ползвани при подготовка на документите, свързани с регионалното развитие на България - Национална стратегия за регионално развитие и Регионални планове за развитие. В тази връзка в края на месец юни 2011 г. е избран изпълнител за подготовка на анализа по обявената обществена поръчка, договарят с който предстои да бъде подписан.

Проблемни области:

УО на ОПРР е предприел адекватни мерки за преодоляване на идентифицираните трудности, свързани с: упражняване на предварителен и последващ контрол на процедурите по възлагане на обществени поръчки, вкл. при констатирани нередности и финансови корекции; подобряване качеството на физическото изпълнение на инфраструктурните проекти; прилагането на унифициран подход при извършване на проверки на място; укрепване капацитета на регионалните отдели на УО на ОПРР, както и по отношение на капацитета на бенефициентите по Програмата.

Препоръки:

КЕВКЕФ поздравява УО на ОПРР за изключително устойчивия темп на договаряне и усвояване на средствата по Програмата, както и за осезаемия за обществото ефект от реализираните проекти. КЕВКЕФ отчита **стратегическата насоченост** на планирането на мерките по Програмата – да **подпомагат провеждането на ключови политики и реформи** по отношение

на социалната, здравната сфера, както и по отношение на инфраструктурата. Другият ключов момент, който КЕВКЕФ отчита като положителен пример на Програмата, е **планираното насочване на средства върху конкурентните фактори на бъдещето - устойчивото развитие и в частност енергийната ефективност**. В тази връзка, КЕВКЕФ приветства инициативата за подкрепа по линия на ОПРР на ширококоловия достъп в малките населени места.

Базирайки се на заключенията от проведената Междинна оценка на ОПРР за **недостатъчна степен на интегрираност на интервенциите**, които се състоят по-скоро от отделни проекти, а не са част от един интегриран план за градско развитие и възстановяване, КЕВКЕФ препоръчва, **при подготовката на следващия програмен период, УО да насочи усилията си към т.нар. „полюси на растеж” – да се финансират проекти, които са част от интегриран план за градско развитие с по-широк хоризонт на действие.**

УО на ОПРР е адресирал голяма част от препоръките на КЕВКЕФ, отправени в Годишния доклад от 2010 г. Предвид засиления интерес към Програмата и големия брой подадени проектни предложения, КЕВКЕФ обръща внимание на необходимостта да бъде намерен **баланс между бързина и качество на оценителния процес**. Едновременно натрупване на голям брой проектни предложения, подлежащи на оценка, се обяснява с напредналия етап от реализация на програмата (ресурсът трябва да бъде договорен в относително кратки срокове). Същевременно, още на този етап следва да се отчете и предизвикателството, свързано с последващото паралелно изпълнение на значителен брой проекти. То ще изисква **засилен капацитет, както за осъществяване на контролните дейности от УО, в т.ч. проверките на място, така и за ускоряване на темповете по верифициране на извършените разходи.**

КЕВКЕФ обръща внимание да се подходи с **повишено внимание към част от планираните схеми, които могат да се окажат по-високо рискови**, а именно: схемата за жилищната политика, за ширококоловия достъп на малките населени места и схемата за интегрирания градски транспорт на 5-те големи града.

По отношение на **жилищната политика** следва да се отчете частичния характер на схемата, а именно тя се явява първа стъпка от една по-мощна програма за енергийна ефективност в жилищната сфера. Успешната реализация на схемата е свързана и със съответните законодателни промени, които да облекчат собствениците от гледна точка на сдружаването. Обозрим риск е и липсата на платежоспособно население. В тази връзка, КЕВКЕФ ще следи отблизо инициативата за създаване на **специален гаранционен фонд**, който да подпомага финансово собствениците.

КЕВКЕФ отчита огромното положително влияние, което би оказала подкрепата за **ширококоловия достъп** върху микроклимата в малките населени места и в тази връзка очаква отговорните институции от българска страна да предприемат всички необходими мерки, за да докажат пред ЕК липсата на държавна помощ за изграждане на такава инфраструктура.

КЕВКЕФ обръща внимание предстоящите местни избори да бъдат отчетени като риск за забавяне на **проектите за интегриран градски транспорт на 5-те големи града.**

При предстоящите изслушвания на УО пред КЕВКЕФ за напредъка в изпълнението на ОПРР, КЕВКЕФ ще следи развитието по приоритетните схеми за безвъзмездна помощ, свързани с процеса на деинституционализация на децата в България, осигуряването на социални жилища за маргинализираните групи, инициативата за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради, подкрепата за подобряване на общинската здравна инфраструктура, осигуряване на интегриран градски транспорт и др.

- **ОПРЧР**

Постигнат напредък:

Програмиран е на практика почти целият бюджет на Програмата (98,5 %), като по този начин се дава ясна времева рамка за успешната реализация на ОПРЧР.

Към края на отчетния период разплатените средства са **134,3 млн. евро, или 11%** от бюджета на ОП, а договорените, по данни на УО, са **641,4 млн. евро**, което представлява **52%** от бюджета. От страна на УО и Междинните звена са предприети и **нужните мерки за преодоляване на риска от автоматично освобождаване на средства в края на 2011 г.**, като размерът на сертифицираните разходи надвишава значително изискуемия минимум за стартиране на такава процедура.

Продължава тенденцията за търсене на **синергичен ефект и интегриран подход** при реализирането на ключови политики в социалната сфера. След деинституционализацията на грижите за децата в България, в ход са още два успешни примера за това: съвместно с ОПРР са стартирани подготвителни дейности за реализиране на **„Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение”**. Операцията предвижда подкрепа за ограничен брой общински проекти с ясен фокус върху десегрегацията на уязвимите групи. Проектите ще заложат на интегриран подход, съчетаващ интервенции за подобряване жилищните условия на групите в неравностойно положение с мерки в сферата на заетостта, образованието и обучението, социалните и здравни услуги, подкрепени по линия на ОПРЧР.

В допълнение, през месец май е даден старт на **операция „Шанс за всички”**. Тя ще подкрепи **специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания**, като им даде възможност да организират **обучения за придобиване или повишаване на професионална квалификация и осигуряване на заетост за хора с увреждания**. Важно е да се отбележи, че схемата се реализира в допълнение на дейностите по вече стартиралата схема „Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания” по ОПРКБИ.

УО е концентриран върху подобряване на резултатите на ОП чрез някои от следните мерки:

- Съвместно с ЕК е изготвен План за действие, в резултат на този който **е променен подходът към изпълнение на мерките** по ОПРЧР през 2011 г. – дава се приоритет на работата с конкретни бенефициенти, като грантови схеми се прилагат само там, където това е необходимо В областта на пазара на труда, пример за това са операциите, насочени към повишаване на знанията и уменията на безработните лица, посредством ваучерната система на финансиране на обученията, интервенциите за подкрепа на младежите за намиране на първа работа след завършване на образованието и интервенциите за повишаване на териториалната мобилност на работната сила. В същото време обаче, с активното участие на бизнеса и неправителствените организации, ще бъдат насърчени и мерки за трайната интеграция на пазара на труда на най-уязвимите групи, за подобряване на социалния климат, условията на труда и безопасността и здравето при работа в предприятията. В областта на образованието и обучението, под формата на процедури на директно предоставяне ще се реализират интервенциите за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, за развитие на извънкласни и извънучилищни форми на обучение, за осигуряване на целодневна организация на учебния ден на учениците от средишните училища, за организация на ученически и студентски практики, за ограмотяване на възрастни и за осигуряване равен достъп до качествено образование на децата със специални

образователни потребности. Едновременно с това, в областта на образователната интеграция и реинтеграция на децата и учениците от етническите малцинства, приоритетно ще се разчита на опита на училищата, общините и неправителствените организации;

- **Добро времево планиране на мерките**, вследствие на което се очаква значително ускоряване на темповете на разплащане през четвъртото тримесечие на 2011 г. За доброто планиране спомага и постоянният диалог, установен от УО с бизнеса, синдикатите, неправителствения сектор, местните власти;

- **Физическите лица, потребители на услугите**, предвидени в мерките на ОП, са значително улеснени, като им е предоставена възможност да ползват услугите по даден проект, само чрез едно заявление.

Проблемни области:

Към настоящия момент при управлението на ОП РЧР не са идентифицирани сериозни проблеми, изискващи спешни корективни действия. Потвърждение на това е и констатацията в доклада на Европейската комисия от извършения през 2010 г. системен одит, а именно че системите за управление и контрол на ОП РЧР като цяло функционират ефективно и в съответствие с приложимите законодателни актове. Същата констатация се съдържа и в Годишния контролен доклад на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС”.

Към 30 юни 2011 г. Програмата показва стабилен темп на договаряне (52 % от общия бюджет), но нивата на разплащане все още не са задоволителни (едва 11 % от целия ресурс по Програмата).

Препоръки:

КЕВКЕФ приветства видимите усилия на УО за запазване активните темпове на договаряне по Програмата, както и амбициозните цели, заложи в ИГРП за 2011 г.

Като цяло, основно предизвикателство пред УО е **постигането на устойчив темп на разплащане на средствата**. За постигане на тази цел КЕВКЕФ препоръчва мобилизиране на целия капацитет на УО и МЗ за **ускоряване на темповете по верифициране на разходите** по проектите и свързаните с това проверки на място.

КЕВКЕФ подкрепя идеята на УО за **пренасочване към други операции или към нови схеми на освободен ресурс** от нестартирала до 1 септември 2011 г. операции или от такива, по които няма реално извършени дейности до тази дата. В допълнение, КЕВКЕФ препоръчва **ускоряване на процеса по извършване на цялостна Междинна оценка** на Програмата, резултатите от която да бъдат ползвани за по-нататъшно оптимизиране изпълнението на ОПРЧР.

Макар и България да не отчита високи нива на безработица, които срещат почти всички държави-членки на ЕС, предизвикателствата пред пазара на труда в страната изискват засилено внимание. В тази връзка, отчитайки факта, че съживяването на стопанската активност и устойчивият икономически растеж са най-важните предпоставки за нарастване на заетостта и намаляване на безработицата, **ОП РЧР следва да подпомогне безработните и заетите лица по-бързо и по-успешно да се приспособят към променящите се условия**. Имайки предвид специфичния дизайн на мерките, касаещи насърчаването на заетостта (по-конкретно ПО 1, ПО 2 и ПО 6) и достигнатото ниво на разплащания по тях до момента, КЕВКЕФ обръща внимание на необходимостта да се постави акцент върху тяхното изпълнение, предвид ефектите от финансовата и икономическата криза върху пазара на труда.

КЕВКЕФ приветства усилията на ОПРЧР, чрез планираните мерки в **сферата на средното образование** през 2011 г., за подобряване на достъпа до образование и обучение на деца със специални образователни потребности, както и на деца от етническите малцинства.

В **сферата на висшето образование**, действията по линия на ОПРЧР за подобряване на качеството на образованието и обучението, в съответствие с потребностите на пазара на труда, са от съществено значение за реализирането на политиката на правителството за **реформа във висшето образование**.

Европейският социален фонд, в частност ОП РЧР, е важен инструмент за реализацията на целите на България по стратегията на ЕС „Европа 2020”. В този смисъл, КЕВКЕФ счита, че е нужно **оперативната програма да повиши и подобри досегашния си принос към изпълнението на целите на Националната програма за реформи (2011-2015 г.) в областта на образованието и обучението**, за което е важно да се осигури навременен старт и договаряне на процедурите по приоритетни оси 3 и 4, заложи в ИГРП на ОП РЧР за 2011 г. Това е наложително и с оглед постигнатото към момента ниво на договаряне по двете приоритетни оси, което остава под средното за оперативната програма като цяло.

В контекста на стартиралото планиране на политиката за сближаване след 2013 г. и тенденциите на европейско ниво към концентриране на ресурсите за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, КЕВКЕФ обръща внимание и на заложената цел в **Националната програма за развитие: България 2020** по отношение на образованието, а именно - повишаване на жизнения стандарт чрез **конкурентоспособно образование и обучение**. За постигането ѝ са необходими координирани действия за подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението, както и за развитие на системата за образование през целия живот.

• ОПРКБИ

Постигнат напредък:

За първите 6 месеца на 2011 г., по ОПРКБИ е отчетен **ръст в разплащанията от 22,7 млн. евро**. Броят на сключените договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата е нараснал до **1 200**, а през първото полугодие на настоящата година са **договорени над 89,6 млн. евро**.

Общият размер на плащанията по ОПРКБИ, от момента на стартиране на Програмата, до **30 юни 2011 г.**, възлиза на близо **249 млн. евро (21,4%** от разполагаемия ресурс). Най-голям е дялът им по ПО 3 **„Финансови ресурси за развитие на предприятията”**, възлизащ на **199 млн. евро (17,1 %** от общия бюджет на Програмата, предназначен за финансиране по Инициативата JEREMIE), следван от ПО 2 **„Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”**, по която вече са изплатени близо **37,3 млн. евро (6,3%** от наличния ресурс по тази ПО).

От началото на 2007 г., считано към **30 юни 2011 г.**, по данни на ЦКЗ, по Програмата са сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с отчитане на прекратените договори, на обща стойност от над **427,7 млн. евро (37%** от разполагаемия ресурс по ОПРКБИ). Най-голям е дялът на договорените средства по ПО 2 **„Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”**, следван от този по ПО 3 **„Финансови ресурси за развитие на предприятията”** (по линия на Инициативата JEREMIE). Респективно, най-голям е и броят на сключените договори по ПО 2.

Общият обем **договорени средства с директен бенефициент бизнеса в страната** (т.е. по процедури в рамките на **ПО 1** и **ПО 2** на ОПРКБИ), намален със стойността на прекратените договори, е от порядъка на **172 млн. евро (20,5% от бюджета на тези две ПО или 15% от целия бюджет на ОПРКБИ)**. Средствата, реално достигнали до фирмите в страната като разплатен ресурс по ПО 1 и ПО 2, към **30 юни 2011 г.**, са около **39 млн. евро (4,6% от предвидените средства за ПО 1 и ПО 2 или 3,4% от общия разполагаем ресурс по ОПРКБИ)**.

В контекста на ПО 3, през отчетния период се работи и по подготовката за осъществяване в страната на следните финансови инструменти в рамките на **Инициативата JEREMIE**:

- **Фонд за рисков капитал** (очаква се да започне оперативна дейност до края на 2011 г.);
- **Фонд за инвестиции в развиващи се компании** (очаква се да започне оперативна дейност в началото на 2012 г.);
- **Мецанин фонд** (очаква се да започне оперативна дейност до края на 2011 г.);
- **Гаранции, покриващи загуби на портфейл от дългови инструменти** (селекцията на банки, които ще оползотворят средствата от гаранционния фонд е приключена успешно и подписването на гаранционните договори е предвидено за 14 юли 2011 г.).

През отчетния период се работи активно по **ключови инициативи** в рамките на ОПРКБИ, в т.ч.:

- **Формулирането на концепция, въз основа на съществуващите ресурси и добрите практики в ЕС, за изграждането на технологични паркове в страната, в съответствие със стратегическите национални приоритети;**
- **Съвместната дейност с Европейската банка за възстановяване и развитие в областта на енергийната ефективност, в контекста на ОПРКБИ, представляваща своеобразен пилотен проект за ЕС като цяло;**
- **Предстоящото обявяване на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за покриване на международно признати стандарти. Това е и първата процедура за обявяване през 2011 г., по която са отразени всички предложения в резултат от коментарите и диалога на УО с бизнеса.**

Изпълнението от **91%** на прогнозата за договорените средства по **Инструмента LOTNAR** към **30 юни 2011 г.** нарежда ОПРКБИ сред лидерите по този показател, а по отношение изпълнението на прогнозите за размера на верифицираните и сертифицираните разходи – Програмата е безспорен водач.

Проблемни области:

Основен проблем остават **забавените темпове на изпълнение на ОПРКБИ** през годините с оглед на реалните потребности на бизнеса в страната и постигнатия същински напредък по Програмата към 30 юни 2011 г. (абстрахирайки се от развитието по Инициативата JEREMIE). **Европейските средства за подпомагане на българския бизнес все още достигат бавно до него.**

Незадоволителни са темповете на реализация на интервенциите по ПО 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности”. Към **30 юни 2011 г.** са **разплатени** едва около **1,7 млн. евро** от предвидените **246,5 млн. евро** по тази ПО (**0,7 %** от нейния бюджет).

За периода **30 юни 2010 г. – 30 юни 2011 г.** по ОПРКБИ е постигнат **ръст в договарянето от едва 14%**, което **нарежда Програмата на последно място по този показател сред седемте ОП** по Цел 1 „Сближаване”. ОПРКБИ е и на **предпоследно място по процент договаряне като цяло от началото на програмния период – едва 37%**, при **среден показател за седемте Програми от 48%**. По дял разплатени средства от разполагаемия бюджет, ОПРКБИ се нарежда на **второ място с 21,4%** (при **среден показател над 13%**), но това се обуславя от **финансовия поток по Инициативата JEREMIE (199 млн. евро или 17,1% от общия бюджет на ОПРКБИ), чието същинско прилагане все още не е стартирало.**

Сред предизвикателствата при реализацията на ОПРКБИ остава **гарантирането на адекватен административен капацитет на ангажираните служители в изпълнителната власт** за навременно справяне с очакваните бързи темпове на нарастване на задълженията им по ефективното изпълнение на Програмата.

Препоръки:

УО предвижда подобряване структурата на управление на ОПРКБИ, с цел съкращаване на сроковете по договаряне, мониторинг и плащане. В ход са предварителни разговори с участниците в процеса (ЕК, министър по управление на средствата от ЕС, Сертифициращ орган и Одитен орган). С оглед на предвижданата промяна по отношение на структурата за управление на ОПРКБИ (обединяването на УО и МЗ), **КЕВКЕФ обръща внимание на потенциалната възможност за допълнително забавяне в темповете на изпълнение на Програмата.** В тази връзка, следва да бъдат взети необходимите мерки и **да не са допуска блокиране на процедурите**, което предвид настоящия етап от финансова перспектива – би могло да застраши сериозно постигане първоначалните цели на ОПРКБИ.

КЕВКЕФ **адмира подхода за търсене и поддържане на непрестанен диалог** и консултации с представителите на бизнеса в страната за по-добро таргетиране на схемите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата. Този подход следва да бъде запазен и прилаган и **занапред.**

С оглед на гореизложеното, КЕВКЕФ запазва препоръката си от предходните доклади по темата за необходимостта от предприемането на мерки за **по-бързо допълнително опростяване и ускоряване на процедурите** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата.

• ОПАК

Постигнат напредък:

Размерът на договорените средства по ОПАК към 30.06.2011 г. възлиза на 90,6 млн. евро, или половината (50,10%) от бюджета на Програмата. По данни от Инструмента ЛОТАР, ОПАК е сред програмите с **отлично изпълнение на прогнозите за размера на договорените средства през първата половина на 2011 г. – 92 % изпълнение на прогнозата.**

Общата стойност на изплатените средства е 46,6 млн. евро, или 25,76 % от общия бюджет на Програмата.

През отчетния период са предприети редица **мерки, целящи подобряване на управлението и изпълнението на ОПАК**, в т.ч.: актуализиране на вътрешните документи по Програмата,

изменения в правилата за допустимост на разходите, инструкции към оценителите по проекти и др.

Изпълнението на ИГРП за 2011 г. се развива с ускорени темпове, като до края на месец юни 2011 г. са обявени 8 от заложените 13 схеми за БВП. Следва да се отбележи фокусът на ИГРП за 2011 г. върху мерките за укрепване капацитета на съдебната власт, за която са планирани общо 5 процедури.

По линия на ОПАК са предприети действия за **активизиране работата по електронното управление**, в рамките на провежданата административна реформа. Отговорен за е-управлението от март 2011 г. е **Съветът за административна реформа**, оглавяван от вицепремиера и министър на финансите Симеон Дянков. С тази промяна и с одобрението на проекта „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централните системи на електронното правителство”, финансиран по линия на ОПАК, се поставя началото на по-интензивна работа, подкрепена от ясна политическа воля. Целта на проекта е да се създаде „национална платформа” за централизирано налагане и координирано изпълнение на общата и секторните стратегии в областта на е-управлението.

Преодоляна е констатираната в Годишния доклад на КЕВКЕФ от 2010 г. недостатъчна **публичност на резултатите от реализираните проекти** по ОПАК. В тази връзка УО е провел множество обучения на бенефициени и бъдещи такива, както и навременна актуализация и промяна на дизайна на сайта на ОПАК с оглед гъвкавост при търсенето и увеличаване на обема на информацията по дейности на ОПАК. УО провежда ежедневна комуникация и консултация на бенефициентите и потенциални заинтересовани лица по Програмата.

Като **добри практики** могат да бъдат посочени успешно приключилите в рамките на отчетния период проекти за „**Укрепване капацитета на Прокуратурата на Република България при взаимодействие с контролните органи за противодействие на закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите**”, както и проектът, който пряко засяга работата на **Народното събрание – „Модерна парламентарна администрация в услуга на обществото”**. КЕВКЕФ насърчава **реализирането на подобни проекти, които имат добавена стойност не само за администрацията, но и за гражданите.**

Проблемни области:

Като проблемни области, идентифицирани в резултат от извършени одити на ОПАК, УО посочва някои преодолими слабости, свързани с **капацитета на бенефициентите** при управлението на проектите, както и проблеми, свързани с процедурите за избор на изпълнител по реда на ЗОП, НВМОП и ПМС №55/2007 г.

УО е предприел съответни действия за преодоляване на констатираните проблемни области, сред които могат да бъдат отбелязани: **обучения на одобрените бенефициенти** за управление на проекти; **регулярни срещи с бенефициентите** с цел подпомагане успешната реализация на проектите; публикуване на **актуална информация** по Програмата на интернет-страницата на УО; засилване **предварителния контрол** за законосъобразност на процедурите за избор на изпълнители по проектите и др.

Предвид предприетите мерки за подобряване управлението на Програмата, КЕВКЕФ счита за необходимо усилията на УО през втората половина на 2011 г. да се насочат към **преодоляване забавянето в плащанията** по проектите (особено по ПО 1 и ПО2).

Препоръки:

ОПАК има изключителен принос за повишаване компетентността на държавната администрация, като през 2011 г. се обръща особено внимание на мерките, насочени към оптимизиране на **административния капацитет в съдебната система**. КЕВКЕФ приветства планираните в ИГРП за 2011 г. мерки, насочени към ефективно управление на човешките ресурси в съдебната система и изразява очакване за успешната им реализация в рамките на заложените срокове. КЕВКЕФ счита, че подкрепата на ОПАК за постигането на **прозрачна и ефективна съдебна система**, е **ключов фактор за преодоляване на констатираните проблемни области в съдебната власт в редовните доклади на ЕК относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка**.

В контекста на съществуващите бюджетни ограничения, КЕВКЕФ разглежда ОПАК като **ключов инструмент за провеждането на административната реформа**. В тази връзка, КЕВКЕФ препоръчва **постигане на пълен синхрон и допълняемост на мерките**, планирани по ОПАК с тези на Съвета по административна реформа към МС, вкл. по отношение на изграждането на електронното правителство. КЕВКЕФ обръща внимание, че задълбочаването на работата по изграждането и въвеждането на **е-правителство**, е особено необходимо, за да бъдат спестени значителни държавни разходи и да бъдат улеснени гражданите в досега си с институциите, както и намалени рисковете от потенциални възможности за корупция. В допълнение, ОПАК може да бъде възприеман като финансов инструмент за реализиране на електронното правителство и изграждането на една модерна и достъпна администрация в услуга на гражданите.

Предвид стартиралото обсъждане на национално и европейско ниво на новите предизвикателства пред политиката за сближаване след 2013 г. и обвързването ѝ с целите на Стратегията „Европа 2020“, КЕВКЕФ препоръчва **ускоряване на Междинната оценка на Програмата**. Резултатите от Междинната оценка ще послужат, както за оптимизиране изпълнението на ОПАК през настоящия програмен период, така и за формулиране на препоръки при програмирането на следващия.

• ОПТП

Постигнат напредък:

По данни на УО по време на отчетния период по ОПТП са **сключени 15 договора на стойност 10 205 440,64 евро**, а реално разплатените средства за шестмесечието достигат **1 294 506,17 евро**. От стартирането на програмата до края на отчетния период общата стойност на договорените средства е **23 857 862,54 евро, или 42%**, а изплатените са **7 169 635,58 евро***, или **12,62% от бюджета на ОП**.

Особено значимо събитие, което се случва по време на отчетния период, е въвеждането в експлоатация на **Модула за електронни услуги на ИСУН**. Той дава възможност за **електронно подаване на проектната документация от бенефициентите по ОПТП**. Именно такава беше и препоръката на КЕВКЕФ към УО на ОПТП в Годишния доклад за 2010 г. Това е значителна крачка напред в услуга на бенефициентите, която ще бъде подкрепена от електронно подаване на проекти и по ОПРЧР и ОПРКБИ, които имат най-много бенефициенти.

---

* По данни на Национален фонд разплатените средства към 30.06.2011 г. са 7 573 487 €

По време на отчетния период, освен това, е даден реален старт **на изграждането на 27-те областни информационни центъра** с подписването на договорите за БФП с общините, на чиято територия ще бъдат изградени. КЕВКЕФ приветства това събитие, защото следи процесите по изграждане на тези центрове от самото начало.

Проблемни области:

УО на ОПТП посочва като проблемни области някои пропуски от страна на бенефициентите по оформянето и комплектоването на разходооправдателните документи.

Като по-съществен проблем трябва да се отбележи обаче ръстът на разплащанията по Програмата, защото все още темповете не са достатъчно интензивни. Макар в сравнение с юни 2010 г. плащанията да са се увеличили два пъти, е необходима по-голяма активност, каквато се наблюдава при договарянето.

Препоръки:

КЕВКЕФ поздравява УО на ОПТП за решителната стъпка, чрез която дава възможност на бенефициентите да подават проектните си предложения по електронен път.

КЕВКЕФ препоръчва това нововъведение да се приложи в най-кратки срокове и за останалите ОП, тъй като ефектът върху бенефициентите ще бъде особено благоприятен и насърчаващ тяхната активност.

КЕВКЕФ изразява задоволство от отличните темпове на договаряне, като призовава УО да продължи да ги поддържа.

• ПРОГРАМИ ЗА ТГС

Постигнат напредък:

КЕВКЕФ приветства сериозните усилия, които Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество” в МРРБ (изпълняваща функциите на Управляващ орган на програмите за ТГС по външните граници и функциите на Национален партниращ орган за програмите за ТГС по вътрешните граници на ЕС) полага за постигане на напредък в изпълнението им. В резултат можем да отчетем следния напредък по програмите към 30 юни 2011 г.:

- Получени са **положителни оценки от ЕК за съответствие на системите за управление и контрол** на програмите за ТГС;
- **Ратифицирани са Меморандумите за разбирателство** по отделните програми (единствено по програмата за ТГС България-Сърбия предстои финализиране на процеса по ратификация на Меморандума за разбирателство);
- **Одобрени са проектите по първата покана** за набиране на проектни предложения;
- По ТГС програмата с **Република Македония е обявена втората покана за набиране на проектни предложения; През месец септември предстои обявяването на вторите покани** по програмите с Република Турция и Република Сърбия;
- По ТГС програмите по вътрешните граници (Румъния, Гърция) е **обявена и втората покана за набиране на проектни предложения**, с което се очаква да бъде договорена значителна част от наличния ресурс по двете програми;
- Наблюдава се напредък по отношение на **сключените договори с бенефициентите по програмите за ТГС финансирани от Инструмента за предприсъединителна помощ, както и по програмата за ТГС Гърция - България**. КЕВКЕФ отчита този напредък,

предвид обстоятелството, че към декември 2010 г. липсват сключени договори по ТГС програмите, с изключение на ТГС Румъния-България и проектите по Техническа помощ на отделните програми;

- При програмите за ТГС по външните граници – България-Турция, България - Сърбия и България-Македония са **реалокирани допълнителни средства** по първата покана за набиране на проектни предложения, за да бъдат финансирани получените проекти с високо качество, които надвишават първоначално одобрения бюджет по поканата;
- По програмите за ТГС Румъния - България, финансирана от ЕФРР, МРРБ е сключило договори с бенефициентите от българска страна по одобрените проекти за **осигуряване на националното съфинансиране** на проектите;
- По програмата за ТГС Гърция – България са предприети стъпки за трансфериране на средствата от национално съфинансиране към Сертифициращия орган на програмата в Гърция;
- Успешно е извършена **Междинната оценка** на програмата за ТГС Румъния-България, която бе одобрена и от Съвместният комитет за наблюдение на програмата в края на месец юни 2011 г.;
- Изграден е **интерфейс между ИСУН и системата ИСУТС на програмите за ТГС по външни граници на ЕС, съфинансирани по Инструмента за Предприсъединителна помощ (ИПП)**. Модулът допълва предоставяната на експертите информация за кандидати и финансираните по оперативни програми проекти/договори с информацията за кандидати и проекти/договори по програмите за трансгранично сътрудничество, която **да се използва при проверки, контрол и превенция на двойното финансиране** чрез ИСУН.

Проблемни области:

КЕВКЕФ продължава да отчита като основни проблемни области при програмите за ТГС:

- **осигуряването на собствен принос или собственото съфинансиране от бенефициентите**, особено когато тези бенефициенти са Областни управи, предвид ограниченията при бюджетното планиране;
- **забавянето при възстановяване на средства** на българските бенефициенти по проекти, поради **липса на преходен финансов ресурс**;
- **необходимост от оптимизиране на децентрализираната система за първо ниво на контрол.**

Към тези основни проблемни области следва да бъдат отчетени и **външните фактори**, които биха могли допълнително да забавят изпълнението на програмите за ТГС:

- продължаващата сложна икономическа ситуация в Гърция;
- предстоящите през месец октомври местни избори в България.

Препоръки:

КЕВКЕФ отчита спецификата при изпълнение на програмите за ТГС – наличие на структури и партньори по проектите в две държави, както и необходимост от постигане на трансграничен ефект на финансираните дейности. В тази връзка, КЕВКЕФ приветства усилията на МРРБ да ускори темповете на реализация на програмите, в рамките на допустимите правомощия, като и постигнатия напредък в периода януари-юни 2011 г.

КЕВКЕФ отчита като успешна практиката, приложена по отношение на ТГС програмите с Турция, Македония и Сърбия за реалокиране на средства от бъдещи години, за да бъдат финансирани по текущата покана повече качествени проекти. По този начин се постига

необходимото ускоряване на процеса на договаряне на средства по тези програми, за да бъде преодоляно натрупаното забавяне. Същевременно, КЕВКЕФ апелира за полагане на максимални усилия по ТГС програмите по външните граници, по които МРРБ е Управляващ орган, за да стартира реалното изпълнение на одобрените проекти.

КЕВКЕФ изразява очакване, че проблемите, свързани с липсата на преходен финансов ресурс за възстановяване на извършените допустими разходи от бенефициентите, ще бъдат преодоляни предвид достъпа до средства от програмите след получените положителни оценки за съответствие.

Предизвикателството пред МРРБ на този етап е да съсредоточи усилията си върху ускоряване изпълнението на одобрените проекти, посредством:

- обучения на бенефициентите по проблемите, свързани с изпълнението на проекти;
- обучения на контролорите за осъществяване на първо ниво на контрол;
- осигуряване навременното изплащане на бенефициентите от българска страна на българското национално съфинансиране по одобрените проекти.

КЕВКЕФ обръща внимание, че при липса на активизиране на изпълнението на програмите за ТГС, съществува **обозрим риск от загуба на средства по линия на Европейския фонд за регионално развитие**, поради изтичане на правилото n+3.

С оглед постигане на по-голяма усвояемост по ТГС програмата с Румъния, КЕВКЕФ препоръчва да се анализират възможностите за финансиране на проекти по програмата в изпълнение на т. нар. **Дунавска стратегия**. По този начин ще се постигне не само трансграничен, но и транс-регионален ефект на финансираните дейности, което ще спомогне за повишаване на конкурентоспособността на Дунавските региони.

Един от приоритетите на Полското председателство на ЕС е свързан с **изграждането на кохерентна и интегрирана европейска транспортна система**. **Развитието на TEN-T мрежите** ще способства за преодоляване различията между европейските региони, за задълбочаване на добросъседските отношения на ЕС, чрез сближаване с непосредствените съседи на Съюза, както и ще насърчи социалната мобилност и развитието на Единния вътрешен пазар. **С оглед на тези тенденции, КЕВКЕФ счита, че ТГС програмите по външните граници на ЕС имат потенциал да спомогнат за развитието именно на тези процеси.**

В унисон с оказваното съдействие от страна на Народното събрание за своевременната ратификация на Меморандумите за разбирателство по отделните програми за ТГС с цел реализацията им в срок и избягване на забавяния от българска страна, КЕВКЕФ изразява готовност да **съдейства за по-бързото приключване на ратификацията на Меморандума за разбирателство по ТГС програмата със Сърбия.**

• ПРСР

Постигнат напредък:

Към 30.06.2011 г. са **договорени 39 %** от бюджета на ПРСР, а разплатените средства **представяват 21 %** от целия наличен за усвояване бюджет на ПРСР.

И в договарянето, и в разплащането за периода 01.01. – 30.06.2011 г. се отчита ръст от по 2 процентни пункта спрямо релевантните стойности към 31 декември 2010 г.

Проблемни области:

И през първото полугодие на 2011 г. основен проблем при прилагането на ПРСР остав **бързината при обработване то на постъпилите заявления**. Предприети са редица инициативи, които очакваме в най-кратки срокове да допринесат за преодоляване на забавянията и да дадат техническа възможност на УО да обработва по-голям брой заявления едновременно.

ПРСР стартира в България с **двугодишно забавяне**. Разплащателната агенция получава акредитация в края на 2007 г.; първият прием по двете отворени в началото мерки започва през април 2008 г., а по следващите две – едва през есента на 2008 г. В резултат на това **през първите две години от действието на Програмата усвояване на европейски средства по нея на практика няма**. В тази връзка, разглеждайки заложения ресурс до 2009 г., който според правилото N+2 трябва да бъде усвоен до 31. 12. 2011 г., е видно, че ще в края на Програмния период **вероятността да има неусвоени средства по ПРСР е значителна**. Същевременно, обаче, **предприетите последователни действия от страна на УО** в посока преодоляването на този проблем дават основание да се смята, че **сериозно изоставане по Програмата в крайна сметка няма да бъде допуснато**.

От началото на 2011 г. са проведени редица дискусии с всички заинтересовани страни във връзка със стремежа към подобряване **административния капацитет** по ПРСР. Въпреки значителните усилия в тази посока, все още **пред администрацията стои сериозното предизвикателство да ускори, опрости максимално и спомогне за значително по-висок темп на контракуване и разплащане на средствата по ПРСР 2007 – 2013 през оставащото време до нейното приключване**.

Препоръки:

КЕВКЕФ призовава УО да проведе максимално широка информационна кампания, с цел популяризиране на Програмата и насърчаване на стопанската активност сред жителите на селските райони. Голяма част от тези райони са с изоставащи икономически показатели спрямо средните за страната. В тази връзка грантовете по линия на ПРСР могат да генерират заетост, добавена стойност и да създадат т.нар. „ефект на мултипликатора” и по този начин да бъде постигнат по-висок икономически растеж. За да може информационната кампания да постигне заложените цели и да бъде максимално полезна, КЕВКЕФ насърчава всички бенефициенти по ПРСР да положат нужните усилия за разширяване на своите познания в спецификата на Програмата.

КЕВКЕФ призовава за **по-голяма прозрачност в условията, реда и процедурите за кандидатстване, както и за статута на вече приетите проекти по различните мерки**.

КЕВКЕФ приветства инициативата на МЗХ за приемането на ПМС № 59 от 11 март 2011 г. за условията и реда за отпускане на безлихвени заеми на общините от централния бюджет за финансиране на разходи за окончателни плащания по одобрени проекти по Програмата за развитие на селските райони и счита, че това е изключително важна стъпка, която ще даде възможност на общините да реализират безпроблемно своите проекти.

КЕВКЕФ препоръчва разработването на по-добра и ефективна система за въпроси и отговори по отделните мерки по подобие на ОПРР и ОПОС.

КЕВКЕФ счита, че за по-добрата информираност и генериране на мотивация сред потенциалните бенефициенти по програмата, следва да се **въведе повече яснота в разпределението на**

бюджета по всяка от отворените мерки. Това може да се осъществи посредством публикуване ежеседмични и/или ежемесечни анализи за усвояването на бюджетите и постигането на целите на ПРСР, както и на анализи на усвояването на бюджетите по съответните периоди за прием на проектни предложения, като се дава информация за бюджета на всеки прозорец и усвоената сума по дадената мярка.

С оглед тенденциите в Общата селскостопанска политика (ОСП) за следващия Програмен период 2014-2020 г, а именно – поставяне на акцент върху инвестициите в екологосъобразно земеделие (40 % от разходната част на Общия Европейски проекто-бюджет 2014-2020 г. са разчетени за финансиране на земеделски дейности), **КЕВКЕФ препоръчва да бъдат предприети адекватни действия, за популяризиране и прилагане на мерките по Приоритетна Ос 2, насочени към развитието на екологосъобразно земеделие.**

КЕВКЕФ счита, че това е наложително, т.к към настоящия момент е налице **дефицит в търсенето на финансиране по тези мерки от страна на потенциалните бенефициенти.** Това е тревожен сигнал, тъй като по този начин рискът от загуба на средства с приближаване края на настоящия Програмен период се увеличава.

КЕВКЕФ приветства инициативата за прехвърляне на средства от едни мерки към други с оглед по-пълнен и адекватен отговор на потребностите, които бенефициентите в България имат. Комисията ще следи внимателно процеса, който очакваме да допринесе и за една по-висока усвояемост по ПРСР 2007 – 2013 като цяло.

- **ОПРСР**

Постигнат напредък:

За първото полугодие на 2011 г. са подадени 26 проектни предложения, което е индикация за запазване на темповете от предходните години. В тези връзка следва да се отбележи, че само за 2010 г. са регистрирани 56 проектни предложения, което се равнява на общия брой на регистрираните проекти от одобрението на ОПРСР до края на 2009 г. За периода 01.01.-30.06.2011 г. са сключени 18 договора. Ръстът при проектите с окончателно плащане е почти шесткратен – към 30.06.2011 г. са разплатени 23 бр. при 4 бр. за 2009 г.

Договорените средства по програмата към 30.06.2011 г. са нарастнали до 21,75 %, докато този процент за 2009 г. е 3,34 % Разплащанията към юни 2011 г. са 5,29 % от бюджета на програмата, при 0,19 % за 2009 г. Прогнозата е тази тенденция да се запази, с оглед на значително нарастналия брой на одобрените проекти, по които плащанията на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат извършвани основно в рамките на следващата календарна година.

Окончателният доклад по междинната оценка на ОПРСР е изпратен на ЕК чрез информационната система SFC 2007 на 30.06.2011 г.

Проблемни области:

Трудностите пред бенефициентите при осигуряването на частното съфинансиране по проектите все още не са преодоляни и често този проблем води до невъзможност част от тях да пристъпят към реализиране на своите проекти. Създаването на гаранционна схема в рамките на Българска банка за развитие, която да улесни достъпа до финансиране за малки и средни предприятия от сектор „Рибарство”, е стъпка към решаването на този проблем.

Независимо от нарастване темпа на усвояване на средствата по Оперативната програма, все още броят на регистрирани проекти и договорирани средства е нисък и проектите са с незадоволително качество.

Препоръки:

КЕВКЕФ изразява увереност, че с въведените мерки за подобрене на работата на УО и мерките за повишаване качеството на подаваните проекти, ще бъдат ускорени темповете на договориране и разплащане по програмата. КЕВКЕФ счита, че диалогът с експертите на УО и директното консултиране на бенефициентите, посредством създаването на Help-desk звена, е удачна мярка, която ще доведе до постигане на заложените цели.

КЕВКЕФ приветства усилията на УО на ОПРСР за улесняване на достъпа до финансиране на МСП, кандидатстващи по ОПРСР, чрез Националния гаранционен фонд към ББР. По този начин ще бъде увеличен интересът на инвеститорите към програмата, които ще могат да ползват кредити при по-ниска лихва, без да бъде заплашена стабилността на търговските банки, отпускащи кредити на бенефициентите по програмата.

КЕВКЕФ поддържа препоръката си от годишния доклад за по-пълноценно използване на средствата от техническата помощ на програмата, за привличане на външна експертиза в подкрепа на УО на програмата, особено по отношение оценката на икономическата жизнеспособност на инвестиционните проектни предложения.

• ДРУГИ ПРОГРАМИ И ИНСТРУМЕНТИ, ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА БЪЛГАРИЯ

Инструментът Шенген

Постигнат напредък:

По данни на МФ, към крайния срок за договаряне на средства по Инструмента Шенген (31.03.2010 г.), успешно са сключени договори в размер на стойност **133,296 млн. евро без ДДС**, като по този начин **процентът на договаряне е 100**.

Дирекция Централно звено за финансиране и договаряне извърши плащания, покриващи напълно целия размер на средствата, финансирани в рамките на Инструмента Шенген от ЕК, т.е те са успешно изпълнени и разплатени също на **100%**, или **132.8 млн. евро без ДДС (148.13 млн. евро с ДДС)**.

В допълнение на финансираните от ЕС средства в частта Шенген в размер на 128,96 млн. евро, българското правителство прие ПМС № 17 от 15.02.2010 г., чрез което осигури допълнителни средства в размер на 28 632 345 евро. От тях 14 809 603 евро без ДДС са предвидени за реализирането на 21 проекта по Национална Индикативна Програма 2007-2009, включващи поети ангажименти от страна на Република България за присъединяване към Шенгенското пространство. Така правителството изпълни поетия ангажимент към Европейската комисия да реализира всички цели и мерки по НИП 2007-2009.

Към 30 юни 2011 г. по данни на МФ общият размер на всички сключени договори в изпълнение на **Националната Индикативна Програма 2007-2009 възлиза на 161,124 млн. евро с ДДС (143,675 млн. евро без ДДС)**.

Проблемни области:

В периода 01.01. – 30.06. 2011 г. са прекратени три договора по ПМС 17 на обща стойност 1,1 млн.евро без ДДС, поради неизпълнение на задълженията на изпълнителите.

В процес на изпълнение са 7 договора на обща стойност 12 млн.евро без ДДС, финансирани по ПМС № 17 от 15.02.2010 г. Към 30.06.2011 г. по 5 от тях е констатирано известно забавяне в изпълнението на предвидените строително-монтажни и СРР спрямо предвидените в договорите срокове. Причината за акумулираното забавяне е неизпълнение от страна на изпълнителите на поетите договорни ангажименти. Респективно сключеният договор за извършване на строителен надзор на 4 от горепосочените договори за строителство не е приключил.

Договорът за изграждане на интегрирана система контрол и наблюдение на българо-турската граница е със срок на изпълнение м. декември 2011 г. и КЕВКЕФ ще продължи да следи срочното му финализиране.

Препоръки:

КЕВКЕФ приветства усилията на УО и всички институции, ангажирани с Инструмента Шенген, които доведоха до значими и осезаеми резултати: На 29 юни 2011 г. Република България изпрати на Европейската комисия Окончателен доклад за изпълнението на НИП 2007-2009. Той съдържа информация за цялостното изпълнение на НИП 2007-2009 по Инструмент Шенген и доказва, че страната ни отговаря на всички технически изисквания за пълноправно членство в Шенгенското Пространство.

Окончателната сума на допустимите разходи, декларирана пред Европейската комисия е 128 194 211,77 евро, което представлява 99,45% от цялата сума, отпусната на Република България за финансиране на дейности по Инструмента Шенген.

КЕВКЕФ счита, на база задълбочен анализ на фактите, че органите, включени в Системата за управление и контрол по Инструмент Шенген вършат ефективно своята работа по контракуване, изпълнение, мониторинг и отчитане на средствата.

КЕВКЕФ препоръчва да се оптимизира процеса по изпълнение на договорите, които се реализират с национални средства по ПМС 17, до края на 2011 г. и по този начин да се приключат строителните обекти в предварително заложените срокове. Комисията счита, че това е една реалистична и постижима цел.

ФМ на ЕИП и Норвежка програма

Постигнат напредък:

Договорените средства по ФМ на ЕИП са 98%, а разплатените са 51% от бюджета на Механизма. По всички одобрени за финансиране проекти по ФМ на ЕИП има сключени договори за изпълнение със срок на приключване на дейностите до 30 април 2011 г. В рамките на този краен срок успешно са приключили общо 30 проекта.

По Норвежката програма за сътрудничество, в рамките на крайния срок за допустимост на разходите - 30.04.2011 г., успешно са приключили общо 19 проекта. Към 30.06.2011 г. са извършени плащания на стойност 12,6 млн. евро, като тази сума представлява 63% от бюджета по програмата. По време на отчетния период са разплатени 2,4 млн. евро. Удължен е

крайният срок за допустимост на разходите на три проекта до 30.04.2012 г. **Два проекта** ще бъдат завършени със средства от резерва за проекти.

През новия програмен период 2009-2014 по ФМ на ЕИП и НПС се отпускат **три пъти повече средства на страната ни**, според подписания на 17 юни 2011 г. Меморандум за разбирателство за изпълнение на програмите, финансирани от Норвегия, Исландия и Лихтенщайн. Това увеличение на средствата се дължи на добрите постижения в настоящия програмен период - първият Музей на съвременното изкуство в България, Дигиталният център в Национална библиотека "Св. Св. Кирил и Методий", археологическите разкопки на манастир Св. Йоан Предтеча на остров Св. Иван край Созопол, соларен парк с капацитет 1 MW, учебна био ферма за деца „Слънчева градина“, туристически и информационни центрове, проекти за енергийна ефективност в над 25 населени места и др.

Проблемни области:

По ФМ на ЕИП е отчетено неизпълнение на дейности по два проекта. След обстоен анализ, срещи с бенефициентите, проверки на място, е взето решение за **прекратяване на проектите** „Модернизация и ремонт на Центъра за детски грижи в Община Берковица – място за формиране и развитие на творчески умения“ и „Исторически комплекс Магура – античност за поколения“. Констатирано е **забавяне и при един от удължените проекти** – „Възраждане и запазване на традиционни строителни техники и умения, използвани в България“ с бенефициент Дирекция на природен парк Витоша към ИА по горите.

Препоръки:

КЕВКЕФ счита, че по отношение на ФМ на ЕИП, е наложително НКЗ да се съсредоточи изцяло върху удължените през 2010 г. проекти, за да се избегне опасността от прекратяването им, поради неизпълнение на дейностите или неточен времеви график.

КЕВКЕФ ще продължи да следи изпълнението на НПС, тъй като по нея се финансират проекти с особена културно-историческа стойност за страната ни. В тази връзка КЕВКЕФ очаква бенефициентите да покажат по-голяма ангажираност към изпълнение на проектите. Затова е необходимо да се обърне внимание на проблемите и трудностите за бенефициентите, които са извън публичните институции.

ПФИ

Постигнат напредък:

Към крайния срок за договаряне (15 декември 2009 г.) са сключени **73 договори**, на обща стойност от **23,417 млн. евро (70,3%** от алокирания ресурс по ПФИ).

Периодът за **изпълнение на договорите** е приключил на **15 декември 2010 г.** По данни на Министерството на финансите, **успешно са реализирани всички 73 договори**, като са постигнати заложените задължителни резултати. Не са регистрирани съществени проблеми при изпълнението.

Срокът за разплащане приключва на **15 декември 2011 г.** Към **30 юни 2011 г.**, по ПФИ са изплатени общо **19,794 млн. евро**, което представлява **84,5%** от стойността на сключените договори и **59,5%** от предвидения бюджет за ПФИ. За сравнение, към **31 декември 2010 г.**,

разплатеният ресурс възлиза на **18,049 млн. евро**, което представлява **54,2%** от първоначалния бюджет на ПФИ или **77,1%** от стойността на сключените договори. На практика, за **първото полугодие на 2011 г.**, са разплатени нови **1,745 млн. евро**.

На **24 февруари 2011 г.** е проведено XVII-то Заседание на Съвместния комитет за наблюдение на проектите по програма ФАР и ПФИ, на което е обсъдено и актуалното състояние на ПФИ и са отчетени постигнатите резултати по Инструмента.

До **15 декември 2011 г.** се очаква разплатеният ресурс по ПФИ да достигне съответно **93%** от размера на договорените средства и **65%** от първоначалния бюджет на Инструмента.

2. КЛЮЧОВИ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ. НАСТЪПИЛИ ПРОМЕНИ И ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК В УПРАВЛЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СРЕДСТВА ПРЕЗ ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА 2011 г.

Посредством изготвянето на редовни доклади за усвояването на средствата от ЕС в Република България, КЕВКЕФ цели да установи демократичен контрол и **обективен механизъм на политическо ниво за проследяване на постигнатото** по отделните програми и инструменти, както и за **проследяване на предприетите от страна на изпълнителната власт корективни действия** за преодоляване на констатираните от КЕВКЕФ слаби места в системата за управление на европейските средства.

2.1. КЛЮЧОВИ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ

Отчитайки отправените **хоризонтални препоръки** в Годишния доклад на КЕВКЕФ за 2010 г. по отношение на **процеса на възлагане на обществени поръчки** за изпълнение на одобрените проекти, както и във връзка с **административния капацитет на звената, управляващи европейски средства**, КЕВКЕФ констатира следното:

Положителни ефекти от извършените промени в ЗОП:

През първата половина на 2011 г. е постигнат **значителен напредък по планираните промени в ЗОП**, които предстои да бъдат одобрени от Народното събрание през септември 2011 г. Прилагането им следва да доведе до облекчаване от излишна административна тежест и ускоряване на процеса на възлагане на обществени поръчки, а оттам и на изпълнението на финансираните с европейски средства проекти. Извършването на предварителния контрол от страна на АОП е предпоставка за гарантиране **законосъобразността на процедурите** по обществени поръчки и **намаляване на риска от налагане на финансови корекции** по одобрените проекти. КЕВКЕФ обръща внимание на необходимостта от укрепване на административния капацитет на АОП за ефективно прилагане на разширените правомощия. В съответствие с отправената от КЕВКЕФ препоръка в Годишния доклад от 2010 г. за създаване на типови образци на документи, е предвидено изготвяне на **типова тръжна документация** за провеждане на процедурите по ЗОП, което допълнително ще улесни кандидатите. Промените в ЗОП са оценени положително и от ЕК в юлския Доклад по напредъка на Република България по Механизма за сътрудничество и оценка от 2011 г.

За постигане на обективна оценка на ефекта върху изпълняваните проекти с европейско финансиране от извършените законодателни промени в сферата на обществените поръчки,

КЕВКЕФ ще проследява и отчита изпълнението на приетите мерки в рамките на редовните изслушвания по оперативните програми.

Административен капацитет на звената, отговорни за управлението на европейските средства:

През отчетния период продължават действията по укрепване и засилване на капацитета на административните структури. Създадена е нормативна възможност по линия на техническите помощи на съответните ОП да бъдат ангажирани **допълнителни експерти на трудов договор**, които да подпомагат основната администрация на УО и МЗ.

Във връзка с по-ефективното усвояване на средствата от СКФ на ЕС, в рамките на настоящия програмен период се предвижда предоставянето на **техническа помощ на българската администрация от страна на Международните финансови институции** и по-конкретно Световна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Европейската инвестиционна банка. Помощта им ще се предоставя под формата на консултантски услуги на УО на ОП и ще бъде финансирана по линия на техническа помощ на съответните ОП. В тази връзка, **КЕВКЕФ апелира за скорошно изясняване на конкретния механизъм за предоставяне на техническата помощ.**

Продължава подготовката на т.нар. **Инициатива „Българският JASPERS”** – мобилни групи от експерти, които да подпомагат общините в страната при подготовката на процедури по Закона за обществените поръчки, както и при реализацията на проекти. В тази връзка е изготвен проект по ОПТП за *„Създаване на мобилно експертно звено за подкрепа на местните и регионални администрации при изпълнението и управлението на проекти финансирани от СКФ”*. Чрез проекта ще бъде предоставена специфична експертиза на бенефициентите за разрешаване на конкретни казуси при изпълнението и управлението на инфраструктурни проекти. Очаква се през втората половина на годината да започне реалното изпълнение на дейностите по проекта. КЕВКЕФ счита, че очакваният реален старт на Инициативата ще допринесе за повишаване на административния капацитет на общините при подготовката и изпълнението на инфраструктурни проекти.

Системи за управление и контрол

През отчетния период се наблюдава добро функциониране на системите за управление и контрол на отделните оперативни програми. С оглед подобряване на функционирането им, Одитният орган отчита, че УО предприемат своевременни и адекватни корективни действия, като осъществявания контрол е фокусиран върху потенциалните рискове.

2.2. ЦЯЛОСТЕН ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК

През първата половина на 2011 г. КЕВКЕФ определя като **положителен напредък** в управлението на европейските средства в Република България следните по-съществени резултати по отделните програми и финансови инструменти:

- **Разплатени средства** - по данни на **Сертифициращия орган**, за първото полугодие на 2011 г., по 7-те Оперативни програми по Цел 1 „Сближаване”, са **разплатени нови 249,1 млн. евро**. Така общият размер на изплатените средства към **30 юни 2011 г.** по тези програми достига близо **1,1 млрд. евро (13,2 % от общия бюджет)**;
- **Договорени средства** – по данни на **Централното координационно звено** в МС, за първото полугодие на 2011 г., по 7-те Оперативни програми по Цел 1 „Сближаване”, са договорени

нови **884,2 млн. евро**, с което общият размер на сключените договори към **30 юни 2011 г.** достига над **3,8 млрд. евро (47,8 %** от общия бюджет);

- **Изпълнение на ЛОТАР прогнозите** – За отчетния период се наблюдава едно сравнително добро изпълнение на прогнозите по Инструмента ЛОТАР (варира между 69-75 % по различните показатели – договорени средства, верифицирани и сертифицирани разходи). КЕВКЕФ приветства все по-прецизното използване на инструмента за финансово планиране от страна на УО;
- В съответствие с една от многократно отправяните препоръки от страна на КЕВКЕФ към структурите на изпълнителната власт за осигуряване на електронни услуги за бенефициентите (за кандидатстване и отчитане на проектите), на **15 юни 2011 г.** е даден старт на **Модула за електронни услуги в ИСУН**. КЕВКЕФ отчита като положителен факт и изградения интерфейс между системите **ИСУН и ИСУТС** (програми за ТГС по външните граници на ЕС), с което се повишава качеството на контрол и превенция на двойното финансиране;
- Друга препоръка на КЕВКЕФ за оптимизиране на процеса по кандидатстване и управление на проектите и въвеждане на типови образци на документи, намира отражение в извършените нормативни промени през отчетния период – въведено е изискване за изготвяне на **унифицирани образци на формуляра за кандидатстване** (ПМС № 121 от 2007 г.), **актуализирани са типовите образци на документи** по ПМС № 55 от 2007 г. КЕВКЕФ приветства и предвиденото опростяване на процеса по възлагане на обществени поръчки в полза на бенефициентите, посредством промените в ЗОП, в т.ч. идеята за създаване на **типови тръжни документации** за провеждане на процедурите по обществени поръчки;
- Като положителен аспект през отчетния период, КЕВКЕФ откроява **сериозния подем в подготовката и одобрението на апликационните форми в сектор „Транспорт“**, както в пътният, така и в ж.п. сектора (рехабилитация по ж.п. линията Пловдив - Бургас, модернизация на ж.п. линията София - Пловдив, АМ „Струма“, АМ „Марица“). В допълнение, като изключително сериозен успех в сектора, през отчетния период, следва да се открие **пускането в експлоатация на АМ „Люлин“**;
- КЕВКЕФ приветства изградената отлична комуникация между МВР и МФ по отношение на Инструмента Шенген, както и навременното представяне пред ЕК в рамките на отчетния период на **Окончателния доклад** за 100%-товото изпълнение на Инструмента Шенген. В подкрепа на активната работа на изпълнителната власт за присъединяване на Република България към Шенгенското пространство, КЕВКЕФ изразява задоволство от факта, че страната напълно отговаря на всички технически критерии за пълноправно членство в Шенген;
- Към **30 юни 2011 г.** успешно са финализирани **Меморандумите за разбирателство по всички програми за ТГС**, като предстои в кратки срокове този процес да приключи и по отношение на ТГС програмата България-Сърбия. Както и до сега, КЕВКЕФ ще продължи да оказва подкрепа за навременното приключване на процеса по ратификация в рамките на Народното събрание;
- КЕВКЕФ приветства предприетите действия от страна на изпълнителната власт във връзка с подготовката на Република България за участие в бъдещата Кохезионна политика на ЕС – изготвен е анализ на социално-икономическото развитие, както и предварителен вариант на визия за **„България 2020“**, посредством т.нар. **Национална програма за развитие**.

2.3. ПРЕПОРЪКИ/ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

След обстоен анализ на постъпилата информация от Управляващите органи на ОП за постигнатото през първата половина на 2011 г., КЕВКЕФ определя следните ключови предизвикателства за подобряване системата на управление на европейските средства в Република България:

1. Междинни оценки

Съгласно Регламент (ЕС) 1083/2006, чл. 47, целта на оценката е подобряването на качеството, ефективността и съгласуваността на подкрепата от Фондовете. Отчитайки, че оценяването е ключов компонент в управлението на средствата от СКФ, КЕВКЕФ препоръчва по-навременно протичане и финализиране на процеса по извършване на **междинна оценка** за изпълнението на отделните ОП (с изключение на ОПРР, където процесът вече е приключил). Резултатите от оценките ще осигурят информация за подобряване реализацията на Програмите и ще подпомогнат цялостното им управление. Чрез тях **ще се очертаят потребностите от преориентиране на финансовите ресурси**, ще се открият работещите и недотам работещите практики.

С оглед бъдещото планиране на следващия програмен период 2014-2020, както и с цел минимизиране на потенциалните заплахи от загуба на средства, следва да се **направи анализ на ефикасността и ефективността на използваните Структурни фондове**. По отношение на ефективността трябва да бъде разработена методология, за да може, ако резултатите показват, че ефективността на определени оперативни програми не е висока, да се направят необходимите промени в системата за разпределение на Структурните фондове.

2. Насочване на ресурси към мерки и дейности, допринасящи за реализацията на необходими секторни политики и реформи

Като подготовка за следващия програмен период, през който се очаква силно обвързване на европейското финансиране с постигнатите резултати – „*пари срещу реформи*” или т. нар. „*условности*” (**conditionalities**) при отпускане на структурните фондове, КЕВКЕФ препоръчва УО да насочат усилията си към засилване на тази връзка при изпълнение на ОП. Добър пример в тази посока са ОПРР и ОПРЧР, които програмираат схемите за БФП, за да допринесат за провеждането на важни социално-икономически реформи (в сферата на заетостта, социалното включване, грижата за деца, здравеопазването и др.), вкл. и чрез пренасочване на средства между отделните приоритетни оси.

Препоръката не се ограничава само до програмите по Цел 1 „Сближаване”, а е валидна и за ПРСР, където се наблюдава небалансиран интерес от страна на потенциалните бенефициенти към отделните мерки.

3. Ускоряване на договарянето

КЕВКЕФ призовава структурите на изпълнителната власт да бъдат насочени приоритетно **усилия към интензивното договаряне на средствата по ОП по Цел 1 „Сближаване” до средата на 2012 г.**, с оглед минимизиране вероятността от връщане на средства по Програмите към бюджета на Общността. След това основният акцент следва да бъде поставен върху качествено и срочно изпълнение на договорените проекти. Препоръката е особено валидна за по-големите инфраструктурни проекти, предвид спецификата и по-сложния им характер, както и по-голямата вероятност за акумулиране на забавяне при изпълнението им, поради късния старт в началото на програмния период, липсата на административен капацитет, както и непредвидени обстоятелства.

4. Планиране на следващия програмен период

КЕВКЕФ приветства предприетите стъпки от **ОПРР** и **ОПОС** за изграждане на визия за бъдещето на секторните интервенции в контекста на Кохезионната политика след 2013 г.

КЕВКЕФ препоръчва в най-скоро време този процес да стартира и при останалите ОП с една силна координационна роля от страна на ЦКЗ по темата. Трите ключови момента в контекста на следващия програмен период трябва да бъдат: стратегическо програмиране, концентрация на ресурси и резултатно ориентиран подход /условност/реформи/.

5. Максимално широко приложение и разширяване спектъра от електронни услуги за бенефициентите, в т.ч. електронно кандидатстване и отчитане на проектите и аутсорсинг на специфични дейности при управлението на проекти.

КЕВКЕФ отново обръща внимание за необходимостта от унифициране на данните от различните източници, илюстриращи финансовото изпълнение на програмите (СО, ЦКЗ и УО).

3. ВИЗИЯ НА КЕВКЕФ ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ДЕЙНОСТИ ДО КРАЯ НА 2011 г. ПО ОТНОШЕНИЕ НА КОНТРОЛА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ДЕБАТА ЗА НОВАТА КОХЕЗИОННА ПОЛИТИКА

В продължение на установената практика за провеждане на регулярни изслушвания на представителите на изпълнителната власт, ангажирани в управлението, контрола и координацията на европейските средства в Република България, и през втората половина на 2011 г. КЕВКЕФ редовно ще проследява процесите и ще отправя конкретни препоръки при констатиране на затруднения или слабости в системата на управление на средствата от ЕС. Следващият Годишен доклад на КЕВКЕФ за усвояването на средствата от ЕС в Република България ще бъде изготвен през месец януари 2012 г. и ще обхваща периода 1 януари 2011 г. – 31 декември 2011 г.

КЕВКЕФ счита за необходимо да отбележи една своя инициатива, проведена непосредствено след приключване на отчетния период по настоящия доклад. Предвид важността и спецификата на въпросите, свързани с програмирането на бъдещата Кохезионна политика на ЕС, на 12 юли 2011 г. КЕВКЕФ проведе широко обсъждане в рамките на Съвета за обществени консултации към КЕВКЕФ, с участието на представителите на бизнеса, неправителствения сектор и академичните среди, на тема „Бъдещето на Кохезионната политика – готови ли сме за предизвикателствата 2014 – 2020”. В резултат от проведената дискусия между представителите на правителството (в лицето на г-н Томислав Дончев, министър по управление на европейските фондове, г-н Росен Плевнелиев, министър на регионалното развитие и благоустройството и г-н Евгени Ангелов, зам.-министър на икономиката, енергетиката и туризма), парламента и членовете на СОК, с широк консенсус бяха оформени следните ключови изводи и предизвикателства пред участието на Република България в процеса на програмиране:

- **Определяне на малко на брой приоритети, при запазване на баланса между базисните приоритети, отразяващи националните реалности и тези, ориентирани към постигане на целите на „Европа 2020”;**
- **Разпределяне, диференцирано и приоритизирано на фондовете между оперативните програми. При определяне на националните приоритети за следващия програмен период, от първостепенно значение е идентифицирането на нуждите, които да бъдат адресирани с европейски средства, а не концентрирането върху вида и конкретния брой на оперативните програми;**

- Засилване на политическата видимост и тежест на Кохезионната политика. Трябва да се следва логиката **визия – стратегия – планове – програми**. За разлика от сегашния програмен период, през следващия трябва да се разработи първо Националната стратегическа референтна рамка (или аналогов документ) и националния план за развитие и след това самите оперативни програми;
- **Прилагане на принципа на пропорционалността** през следващия програмен период, посредством който, без да се подценяват правилата, **да се намали административната тежест** и да се улесни рационализирането на процедурите;
- **Прилагане на интегриран подход** при планирането на бъдещите мерки по програмите и търсенете на синергичен ефект;
- Следва да се има предвид логиката на документи като Европейска перспектива за пространствено развитие, а именно **развитие по оста „регион-град-селски район”**. В тази връзка в регионалния и пътният сектор може да се разсъждава по посока **инвестиции в малко на брой, но значими и мащабни проекти**, с акцент върху базисната инфраструктура, които са приоритетни за икономиката и регионите на страната. Базисната инфраструктура за следващата Многогодишна финансова рамка трябва да се запази като приоритет и да е обвързана с Европа 2020. В тази връзка трябва да бъдат създадени конкретни индикатори за добавената ѝ стойност. Пример: потенциал за намаляване на вредните емисии въглероден диоксид чрез рехабилитация на жп инфраструктура, потенциал за намаляване бедността в района на Северна България при изграждане на автомагистрала Хемус и др.;
- Преодоляване на **недостатъците на настоящия програмен период**, свързани с тежките процедури, изискващи голям обем от документация при кандидатстването с проектни предложения и отчитането на проектите; забавяне на плащанията по проекти; липса на собствен ресурс в бенефициентите за целите на проекта; неясни указания от страна на администрацията за дейностите, които трябва да се извършат по изпълнение и отчитане на проекта; спорни текстове с възможности за различни тълкувания;
- Определяне необходимостта от **„регионално ниво на мислене и планиране”** през следващия програмен период – централизация на системата, от една страна и децентрализация на ниво районите за планиране;
- Следва добре да се обмислят промените в институционалната система и компетенциите на съответните власти, отговарящи за управлението, контрола, плащанията и сертифицирането на разходите.

С цел изследване на идеята за реформиране на системата за управление на европейските средства през следващия програмен период (2014-2020 г.), чрез създаване на единен централизиран орган за управление на европейските средства под формата на агенция, КЕВКЕФ извърши **Анализ на силните и слаби страни, предизвикателствата и заплахите (SWOT анализ)**. Посредством анализа, КЕВКЕФ се стреми да разгледа предложението от всички възможни перспективи, като даде обективна оценка, която изпълнителната власт да има предвид при по-нататъшното развитие по темата:

SWOT АНАЛИЗ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТРАЛИЗИРАН ОРГАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ФОНДОВЕТЕ ОТ ЕС

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Централизация на процеса по стратегическо планиране и управление на средствата от ЕС, от една страна и децентрализация на оперативния процес на регионално ниво (райони на планиране),от друга; • Изместване на фокуса от фазата на кандидатстване към фазата на програмиране с цел реализация на стратегическите проекти с национално, респ. европейско значение; • По-добра координация и допълняемост на интервенциите по отделните фондове, както и избягване на двойното финансиране; • По-добра синхронизация на данните от различните финансови източници – ИСУН, Национален фонд, ИСУТС, ПОПАЙ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Нарушаване на връзката между министерствата, отговарящи за секторните политики (държавната политика в съответната област) и управлението на структурните фондове; • Отнемане на част от ресурса и правомощията на министерствата и съответните министри по използване на европейските средства за провеждане на секторни политики и планиране на такива; • Риск от непостигане на ефективна децентрализация на процеса по изпълнение на програмите на регионално ниво,без наличието на окончателна визия за административно-териториалната реформа (вкл. по отношение на функциите на районите за планиране за ефективно участие в процеса на изпълнение на програмите) и респ. провеждането ѝ; • Натиск върху разходната част на държавния бюджет.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ / ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
<ul style="list-style-type: none"> • Потенциал за по-добра координация на процеса по управление и контрол на европейските средства • Потенциал за по-ефективно изпълнение на националните програмни документи; • Потенциал за преминаване от вторично към първично (със Закон за управление на средствата от ЕС) уреждане на материята за управление на европейските средства; • Възможност за оптимизиране и повишаване на административния капацитет при управление на европейските средства и синхронизиране с провежданата административна реформа; • Възможност за унифициране и стандартизация на документацията и процедурите по управление и изпълнение на оперативните програми. Респективно потенциал за разработване на типова тръжна документация във връзка с процедурите по обществени поръчки още на етап обявяване на схеми за безвъзмездна 	<ul style="list-style-type: none"> • Капацитет на регионално и местно ниво и способността за адаптация към новоизградената структура за централизирано управление и децентрализирано провеждане на политики; • Липса на Анализ „Разходи-Ползи” за административната реорганизация на процеса, в т.ч. промяна в устройствените правилници на министерствата, промяна във вътрешните правила и процедури за управление на отделните програми, изграждане на бъдеща Агенция за управление на средствата от ЕС като орган на изпълнителната власт, преназначаване на служителите от съответните министерства към новата централизирана структура, евентуално изграждане на регионални звена, които да са отговорни за регионалното планиране и изпълнение на заложените цели и др.; • Необходимост от плавен преход между настоящата и бъдещата система на

<p>финансова помощ – типови договори, технически задания и др.;</p>	<p>управление и изграждане на административен капацитет;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на ефекта върху Управляващите органи, които имат вече натрупан капацитет и опит в управлението на оперативните програми; • Определяне обхвата на дейност на Агенцията по отношение на: <ul style="list-style-type: none"> - Програмите по Цел 1 „Сближаване” и Цел 3 „Европейско териториално сътрудничество” на Регионалната политика на ЕС; - Програмите за развитие на селските райони и рибарството по линия на Общата селскостопанска политика и политиката за развитие на сектор „Рибарство”; - Програмите, финансирани от страни-донори - Финансов механизъм на ЕИП, Норвежка програма за сътрудничество, Българо-швейцарска програма за сътрудничество.
---	--

Въз основа на очертаните по-горе предизвикателства пред участието на Република България в процеса на програмиране, КЕВКЕФ дава своя принос към дебата за бъдещето на Кохезионната политика, която трябва да бъде **резултатно ориентирана** за постигане на по-голяма ефективност – ще изисква реформи, за да бъдат постигнати конкретни и видими резултати. КЕВКЕФ счита, че **списъкът на приоритети на Кохезионната политика трябва да бъде по-точно определен, целенасочен и по-кратък** в сравнение с текущия програмен период, за да бъде приспособен към дейности, осигуряващи развитие и подобряване на потенциала за икономически растеж на Република България.

При подготовката на концепцията за Кохезионната политика и структурните фондове за Република България през периода 2014 - 2020 г., **логиката на планиране би могла да се основава на три основни йерархични цели: обща (основна) цел** – стимулиране развитието на страната и повишаване на нейната конкурентноспособност; **стратегически цели, основани на „Европа 2020”** и **оперативни цели** (някои вече залегнали в **Националната програма за реформи**, като подобряване на бизнес средата, подобряване на базисната инфраструктура, образование и конкурентноспособност на пазара на труда, административен капацитет и др.).

Дейността на КЕВКЕФ през втората половина на 2011 г. ще протече в контекста на **приоритетите на Полското председателство на ЕС**. Една от ключовите теми на Полското председателство е провеждането на **дебатите по новата Многогодишна финансова рамка (МФР) на ЕС** със следните акценти:

- новият бюджет на ЕС се разглежда като **инструмент за инвестиции, обслужващ изпълнението на стратегията „Европа 2020”**;
- **Политиката по сближаване** - да остане ключова политика в ЕС;
- **Провеждане на реформата в Общата селскостопанска политика.**

КЕВКЕФ ще участва активно в този дебат, посредством правомощията, дадени от Лисабонския договор (контролът по субсидиарност), както и по линия на политическия диалог с европейските институции. По-конкретно, **КЕВКЕФ ще изрази позиция по проектоактовете на ЕК, свързани с МФР и системата на собствените ресурси на ЕС**, включени в частта „Модерен бюджет на ЕС

– предложения, свързани с многогодишната финансова рамка” (т. 41-43) от Годишната работна програма на НС по въпросите на ЕС (2011 г.) .

Темата за бъдещата архитектура на Кохезионната политика, както и за МФР ще бъде обект на обсъждане през месец октомври 2011 г. в гр. Варшава (Полша), на **заседание на КОСАК** (Конференция на комисиите по европейски въпроси към националните парламенти на държавите-членки на ЕС). КЕВКЕФ ще използва възможността да защити българската позиция по темата на този важен междупарламентарен форум.

КЕВКЕФ ще продължи провеждането на регулярни изслушвания на Управляващите органи по развитието на така направените препоръки в настоящия доклад.